

لومړی څپرکی

برزخ

سترگې مې درنې وې، لکه سره گنډلې چې وي. یو څه زور مې وکړ. سترگې مې نیم کښې سوي. له چپ لوري تته رڼا راښکاره سوه. سر ته مې یو شی لکه سیوری چورلېده. سترگې مې پټې کړې، سترغلو باندې مې زور وکړ. بېرته مې سترگې وغړولې. دا ځل مې په چت پورې څرېدلې پکه سهي کړه چې څرځېدلې؛ خو داسې ښکارېدلې لکه د پلاستیک له شا څخه چې ورته وگورې. د کوم شي رغ مې اورېده چې چونگ، چونگ یې کاوه. ورسره مې د چا خرهار او د بل کرار زگیروي هم واورېدل. ځان رانه هېر و. زه څوک یم؟ دا کوم ځای دی؟ لکه سپرې چې له درانه خوبه راوینس سي، په هېڅ نه پوهېدم. سترې وم بدن مې شخ پخ و. ما وې یو څه کښېښونه (غځونه) به وکړم. لاسونه مې درانه وو. زور مې وکړ. پر مړوندو مې درد سو. سر مې نوکی پورته کړ. د څنگل په رگ پورې مې یو نری پیپ بند و. د سیروم له کڅورې څخه یو یو څاڅکی پیپ ته راتېرېده. مړوندونه مې په سپینو ریتارو باندې په چپرکت پورې تړل سوي وو. یوه پښه مې تر بلې پورته پر یوه شي ایښول سوي وه. پښه مې نری نری خوړېده. په چپ وړانه پورې مې یو شی تړل سوی و. خوله مې ډېره وچه وه. ژبه مې

تالو به یې نښتې وه. په سخت سره مې وويل: او...

Ketabton.com

بېرته مې سترگې سره ورغلې. چا مې په خوله کښې په کاشوغه باندې اوبه راواچولې. دوه درې غورپه مې وکړل. بیا مې سترگې پرانیستلې. په سپینو جامو کښې، شنه خولۍ پر سر، یوه سپینه نجلی، گیللاس په لاس سرته مې ولاړه وه. د هغې له لاسه مې په سر باندې گیللاس پورې وواکه. چیغه مې وکړه: خُغله! بې شرمې! کړنگ سو، گیللاس ولوېد. هغه په تلوار سره دوه گامه شاته سوه. په سختۍ سره مې پر ژبې باندې یو څه نارې راټولې کړې، بیا مې د هغې خوا ته ورتو کړې. په رډو سترگو یې راوکتل. هېڅ یې ونه ویل. په منډه له کوتې څخه ووت.

دويم څپرکی

د جنت خوبونه

هر وخت چې به مې د مور په سترگو کښې اوبښکې ولېدې، پلار به مې راښاد سو. ما هغه نه وليدلې. ما گومان کاوه چې ټول کوچنيان به يوازې مور لري؛ خو يو وخت مې وليدل چې د گاونډيو ماشومان پلار هم لري. له مور څخه مې پوښتنه وکړه چې زما پلار چېرته دی؟

هغې په غېږ پورې ونيولم، لاسونه يې رانه تاو کړل. هېڅ يې ونه ويل.

سر مې پورته کړ. سترگې يې له اوبښکو ډکې وې.

بيا مې وپوښتله: ادي! زما پلار ولې کور ته نه راځي؟

د ادي اوبښکې روانې سوې. په ژړا يې وويل: نانيه! پلار دې جنت ته تللی.

— نو ته ولې ژاړې؟

بيا يې په غېږ پورې ټينگ کړم: هېڅ.

— جنت چېرته دی؟

— په اسمان کښې.

— په اسمان کښې؟ نو پلار مې څنگه وروخوت؟

— پرښتو له ځان سره يووړ.

— کله به بېرته راسي؟

پر تندي باندي يې بنکل کړم، ويې ويل: چو چيه ! هغه بېرته نه راځي. مور به ورسو.

— کله؟

— هر وخت چې د خدای خوبه وي.

له هماغې ورځې مې جنت ته د تلو خوبونه ليدل. مور راته وييلي وو چې جنت

ډېر بنکلی ځای دی. شنه باغونه پکښې کې دي. د شېدو رودونه او د شاتو ويالې لري.

هلته نه گرمي سته نه يځني. هر قسم مېوه چې وغواړې، درته رسېږي.

مور راته د جنت هر څه وييلي وو؛ خود حورو، غلمانو او د شرابو يې څه راته

نه وو وييلي. درې کاله وروسته مې بيا د جومات د ملا صاحب له خولې د جنت نورې

خبرې هم واورېدې.

يوه ورځ مې د گاونډي زوی وليد. پلار يې چې راغی، ده ورمنده کړه. ځان يې

هغه ته ورساوه، په پښو پورې يې ونښت. هغه ورته ټيټ سو، سر يې وربنکل کړ، يوه

دانه کېله يې په لاس کېښې ورکړه. هلک کېله سپينه کړه. يو شخوند به يې وکړ، بيا به

يې ماته راوکتل. کېله يې چې خلاصه سوه، راته ويې ويل: زما پلار خوراته هره ورځ

کېلې راوړي.

ما ورته وويل: څه بچيه ! زما پلار خو په جنت کېښې دی. هلته هر قسم ميوه

سته. ماته به ډېرې مېوې وساتي.

هغه وويل: وه ليونيه، ستا پلار خو شهيد سوي. هغه خو شورويانو وژلي دي.

ما وويل: دروغ ولي وايي؟ پلار خو مي پرښتو اسمان ته بولي.

هغه راته كمپ ته نژدې غونډې راوښودله چې پر سريې زرغونې او شنې

جنډې رپېدلې. ويي ويل: پلار دي هلته ښخ دي.

بله ورځ نيکه مې غونډې ته بوتلم، پر يوه قبريې ودرولم. راته ويي ويل: هغه

مو دلته ښخ کړی و؛ خو پرښتو د خدای په امر اسمان ته يووړ.

يو څو مياشتې چې تېرې سوي، زموږ کمپ ته نوې کډه راغله. موږ د سپينو

کېرډيو او خټينو کوټينو په منځ کې په موټر پسې منډې وهلې. موټر زموږ د کور له

درگاه سره ودرېد. له موټره يو ځوان له تورې لونگې سره راکښته سو. د پيک اپ

شاته، د کاليو په منځ، په توره برقه کښې يوه ښځه هم ناسته وه. ښځه راکښته سوه او

ژر زموږ په کور ننوته. نيکه او دغه بل سړي له موټر څخه شيان راکښته کړل، زموږ کور

ته يې يوړل. مور راته وويل چې دا دي اکا دي او دا يې ماینه ده. وروسته پوه سوم چې

اکا دا څو کاله په کلي کښې پاته سوي و چې واده وکړي؛ خو زما پلار راغلي و چې

جهاد وکړي.

څو مياشتې مې ښه ساعت تېرو. هر وخت چې اکا به مې په کمپ کښې و؛ نو

مازديگر به يې له ځان سره پر غونډيو گرځولم. د خوراک يو نيم شى به يې هم راته

رانیوه. ما به هغه نه خوړ، په کمپ کښې به مې نورو هلکانو ته ښکاره کاوه. په خوړلو کښې یې دومره خوند نه و، ټول خوند یې په همدې کښې و چې هلکانو ته یې وښییم. خو دغه خوشحالي لنډه وه. یوه شپه د مور د ژړا نغ راوینس کړم. هغې د کوټې په خړ دېوال پورې تکیه کړې وه. د تور پورني په پیڅکه یې اوښکې پاکولې. په ژرغوني نغ یې ویل: زه سر سپینومه. زه هېڅ څوک نه کوم. زه به مې زوی رالوی کم. همدا مې هر څه دی.

مخامخ دېوال ته نیکه ډډه لگولې وه. په گڼه سپینه ریره کښې یې گوټې تېرولې. څو شېبې غلې و. سترگې یې د چت په تورو او سپینیزو ځاږونو پورې گنډلې وې. سپینه لونگی یې له سره ایسته کړه، څنگ ته یې پر نیالۍ کښېښوه. د سرتار تار وینسته یې چې په پوستکي پورې سرېښ وو، وگړول. بیا یې وویل: ما همدومره درته وویل چې ته ځوانه یې چې بیا خلک راپورې خبرې ونه کي. نوره دې خوبه خپله.

له هغې ورځې وروسته به اکا چندانې زما په کیسه کښې نه و. نه یې پر غونډیو گرځولم، نه یې شیان راته راښول. زه نه پوهېدم چې هغه ولې بدل سوی دی؛ خو څو کاله وروسته بیا خبر سوم چې اکا غوښتل مورمې ځان ته په نکاح کړي؛ خو مور مې نه وه منلې.

د دوی له راتگه چې څو میاشتې نورې ووتې، د اکا زوی پیدا سو. تک تور لکه د خپلې مور و. نوم یې هم تورکی سو. سترگې یې وړې وړې او خوله یې لویه وه. خوله یې

ان په هغه اولو ورځو کښې دومره لويه وه چې ما به دوې دانې چوشکې يو ځايي په خوله کښې ورمندلې.

اکا نور بيخي زما په کيسه کې نه و؛ خو بابا به نازلوم. تورکي کرار کرار لوبیده، هغه چې په خاپوړو سو، نیکه هم د هغه ملگری سو. د تورکي خدا ته به يې خندل. ځان نه به يې آس جوړ کړ، هغه به يې په خټ کې کښېناوه، د اکا ماینه به هغه ټینگ نیوه او نیکه به په کوټه کې گرځاوه. نور نو هېچا په ما پسې سر نه گرځاوه، د هېچا نه خوښېدم. يوازې به مور په غېږ کېښې نېولم او کله کله به يې ښکلولم. تورکي ته مې سخته رخه راتله. نیکه چې به هغه په غېږ کېښې ونیو، زه به کرار ورغلم، لاس به مې په کراره د تورکي کوناتي ته ورساوه، ټینگه نوکاره به مې ورو لگوله. د هغه ژړا به پورته سو. نیکه به د اکا ناوې ته ورنارې کړې: خدیجې! راسه دا ټیزن دې واخله. هر وخت زما په غېږ کېښې ژاړي. خو نیکه نه و خبر چې دا کار زما و. بیا به زه د هغه پر ځای د نیکه غېږې ته ولوبدم او په زړه کېښې به خوشحاله وم. څومره چې لوبېدم، هماغومره مې له تورکي څخه کرکه زیاتېدله. مور چې په کوټه کې وو، د هغه درې خویندې او دوه وروڼه پیدا سول؛ خوله نورو څخه مې کرکه نه کېدله، يوازې تورکي مې بد اېسېده.

له اکا څخه مې خوا بده وه. همزولو به پیغور راکاوه چې څنگه دې څو ورځې مزې کولې، که د نرزی يې؛ نو اوس هم شیان رانیسه. اکا خودې نور شې درته نه رانیسي.

کله چې د مور په باب د هغه پر نیت پوه سوم؛ نو په زړه کښې مې ورنه کرکه پیدا سوه. د هغه د لاس ښکلول راباندې ډېر غمېدل. یو دوه واری مې د هغه لاس مچ نه کړ؛ خو مور راته په غوسه سوه چې بې ادبې مه کوه، سړی د مشرانو لاسونه ښکلوي. تورکی چې یو څه غټ سو؛ نو ما به کله کله واهه. هغه ډېر شیطان و. زما په شیانو به یې کار لاره. ما به د ژاولو او بیسکوټو کاغذان چې هلکانو به ایسته غورځول، راټولول او په کور کښې به مې تر لیمڅي لاندې پټول. پر دې کاغذانو به ښکلي رنگه عکسونه وو. تورکي زما کاغذان خیرل او ما به ورته څپېرې ورکولې. هر ځل به د هغه مور راغله او زه به یې ووېل. مور یې د سندا په شان غټه وه، تکه توره. ما په زړه کښې توره بلا بلله. هغه زما د مور غونډې بې خولې نه وه، ډېره پلټنه ژبوره وه. یوه ورځ چې زه یې په څپېرو ووېل، پزه مې وینې سوه. مور چې مې پزه پرېولله، ورته ویې ویل: خدیجې! له لاس سره دې لږ پام کوه. نانی دې ژوبل کړی.

هغې ورباندې چیغه کړه: نو دی ولې زما گلالی زوی وهی. چې دومره درباندي گران دی؛ نو له ځان سره یې ساته.

ادي وويل: دا خو مومنان (ماشومان) دي، یو سات خپه یو سات خوشاله.

توري بلا وويل: ستا زوی خو غټ سړی دی، کوچنی خونه دی.

ادي را ته نصیحت وکړ چې د اکا په اولادونو کار مه لره؛ خو ما به خپل کار کاوه.

د اووه کلنۍ غاښ مې لانه و لوېدلی چې سبقان مې شروع کړل. بغداد ي قاعده مې په میاشت کښې زده کړه. بیا ملا صاحب راته قران شریف شروع کړ. لا کال نه و پوره چې غاښ مې ولوېد. بل کال ته مې قران شریف ختم کړ. مور مې ډېره خوشحاله وه. ما به چې د هغې خوشحالي ولیده؛ نو لایات سبقان به مې ویل. وروسته امام صاحب راته قدوري، خلاصه، مونیة، او شروط الصلاة وویل. د تورکي هېڅ شی نه زده کېده. هغه چې لوی سو، ان دوه غاښونه یې لوېدلي وو چې ما به په کور کې سبقان ورته ښوول؛ خو د هغه سر په څه شی نه خلاصېده. چې رښتیا سي، زه د هغه پر تمبلی خوشحاله وم.

دې وخت کښې مې نیکه مې سو. یوه ورځ یې پر خپل تتر باندې لاس کښېښوو چې ځیگر مې خوږېږي. اکا هغه په موټر کښې واچاوه چې هسپتال ته یې بوځي. یو دوه ساعته وروسته یې بېرته په هماغه موټر کښې مې راوړ. د نیکه په ژوند دومره نه خوږېدم. د پلار مینه به مې په هغه ماتوله؛ خو د هغه په مرگ بیخي یوازې سوم. وروسته له مور سره د اکا چلند لا پسې خراب سو. هغه خپلې تورې ښځې ته هېڅ نه ویل؛ خو زما مور به یې کله کله وهله. ښځې به یې هر وخت پیغور راکاوه چې تر کله به زموږ خیرات ته ناست یاست، ورسې ځان ته کوم کسب کار وگورئ. سبقان خو ښه ویلای سي، کار ته مویا ملا ماته ده.

مور مې غاړې رغولې. ما سبقان وویل او په کوڅو کښې مې خالي بوتلان او کاغذان راټولول او پر کباړې مې خرڅول. ما گردې پیسې مور ته ورکولې او هغې اکا ته.

یوه ورځ یو تور سپری چې د مولویانو په شان یې سپین دستار تړلی و، له دوو نورو سره چې سپین گرد لمنې کمیښونه یې تر بنسنگرو پورې رسېدل او یوازې یې پر زنباندي لندې کې ږیرې لرلې، زموږ د کمپ جومات ته راغلل. د دوی پر سرونو یو بل ډول دستار و چې ما پخوانه ولیدلې. شمله یې نه لرله. د دستار درې څنډې یې پر اوږو او خټه څرېدې. له هغوی سره دوه موټره فوجیان هم راغلي او د جومات شاوخوا ته درېدلي وو. هغوی په عربي ژبه زموږ ملا صاحب ته څه وویل. ملا صاحب زه او درې نور کسان ورته وښوولو. هغوی څو شېبې نورې هم سره خبرې وکړې. بیا ملا صاحب موږ ته وویل چې شیخ صاحب په کوټه (کوټه) کښې مدرسه لري. له جوماتو څخه تکړه طالب العلمان راټولوي او مدرسې ته یې بیايي. شیخ بیا څه وویل او ورپسې ملا صاحب د هغه خبرې موږ ته وکړې: شیخ صاحب په خپله مدرسه کښې درې وخته ډوډۍ ورکوي، د شپې ځای ورکوي، جیب خرڅ هم ورکوي. تاسو په خپلو کورونو کښې دا خبره وکړئ. شیخ صاحب بله جمعه راځي او د چا چې خوښه وي مدرسې ته به یې بیايي.

مور مې سودايي وه؛ خو ما تر بلې جمعې شېبې شمېرلې چې کله به شيخ صاحب راځي او ما له ځان سره بيايي. کور را باندې غمېدلې و. د اکا او تورې بلا او د تورکي زغمل راته سخت و. زړه مې غوښتل چې ژر دې جمعه را ورسېږي چې مدرسې ته لاړ سم. دغه ورځ هم را ورسېدله. زه له درېو نورو هلکانو سره دارالعلوم ته ولاړم. دا مې اول ځل و چې کوټه مې ليدله. غټ غټ مارکېټونه، پاخه سرکان، رنگ رنگ موټران او ډېر نور شيان پکښې وو. زموږ مدرسه خورا لويه وه. له درگاه څخه يې رانيولې تر اخر سره پورې د مرمرو سپينې ډبرې لگېدلې وې. هورې نور طالب العلمان هم وو، له نورو کمپونو څخه يې هم هلکان راوستي وو. هلته يې له ټولو څخه امتحان واخيست، بيا يې زه او عبدالهادي په يوه جماعت کښې کښېنولو؛ خو دوه نور انډيوالان يې رانه بېل کړل.

زموږ جماعتونه چې معلوم سول، د مدرسې ناظم په ګردو ځايونو وګرځولو. د درگاه په چپ لاس کښې د استنجا ځايونه او لېټرينونه (تشنابونه) وو. د غسل کوټې هم هماغلته وې. ما پخوا داسې خيزونه نه وو ليدلي. شاور، بايلر، نل او کموډ مې اول ځل په همدې مدرسه کښې وليدل او ګومان کوم چې نورو هلکانو هم پخوا داسې شيان نه وو ليدلي. د مدرسې ناظم راته وويل چې د اودس د وچولو لپاره به لوتې نه استعمالوو که نه نو د کموډ نلونه به بند شي. ده راته تشناب کاغذ را کړ چې استعمال يې کړو. بيا يې زموږ د درس خونې را وښودلې، په درېو ديوالونو پورې لگېدلې لويې

کوټې، د گردو کوټو درگاوي غولي ته خلاصېدې. د دغو کوټو په کونج کې دويم چت ته لاره ختلي وه، مور په ناظم پسې وختلو، په دويم چت کېسې مو د خوب خونې وي، په هره خونه کې لس کټونه.

وروسته ناظم صاحب د ډوډۍ خونې ته بوتلو. په اوږده کتار يو په بل پسې ودرېدو. آشپز هرو دوو کسانو ته په يوه نکلي پتنوس کې يوه کاسه بنوروا، دوي ټوټې غوښه، دوي دانې وچه ډوډۍ، دوي دانې کيلي، ورکول. ډېره موده کېدلې چې کيله مې نه وه خوړلې. وروستې ځل مې چې غوښه خوړلې وه، هغه مهال و چې نيکه مې سوي و. اکا سخوندر حلال کړی و او جنازې ته راغلو کسانو باندې يې و خوړله. ما په هغه ورځ غوښه و خوړه خو پر خوند يې پوه نه سوم.

تر ډوډۍ وروسته ولاړو چې اود سونه وکړو. د غولي په منځ کېسې د اوبو لوی ډنډ و، دومره لوی چې مور کم زيات دوه سوه کسه طلباو په يوه وار اود سونه پکېسې وکړل. د ډنډ په شنو کاشيو کېسې اوبه د اسمان په شان شنې ښکارېدې. اود سونه مو چې وکړل، حوض ته مخامخ لويه جامع ته ورننوتو، دوه چټونه يې لرل. گردۍ گنبده يې دومره لوړه وه چې که شل کسان هم يو د بل پر اوږو سپاره سوي وای لابه يې هم گنبدې ته لاس نه وررسيده. گنبده همدومره پراخه هم وه. ښکلي رنگه گلان پرې رسم سوي وو. د گنبدې په منځ کېسې په لس دولس گزه اوږده طلايي رنگه زنجير پورې د خراغونو گېډۍ خوړنده وه چې دوی ورته قنديل ويل. څلور رکعتنه سنت مو وکړل، بيا د سرو

غالیو پر مصلی گانو کپناستو چې امام صاحب فرض شروع کړي. په چت پورې
څرېدلې پکې چالانې وې، خوندوره یخه هوا یې راشړله. ما سرورته پورته نیولی و. د
هر صفا له پاسه دو لاس دانې پکې وې.

ملا امام صاحب په منبر کې ودرېد. محراب او منبر له یشمې مرمرو جوړ وو، له پاسه
یې د مرمرو پر بله ډبره کلمه طیبه په تور رنگ حک سوې وه. امام صاحب چې
تکبیرونه ویل، خواره او ازبه یې په لوړه گنبده کې انگازې کولې.

په مدرسه کې یې سمه ډوډۍ راکوله. سهار یې ملایي راکوله، د شپې به یې کله
پتاتې، کله سبزی او کله لوبیا یا دال پخول. په غرمه کې یې له غوښې او ښوروا سره
مېوه هم راکوله. ما به څو ورځې د خپلې برخې مېوه سره یوځای کړه او چې کور ته به
تلم، مور ته به مې وړله. په هره میاشت کې به یو ځل کور ته تلم. د جیب خرڅ روپی
چې په مدرسه کې یې راکولې، د هغې نیمایي به مې هم مور ته ورکوله. په مور پسې
ډېر خپه کېدم؛ خو میاشت وروسته به هم چې کور ته تلم، بیا به هم د اکا او د تورې بلا
چلند راسره نه و ښه. ما به چې مور ته د سبقانو کیسې کولې، د اکا ماینې به تر سترگو
لاندې راته بدېد کتل. کله کله به یې طاقت نه کېده او ویل به یې چې: دا هسې خوشې
خبرې دي، نر هغه دی چې پیسې وگتې.

خو مور به شاباسي راکوله یوه جمعه چې کورته ولاړم، د ادې تر چپې سترگې لاندې شنه لیکه تاوه وه. سترگه یې سره اوښتې او پرسېدلې وه. پوښتنه مې وکړه چې دا ولې؟

هغه موسکې سوه، ویې ویل: هېڅ نانيه! همداسې مې سر راباندې وگرځېد.

ولو بدمه.

ما وویل: دا نو څنگه چې بل ځای دې نه دی ژوبل، یوازې دې سترگه خوږ

سوې ده؟

هغې وویل: نانيه، سترگه مې په درگاه پورې ولگېده.

زه پوه سوم چې خبره رانه پتوي. توره بلا همداسې ناسته وه، له کوټې څخه

بیخي نه وتله.

ما چې مور ته د جیب خرڅ پیسې ورکولې، هغې رانه وانه خيستې. ویې ویل:

نور به چې راځې، پیسې به دې اکا ته ورکوي.

-ولې؟

-نانيه! زه به په پیسو باندې څه وکم؟ اکا دې د کور خرڅ راوړي، ما ته ډوډی

راکوي، جامې راته کوي؛ نو ته دې پیسې هغه ته ورکوه.

اكا چې راغی ما ورسره د لاس روغېر وکړ؛ خو لاس مې يې ښکل نه کړ. هغه
خو شېبې تريو تندي کښېناست؛ خو څنگه چې پيسې مې په لاس کښې ورکړې، د
تندي گونځې يې ړنگې سوې.

په مدرسه کښې خوشاله وم. زه او عبدالهادي په سبقانو کښې تکړه وو. استادان
رانه خوښ وو. عربي ژبه موزده کړه. ورسره مود صرف و نحو، بلاغت، منطق،
ترجمه، تفسير، فقه او حديث کتابونه هم وکتل. هره جمعه به د مجاهدينو څو کسان
زمور مدرسې ته راتلل. دوی به په افغانستان کښې د مجاهدينو د مېراني کيسې راته
کولې. د جهاد فضيلت به يې بيان او د شورويانو او خلقيانو ظلمونه به يې هم يادول
چې څنگه جوماتونه په بمونو الوځوي، عالمان وژني، پر کليو بمباري کوي، نه انسان
پرېږدي، نه حيوان، ټول له يوې مخې قتلوي، قران شريفونه سوځوي، ان په لېټرينونو
کښې يې اچوي.

زما وينه به په جوش راغله. زړه مې غوښت چې زه هم جهاد ته ولاړ سم؛ خو
دوی به يوازې هغه طالب العلمان جهاد ته بيول چې ډيرې به يې راغلې وې. ما به هره
ورځ دعا کوله چې خدای دې ژر زما پر مخ ډيره راولي. په کال کښې به يې دوه ځله يوه
يوه هفته نظامي درسونه هم راکول. د کلاشينکوف خلاصول او بېرته تړل مې زده کړي
وو. د هفتې په پای کښې يې د ډزو ميدان ته بېولو. دغه ځای ډېر لرې د غرونو په ډډه
کښې و. له لرې به مولاړې تختې چې د انسان عکسونه ورباندې لگېدلي وو،

ويشتلې. وسله چې به مې په لاس کېښې ونېوله، ډېر به خوشاله سوم. ځان راته د زمري غوندي مېړنۍ ښکارېده. اکا مې په دې هم بد اېسېده چې غټ سړی و؛ خو جهاد ته نه ته. هغه د ښځو په شان و، کرار يې په کور کېښې اړولي وو. په کمپ کېښې يې يو دوکانگي جوړ و. تورکی يې هم له ځان سره په دوکان کېښې کېښناوه. د دين او د جهاد غم ورسره نه و، بس د دنيا گټې ته يې سترگې نيولې وې، آخرت ځنې هېر و.

په مدرسه کېښې مې څلورم کال و چې افغانستان ازاد سو. مجاهدين کامياب سول. اکا کډه بارکړه او کلي ته روان سو. زه او ادې هم هلمند ته ورسره ولاړو؛ خو کلي خوند رانه کړ. هره خوا ړنگ کورونه، کند وکپرې لارې او شاپې ځمکې وې. په لاره کې د سړک په غاړو کې وړان ټانکونه، سوځېدلي موټرونه، د اوسپنو غټې ټوټې او د غټو مرميو خالي نلۍ پرتې وې.

سهار وختي په تياره کې له کوټې راروان سوي وو، کلي ته ماښام ورسېدو. کالي مو د گاونډي په کور کې کېښته کړل. شپه مو هماغلته وکړه. زه، اکا او تورکی د کور له نارينه وو سره په بېټک کې ناست وو، نور د ننه په سرای کې په بله کوټه کې وو. هغوی راته چرگ حلال کړی و، خوندوره ښوروا يې پخه وه. سخت وږی وم، په لاره کې مويوازي اېښېدلې هگۍ په ډوډۍ پورې خوړلې وې. همدا چې د ماخستن لمونځونه مو وکړل، خوب راغی.

د سهار تر لمانځه وروسته اکا وويل: رايه چې خپل کور درباندي ووينم.

زموږ د کور بامونه نړېدلې وو، د خټو دېوالونه يې نيم روغ او نيم ړنگ وو. د کور په انگرې او شاوخوا کې يو زنگون وانبه ولاړ وو او ځای ځای د بمونو غټې او وړې اوسپنې پرته وې. د شاه دېوالونه نړېدلې وو. په ژۍ کې يې ودرېدم، سرمې وروړاندې کړې. زما تر بوبت لاندې وړې ډبرې ونبويږې او په شاه کې ولوبېږې؛ خوله او يو سره د لگېدو ريغ يې رانه غۍ.

اکا راباندې ريغ وکړې: پام چې ونه لوبېږې. لږ لږې ودرېږه.

د شاه دايره ارته سوې وه، په دېوالونو پورې يې گڼ بوتې راشنه سوي وو. د کړکيو او درگاوو ځايونه وو؛ خو خپله کړکۍ او درگاوي يې ورکې وې. په يوه کوټه ورننوتم، دوه درې چوغکې والوتې، ولاړې او د توت پروني کښېناستې. د کوټو په دېوالونو کې مارغانو ځالي جوړې کړې وې. د کلي کارېزونه وچ وو. زموږ د شاه په شان د کاريزونو دېوالونه هم نړېدلي وو.

يوه مياشت مې په کلي کښې تېره کړه. له اکا سره مې د کور په جوړولو کښې يو څه مرسته وکړه؛ خو ډېر کار مې نسو کولای، ژر ستړی کېدم.

زه چې هلته وم، زموږ د کلي او د شاوخوا کليو شپږ کسان پر ماینونو وختل. دوه يې شهيدان سول او د څلورو پښې غوڅې سوي. مالونه خو به هره ورځ پرې ختل. يو ځايگۍ هم امن نه و. سړي ته بيخي نه معلومېدل چې په کوم ځای کښې خطر ه سته

او چېرته نسته. میاشت چې پوره سوه، نور مې گوزاره نه کېده. بېرته له یوه کلیوال سره کوټې ته ولاړم، مدرسې ته مې ځان ورساوه. د عبدالهادي دوی کور لا په کمپ کېږي. هغه به چې کور ته ته، کله کله به یې زه هم له ځان سره بېولم. دوی د کندهار وو. پلار یې ویل چې په کلیو کې لا گوزاره کېږي؛ خو په ښار کې نه. د وطن حالات سم نه راملومېږي.

عبدالهادی مې نو د راز ملگری او پوخ انډیوال و. هر وخت به مې له هغه سره خواله کوله. هغه د اکا او تورکي دوی په هر څه خبر و. عبدالهادي خورا غیرتې ځوان و. په تقوا کې یې هم جوړه نه وه. اکثره وخت به یې د تهجد لمونځونه کول، په دوو روژو کې یې اعتکاف هم وکړ. همدا یې ارمان و چې فلسطین او مقبوضه کشمیر دې ازاد سي.

دوه کاله نور مې هم سبقان وویل. په وطن کې حالات خراب وو. د تنظیمونو تر منځ جنگ روان و. ما په دې دوو کلونو د کور کلي احوال نه درلود؛ خو یوه ورځ چا خبر راوړ چې مور دې ناجوړه ده، ته یې غوښتی یې.

پر سبا یې د کلي خواته وخوځېدم. همدا چې له بولدکه واوښتم، د توپکیانو ظلم شروع سو. چې گورم هر یو—دوه میله لرې، یو یو پاتک جوړ دی. پر ځینو پاتکونو د رباني، پر نورو د گلبدین او پر یونیم د نورو جهادي لیډرانو عکسونه مښتي وو؛ خو نور شیان یې سره ورته وو. په هر پاتک کې لس دلس کسه بېر سري او یو دوه

لغري زني هلکان ناست، څوک مسخري کوي، څوک غېږه باسي. د چا په لاس کښې تر
لستونې لاندې کرک پټ دی، چا د کوڅه ډبه سپي په غاړه کښې پېرې تړلې، دې
خواها خوا ته بې ځکوي او سات پرې تېروي. په هر پاتک کښې به يې موټر دراره او
له موټروان څخه به يې پيسې غوښتي. بيا به دعوي دنگلې وي. موټروان به زاری او
رنگارنگې پلمې کولې:

— کومندان صايب! ولله که يې لرم. موټر مې خراب سوی و. ټولې پيسې په
موټر باندې ولاړې، — اوله پېره مې ده. ولله که مې اوغانی لاگتلي وي. د سپرليو
کرايې مې په تيلو ورکړې، — صايبه له هغې خوا تش روان سوی يم.
خو دغو پلمو به په يونيم ځای کښې کار وکړ. په نورو ځايو کښې به چې خو
پورې يې پيسې نه وې ورکړې، قدم يې هم نه سواخيستی. يو څو ځايه خو موټروان
غريب څپېرې هم وخورې. د کندهار ښار ته تږدې د بولدک دوراهي ته چې ورسېدو، د
حکومت پاتکونه شروع سول. په اول پاتک کښې يې سخت تلاشي کړو. زما په جيب
کښې د مدرسې کارت و. بس په همدې يې ونيولم چې ته د پاکستان جاسوس يې. ما
چې هرڅه ورته وويل چې زه خو په مدرسه کښې سبقان وایم، د هغه خبره يوه وه. اخر
موټروان څنگ ته کړم چې وه ليوښه دا څه لانه دې راخيستی ده. ورکه، يو څو روپۍ
ورکه چې خوشې دې کي.

پاتک والا مې جیب ورسره سم نیم کړې. په دویم پاتک کښې یې بیا زموږ موټر ودراره. یوه ببر سړي له خیرنو وینستو سره خپل سرد موټر په کړکۍ ننه ایست، په لوړ اواز یې وویل: هغه مدرسې والا کوم یو دی؟
ما وویل: زه یم وروه! خدمت بنییه.

له موټره یې کښته کړم. هماغه د اول پاتک کانې دلته هم راباندې وسوې. خو دا ځل یې جیبونه راته بیخي تش کړل. شپه مې په ښار کښې د عبدالهادي د یوه خپلوان کره وه. یو څه پیسې مې ځنې پور کړې. پر سبا یې د کلي په لور روان سوم. له کندهاره هاخوا هم خبره هماغه وه. هر ځای پاتکونه او د لارویانو شکول. د سنگین تر دوراهي پورې په کانکریتی سرک کې ځای ځای کندی جوړې وي. موټروان وویل: «پخوا به مجاهدینو دلته ماینونه ښخول چې حکومتي موټرونه والوځوي؛ خودانه وه معلومه چې څوک پر برابرېږي. یو ځل د هرات په مسافرو ډک بس په ماین والوت، د تانک ضد ماین به و، موټر یې لس گزه هاخواته غوڅار کړی و. د سرک په غاړه، د موټر پر ټوټو باندې د مړیو غوڅ اندامونه پراته وو. هاغه لښتی وینې؟ هغه له وینو ډک شوی و.»

له دوراهي چې د سنگین خواته وگرځېدو، ډمبر ختم سو. په خامه سرک روان وو. د سرک په څنډو کې د تانکونو او عسکري موټرو جنازې لاهم هماغسې پرتې وې؛ خو تر پخوا لغړې ښکارېدې. لکه ټپوسان چې د مړه څاروي پر جسد برابر شوي

وي، غوښي يې خوړلې وي او هډوکي يې پرېښي وي. موټروان وويل: «کبار والاوو هغه څه چې په اسانه غوڅېدای شول، وړي دي. په دې درنو اوسپنو يې زور نه رسېږي که نه دا به يې هم بار کړي وو.»

لس نيمې بجې سنگين ته ورسېدو. غټ بازار په کې جوړ و. دوکاندارانو د خپلو دوکانونو مخې ته اوبه شيندلې وي. دلته د نورې لارې غوندي موټر دوې نه بادولې. په خټينو هوتلونو کې د سندرو ريغ اوچت و، دومره لوړ چې له سل گزه لرې اورېدل کېده: «يار مې هندو زه مسلمان يم، د يار د پاره درمسال جارو کومه»

ما سروښوراوه، لاحول ولله مې وويل.

موټروان راته کړه: ولي، شريکه دا خو عبيدالله جان دی. زبردسته خوړنې يې دي. څومره ښې لنډې وايي.

ومي ويل: که خوړدې که تريخ؛ خوناروا دی.

موټروان لکه زما خبره يې چې بيخي نه وي اورېدلي، وويل: عجبه ځواني يې وه. ناځوانو په دښته کې وواژه.

- چا؟

- مجاهدينو. د خلقيانو اول که دويم کال و.

حيران شوم چې مجاهدينو يو وخت خلک د بدعت په خاطر واژه او اوس پخپله په غلاوو او نارواوو لگيا دي. ظالمانو خپل جهاد يې پخپله برباد کړي.

غرمه د کجکي بازار ته ورسېدم. د هلمند سيند مې وليد چې لکه دروند سړی کرار روان و. پر سيند باندی د لرگیو زور پول د موترانو د تېرېدو پر وخت، لکه د بودا سړي اواز لېرېده او گڼېده. باري مو تر پرې نه سو تېرېدای. د پله په دې خوا کې يوه لاري ولاړه وه، پنډيان لگيا و و باريې کوزاوه. خو نورو بيا په لاسي گاډيو کښې شيان د پله پورې غاړې ته ايستل. دې خوا ته بيا بله لاري درېدلې وه، نورو پنډيانو بېرته بار له لاسي گاډيو لاری ته خېژاوه. په بازار کې کورونه تر پخوا ډېر سوي وو. بازار هم نوکي لوی سوی و. دوه دېرش دوکانونه خو ما وگڼل. د بازار په منځ کښې د زمينداورو اډې خوا ته روان وم چې چا را باندې نېغ وکړ: عبدالستاره!

شا ته مې وکتل. اکا و. هغه په کجکي بازار کښې د پرچون دوکان جوړ کړی و. بېرته ورسره وگرځېدم. له نانوايي خڅه يې درې دانې ډوډې واخيستې، د نانوايي له خنگ سبزي فروشي نه يې نيم پاو مستې واخيستې. د دوکان مخې ته تورکي غېږه راکړه. اکا د مستو کڅوړه ورته ونيوه: هه، دروايې خله، شرومې جوړې کړه.

د دوکان په غولي پر نياليجې کېناستم. اکا مچ شرونی واخيست، د مالونو له سره يې دوړې وڅنډلې، ويې ويل: دا دوړې دې خدای ورکړې کړي، پوزې ته يې رسولی يم. بيا يې يوه ټوټه ټوکر واخيست، په اوبو کې خيشت کړ، اوبه يې ونښتيځې او د ويتهرين شيشې يې ورباندې پاکې کړې.

تورکي دسترخوان وغور اووه. د شرمبو ډکه کاسه يې په منع کې او درې دانې ډوډۍ يې د دسترخوان په څنډو کې کېښودې. د پتیا تو شکنه يې باندې کړې وه، ښه پرېمانه مرچک يې هم په کې اچولې وو. ډېره موده پسته مې د کور ډوډۍ خوړله، ډېر خوند يې را کړی و. د مازديگر لمونځونه مو وکړل. لمر لا جگ ولاړ و چې خلکو د دوکانونو په بندولو بنا وکړه. ما وويل: په کوټه کې خو دوکانونه ان تر ما خستنه خلاص وي.

تورکي چې د دوکان له مخې يې شيان دوکان ته ننه ايستل، وويل: که لمر ډوبېدو ته نژدې سي، بيا نه سو تلای. په لاره کې مو غله شکوي.

اکا د خپل او د بل دوکان تر منع له نړۍ لارې خپل موټرسيکل راوايست. ما و تورکي د دوکان لرگينه درگاه بنده کړه. اکا موټرسيکل چالان کړ. تورکی د اکا شاته کېناست او زه ورپسې.

لانه وو خوځېدلي چې چارغ وکړ: يو کس مو ما سره شئ، زه يوازې يم. دا ځوان خو مې ونه پېژاند.

اکا وويل: وراره مې دی. له کوټې راغلی. تورکيه! ورشه لالا سره کېنه. له بازاره ووتو، په دښته کې د قبلي خوا ته روان شوو. نژدې ماښام کاريز ښار ته ورسېدو. کور مو بدل سوی و. د تېر ځل په شان اوس واښه ورنه نه و چاپېر. د پوالونه کاه گل وو. لويه کانتېنري درگاه په کېنې لگېدلې وه. د درگاه په خوله کې لوی بېټک ودان و. د سرای په منع کېنې يوه دوکانچه جوړه وه چې شين چمن پکښې ولاړ و. مخې

ته یې د شبې د گلانو پټۍ و. د شیبو بوی ان د سرای په درگاه کښې د سړي په سپر مو لگېده. یوازې زموږ نه، د ټول کلي کورونه سم شوي وو.

یوه هفته مې په کلي کښې تېره کړه. هلته هم وضع چندانې ښه نه وه. د حزب او حرکت د قومندانانو تر منځ وډب روان و. زموږ د کلي قومندان په حرکت کښې و. هغه د اکا انډیوال و. زما له راتگه چې خبر سو، یوه شپه یې له اکا سره میلمه کړم. د مېلمنو لویه کوټه یې په ټوپکوالو ډکه وه. د کوټې په بر سر کښې قومندان پښې غځولې وې. په څنگ کښې یې د پنځه لس-شپاړس کالو یو تک سپین لغړ زنی هلک ناست و. هغوی به یو د بل په غوږ کښې سره پسېدل او بیا به یې خندل. قومندان به له خندا سره د هلک پر ورونو گوتې ټینګولې.

ډوډۍ چې خلاصه سوه، د ماخستن لمونځونه مو په جمع سره وکړل. وروسته هغه سپین هلک له څو نورو کسانو سره ووت. څو شپې وروسته په سره کمیس کښې یوه نجلی کوټې ته را ننوته. اوږده وینسته یې تر ملا پورې خوشې کړې وو، شونډې او غومبري یې سره کړې وو، سترگې یې تورې کړې او پر تندي باندې یې شین خال وهلی و. ورسره یو سړی دوتار په لاس او بل ډول پر غاړه هم راننوتل. اکا په غوږ کښې راته وویل: وه هلکه گوره چې څه ونه وایې. قومندان صایب دغه بندار ستا لپاره جوړ کړی. زما بیخي باور نه کېده چې زموږ په کلي کښې دې داسې بې شرمه نجلی پیدا سي. چې ښه مې په ځیر ورته وکتل، هماغه لغړ زنی هلک و، ځان یې د نجونو په

رنگ جوړ کړی و. ساز شروع او هلک میدان ته سو. عجیبه چمونه یې کول. تاو راتاو به سو. تیونه به یې وښورول. ساز به تېز سو او دی به هم ورسره تېز وخرخېد، بیا د ساز له درېدو سره د یوه ټوپکوال مخې ته کښېناست. هغه به له جیبه شنه لوتونه راو کښل، د هلک پر سر به یې تاو کړل او هوا ته به یې وشیندل. ما اول ورته په حیرانۍ سره کتل؛ خو وروسته مې ورته کرکه سوه. اکا ته مې وویل: زه ستړی یم، خم بید پرېم.

سبا ما بنام له تورکي سره د کلي جومات ته تلم. هغه پر لاره راته وویل: «دلته هر قومندان همداسې هلکان لري. یوه شپه دلته بندار، بله شپه هلته. تر نیمې شپې پورې ساز ته ناست وي بیا سهار لمانځه ته نه سي پاڅېدلی. ان غرمه نژدې وي چې راپاڅي او ناولي مخونه خپلو کورونو خوا ته ورسې. بیا د جمعې په لمانځه کې په اول صف کې همدوی وي.»

لمونځ چې مو وکړ، ملا امام موعظه شروع کړه. د جهاد په باب یې خواتونه تلاوت کړل. بیا یې خواتونه هم بیان کړل، ویې ویل چې د حزب اسلامي د یوه کس وژل، د شورویانو د درېو تنو د وژلو اجر لري؛ ځکه چې حزبیان کافران دي. هغه ډېرې خبرې وکړې. ټول غلي ناست وو.

ما وویل: ملا صاحب حزبیان خو زموږ ستاسې مجاهد برادران دي. پر مسلمان باندې د کفر فتوا ښه ده؟

هغه راته نېغ وکتل. تورکي مې لاس ټينگ کړ چې غلی سه ملا وويل: هغوی باغيان دي. د اسلامي حکومت امر نه مني. د اولوالامر نه يې بغاوت کړې. *عطيو الله و عطيو رسول و من الامر منکم* د باغيانو وژل روا دي.

ما نور څه ونه ويل. چې راووتو تورکي راته کيسه وکړه چې: «د حزب ملايان هم حرکت والا کافران بولي. دواړه وايي چې د بلې ډلې وژل روا دي.»

عجيبه خبرې مې اورېدلې. پلانکي قومندان د پلاني لور په زوره وکړه. بل قومندان د شپې د يوه سړي کور ته ورولوېد، د هغه بنايسته زوی يې په زوره بوت. اکثر و خلکو به خپل تنکي زامن چې يو څه ښکلي به وو، د نجونو په شان په پرده کښې ساتل. ځينو خو خپل زامن، تر هغو چې ږيرې يې کېدې، د خپلو هغو خپلوانو کره استول چې کورونه به يې د دوی تر کورونو يو څه امن وو. په دې يوه هفته کښې مې داسې شيان وليدل او واورېدل چې کلی کور راباندې وغمېدل. ادې هم لکه چې په ما پسې مريضه سوې وه، زما په ورتگ رکه روغه سوه. ډېر مې ورته وويل چې دکوټې ډاکترانو ته به دې بوځم. ويې ويل چې يه اوس ښه يم.

بېرته کوټې ته لاړم. سبقانو ته مې چندانې زړه نه کېده. هر وخت به په دې چورت کې وم چې ولې زموږ مجاهدينو د خداي او رسول لاره پرې ايښې ده. ولې يې ځانونه په گناهونو ککړ کړي دي. يو څو مياشتې چې تېرې سوې، د طالبانو تحريک جوړ سو. زموږ د مدرسې ځينې طالبان هم په تحريک کښې وو. هغوی راته کيسې

کولې چې څنگه یې د لارو د غلو پاتکان لرې کړې دي. له قومندانانو څخه یې وسلې راټولې کړې او په کندهار کې یې شریعت جاري کړې. د هلکانو گډول، سروذ، د کرکانو او د سپیو جنگول، قمار، ټول غیر شرعي کارونه یې بند کړي دي. زه څو وارې ورغلم چې ما هم جهاد ته ولېږي چې مفسد ټوپکیان له وطنه وشړم؛ خو مشرانو ویل چې ستا زبیره لانه ده غټه سوې. ما به تر هر او داسه وروسته په هېنداره کې یې د خپلې زبیرې نوي راوتلي نري تارونه په خوند سره کتل. زړه مې غوښت چې زبیره مې ژر گڼه سي، اوږده سي او مخ مې پټه کړي چې زه هم جهاد ته ولاړ سم او هغه بې شرمې ختمې کړم چې په خپل کلي کې یې لیدلې وې.

هره ورځ به د طالبانو د فتوحاتو نوي خبرونه راتلل. ماشالله د زمريانو غوندي جنگېدل. لکه د رسول اکرم په وخت کې به چې ملايکو د مجاهدينو مرستې ورتلل، هماغسې له طالبانو سره هم الهي نصرت مل و. هر چېرته به چې ولاړل، خلکو به ورته ډوډۍ کوله. خلک خوشحاله وو چې د غلو او مفسدو ټوپکیانو له شره خلاصېدل. طالبانو په څلورو میاشتو کې کندهار، هلمند، روزگان، زابل، میدان او غزنی فتح کړل، د خوست او پکتیا مشرانو په خپله ورپسې ورغلل چې راځئ. څومره به خوشحالیږم چې دا خبرونه مې اورېدل.

دوه کاله مې بې غمه خپل سبقان وویل چې کابل هم فتح سو او اسلامي امارت قایم سو. زموږ د مدرسې ډېر طالب العلمان د تحریک انډیوالان وو. هر چا به چې د مولوي

نعماني صاحب خبرې واورېدې، خامخا به جهاد ته تلل. مولوي سمیع الحق نعماني صاحب زموږ استاد و، پر ما او عبدالهادي ډېر مهربان و. هغه پر گړدو مهربان و. زبردست عالم و. په تقرير کښې بيخي بې جوړه. موږ به اکثره وخت د مازديگر او ماښام د لمونځونو تر منځ په هغه راټولېدو، د هغه خبرو ته به مو غوږ نيوه. نعماني صاحب پخوا د پنجاب په يوه لويه مدرسه کښې مدرس پاتې سوی و؛ خو اوس راغلی و چې افغان طالب العلمانو ته تدریس وکړي.

هغه ويل: افغانان ډېر غيرتې خلق دي؛ د همدې د پاره خو ما د پنجاب لويه مدرسه پرېخوډه، دلته کوټې ته رالم چې د افغان بچو له خدمت او کم.

هم د هغه خبرو راته خوند را کاوه او هم يې لهجه مولوي صاحب د سوات و. د ((نسته)) پر ځای به يې ((نيشته)) ويل. دا يې عادت و چې د خبرو پر مهال په خپله گڼه می وريجې ډيره کښې يو ځل ښی او بيا چپه خوا گوتې تېرې کړي. ما ښځورتنه نه سو کتلاي. شنې سترگې يې خورا اثرناکې وې. سپين پراخ تندي او سره او سپين غومبرو ته به يې چې هر چا وکتل، ويل به يې چې مولوي صاحب نوراني سپری دی. نورو استادانو بحث ورسره نه سو کولای. دی په استدلال او په خبرو کښې بې ساری و. د هغه کالي او دستار مې هېڅ کله خیرن نه وو ليدلي. غير له سپين رنگه يې بل رنگ کالي نه اغوستل. يو خوږ عطر به يې هر وخت استعمالوه چې بوی يې د سنځلو د گلو په څېر نرم و. ځينو نورو استادانو به هم عطرونه استعمالول؛ خو د هغوی

عطرونو تېز بوی درلود او د سړي نفس يې ورتنگاوه. پر ما او عبدالهادي د نعماني صاحب خاص نظر و. کله کله به يې مور ته اوراد او وظيفې راکولې. مور دواړو به هم د هغه درسونه په دقت زده کول.

په دې دوو کلونو کېني افغانستان ته تگ راتگ زيات سوی و. په مياشت کېني به خامخايو چا د کلي حال رارساوه. د طالبانو درېيم کال لانه و شروع چې يوه کليوال خبر راکړ چې د مور ناروغي زياته سوې ده. بيا کلي ته ولاړم. دا ځل چې له سر حده واوښتم. د سر حدي پاتک پر سرد طالبانو سپين بيرغ رپېده. د پخوانو پاتکيانو غلا او شکول مې رايا د سول چې پر خلکو به يې څومره ظلمونه کول؛ خودا ځل چې تلاشی ته يې ودرولو، يو تورې لنگوتې والا ځوان مو ترته راوخت. د سنت په طريقه يې ښه پوره سلام و اچاوه: «السلام عليكم ورحمة الله وبرکاته» بيا يې وويل: سترې مه سئ، پر لاره خو به مو څه تکليف نه وي ليدلی؟ تر تلاشی وروسته يې ښه په عزت رخصت کړو.

دې کار نو داسې خوند راکړی و چې بېواکه مې په لوړنغ وويل، دوا دې سه ملا عمر صاحب له دې اسلامي امارت سره. له بولدکه تر کجکي پورې مې بل پاتک ونه ليد؛ خو لاره هماغسې خرابه وه.

په کندهار کې مویو کليوال راسره ملگری سو، هغه د اکا انډيوال و. د کلي کيسه يې وکړه چې جنگ جگړې يو مخ ورکې سوې دي. بدعتونه او نارواوې ختمې

دې مفسد جهادي قوماندانان گرده تښتېدلي دي او په کلي کې شريعت جاري دی. کجکي کلي ته چې ورسېدو، کليوال راته وويل: رايه چې همدلته کښته سو. له سينده چې پورې ووځو، بيا کلي ته دومره لاره نه پاتېږي. ها خوا ته بيا موټر پيدا کېږي چې تر کلي په کښې لاړ سو.

سيند ته نژدې کښته سو. د هلمند سيند مې داسې له نژدې نه و ليدلای. تېر ځل چې د کجکي په بازار ولاړم، د پله له سره مې سيند ليدلای و؛ خو اوس يې په خنده کې گرځېدم. سل يو نيم سل گزه سورور سيند، له هغې غاړې تر دې غاړې پورې يو ټينگ کېبل دوه - دوه نيم گزه غځېدلی و. د يوه بس په اندازه او سپنيزه بېړۍ له پورې غاړې راروانه سوه. شل - دېرش کسان په کښې ناست وو. حيران وم چې دا څنگه چلېږي. چې نوکي رانژدې سوه، ومې ليدل چې جاله وان په غبرگولاسونو کېبل ټينگ نيسي او مخې ته زور کوي، ورسره بېړۍ، مخته خوځېږي. چې ښه رانژدې سوه رابښکاره سول چې د بېړۍ په منځ کې يوه لوړه مټه ولاړه ده او د مټې پر سر کړۍ. کېبل د کړۍ په منځ کې تېره سوې وه. جاله وان چې د کړۍ له دې خوا نه کېبل ټينگاوه، کړۍ په کېبل باندې ښو بیدله او بېړۍ يې مخې ته راڅکوله. د سيند په غاړه کې د ماهيانو مړ بوی لټېده. ځوانو هلکانو د کبانو سطلونه په لاسونو کې نارې وهلې، تازه ماهيان، تازه ماهيان.

بېړۍ د لرگيو تختو سره چې د سيند په غاړه کې لکه هوایي پل لگېدلې وې،
ودرېده. خلک ورنه کښته سول او موږ وروختو. دامې اول ځل و چې په بېړۍ سپرېدم.
وېرېدم. د بېړۍ اوسپنې نرۍ وې. تل يې په څو ځايونو کې درزونه لرل. بېړۍ چې
حرکت وکړ، له درزونو څخه يې اوبه راپورته سوې او وار په وار سره زياتېدې. پښې
مې د بېړۍ په تل کې د اوسپنيز چوکاټ پر سر کېښودې چې بوټونه مې لاندې نه سي.
جاله وان ته مې وويل: بابا، چې ډوب مونه کې.

و موسېد: په توکل د خداى به دې صحيح سلامت پورې باسم.

د اوبو څپو به بېړۍ کښته خوا پورې واهه؛ خو جاله وان به کېدل ټينگ کړ او
بېړۍ به يې بېرته سيده کړه. هم وېرېدم او هم يې خوند را کړى و.

له بېړۍ چې کښته سو، يو يو لس زريز نوټ مو جاله وان ته ورکړ.

لمر نېغ ولاړ و چې کور ته ورسېدم. ادې خورا ډنگره او بې سپکه سوې وه.
رنگ يې داسې الوتې و لکه ټوکر چې ډېره موده دې لمر ته غوړولای وي. ما ته يې
همدومره وويل چې زياته تکليف لري. د سيمې پر ډاکترانو او اخوندزاده گانو
گرځېدلې وه؛ خو علاج يې نه و سول. چا ورته ويلي وو چې اېرېشن غواړي.

بېگامه مې اکا ته وويل چې ادې به کوټې ته بوځم.

هغه وويل: دومره پيسې به له کومه کې، پر اېرېشن خو ډېرې پيسې لگېږي.

- يو څه به ته راکې، څه به زه په کوټه کېښې پورکم.

- زه خواو غانی لا ولله که لرم

چورت مې خراب سو. بله ورځ مې د پلار د اکا زوی ته کیسه وکړه. هغه وویل چې وروره له اکا څخه دې خپل حق وغواړه. دا دومره کلونه چې دې ځمکه ورته پریښې وه، لږه گټه خويې نه ده کړې. پوهېږې چې هر کال څومره تریاک کوي؟ یاره لس منه خو یې دا سړ کال ټول کړي.

د هغه خبره راته لکه د اختر زېږی و. بیگاه مې اکا ته د حق خبره وکړه.

هغه راته وموسېد، ویې ویل: وراره گله دومره سبقان دې وویل؛ خو لکه چې ملا نه سوي.

تورکي کټ کټ وځنډل. د هغه د مور تور غومبري هم سره و خوځېدل، خوله یې جینگه سوه، ژپړ مردار غاښونه یې رابنکاره سول.

ما تندې ورته تریو کړ. تورکي او توري بلا ته مې وکتل. اکا ته مې وویل: په دې کښې نو د سبقانو څه کار دی. خپل حق مې دی.

هغه ولاړ سو. څادریې وغواړوه. ویې ویل: ته لا کوچنی یې، پردې خبرو دې سر نه خلاصېږي. ما سره دې حق نسته. که نې منې ورسه له حاجي مولوي څخه پوښتنه وکړه. دا ته او دا شریعت.

بې له دې چې زما ځواب واوري، ژر یې لمانځه ته نیت وکړ.

ما وویل: که لوی یم، که کوچنی، خپل حق درنه غواړم.

سبا سهار د حاجي مولوي صاحب کور ته ولاړم. هغه زموږ د کلي ملا امام و.

کيسه چې مې ورته وکړه، هغه راڅخه پوښتنه وکړه: ستا پلار څه مهال شهيد سو؟

- زما نه ياد پرې، ما بيخي ليدلی نه دی.

- نيکه دې څه وخت مړ سو؟

- د اتو - نهو کالونو به وم چې نيکه مړ سو.

- مطلب دا چې پلار دې تر خپل پلار د مخه مړ سو؟

ما سر وښوراوه: هوکې.

هغه په پسته ژبه وويل: ملا صاحب! اکا دې ريښتيا وايي. ستا حق نه کېږي.

- ولې؟

- بس همدا د ميراث حکم دی. که زوی تر خپل پلار مخکې ومري، ميراث نه

ورته رسېږي.

له کلي مې تمه وخته، توکل مې پر خداى وکړ. بله ورځ مې مور کوټې ته

بوته کمپ ته ورغلو د عبدالهادي دوى په کور کېنې مو واړول. د هغه مور زما له ادې

سره ډاکتر ته ولاړه. دوه زره کلدارې خو پر هغه ورځ په تستونو ولگېدې. ډاکتر وويل

چې پنځلس زره روپۍ يې د ايرېشن خرچه کېږي. دنيا راباندې غمېدلې وه. نه پوهېدم

چې څه وکړم. مدرسې ته ولاړم. ما بنام نژدې و. اودس مې وکړ. د مولوي نعماني

صاحب ښځه مې واوړېد: عبدالستاره په خيرونه کله رالې؟

زه ولاړ سوم. د هغه لاس مې په غبرگولاسو ونيو او ښکل مې کړ.
هغه ترمټ ونيوم، ويې ويل: رازه! مانزه ته لا وخت شتې سو منته به گپ شپ
سره ولگوو.

ورسره رهي سوم. مولوي صاحب وويل: هلکه سه چل دي؟ ولې خفه يې؟

- نه يم خپه.

- بچيه ما درته کتل، خي خپه دي پينزه واري ووينزه. که خفه نه وي؛ نو ولې به

دي داسې کول هه؟ وايه سه چل دي؟

ما ورته د مورد مريضۍ کيسه وکړه. هغه راته خو اوراد راوښوول چې دا تر

هغې پورې تکراره چې زړه دي مطمئن سي. خدای مهربان دی هر څه به اسانه سي.

سبا سهار تر لمانځه وروسته زه په ذکر لگيا وم چې نعماني صاحب راغی. بيا

يې ترمټ ونيوم او له ځان سره يې رهي کړم. په يوه گونبه ځای کښې يې شل زره

کلدارې په لاس کې راکړې، ويې ويل: شابه دا واله، د مور بي بي علاج دي پې وکه.

- دومره پيسې به بيا زه له کومه پيدا کم چې بېرته يې درکم؟

- خدای لوی ذات دي. يو سبب به درله وکي. او که وم نه شو؛ نو ما دربخلي بس

په مانزه کې راله دعا گانې کوه، همدا مې بس دي.

د مور اږيشن وسو. هغه جوړه سوه. تر اږيشن وروسته يوه هفته نوره هم د

عبدالهادي دوی په کور کښې پاته سوو. د ادې د اږيشن تکونه چې يې واخيستل،

کلي ته ولاړو. دا ځل مې يوه شپه وکړه. پر سبا يې بېرته رهي سوم. زړه مې غوښتل چې
ژر مولوي صاحب وگورم. اوس نو هغه تر هر چا راته ډېر خپل بنسکار بده. د هغه احسان
غوټ مات کړی وم.

خه موده پس ته مې له نعماني صاحب څخه پوښتنه وکړه چې دومره ډېرې
پيسې يې څنگه راکړې او له کومه يې کړې؟

هغه وويل: د الله تعالی دربار ډېر لوی دې. چې سه ورنه وغواړې درکوي يې؛
خو چې په اخلاص سره يې وغواړې. هماغه اوراد چې مې تاته خودلي وو، پخپله مې
هم ورد کول. بس الله راسره مدد وکړ. که نه تاله خو پته شتې چې زما دومره تنخواه
نېشتې.

د هغه خبرو راته شک پيدا کړ چې دی ولي نه وي. رايا د مې سول چې يو
مازديگر ډېر خپه وم، له يوه انډيوال څخه مې نسوار واخيست. ما بنام نعماني صاحب
په غوږ کښې راته وويل: بچيه په نسوارو غم نه غلطېگي. د خدای ذکر وکه چې زړه له
دې سکون رايشي.

زه هېچا نه وم ليدلی چې نسوار مې واچاوه؛ نو مولوي صاحب څنگه خبر
سو؟ دا خبره مې له عبدالهادي سره شريکه کړه.

هغه هم راته خپله همداسې يوه كيسه وکړه، ويې ويل: يوه شپه احتلام سوی
وم. نيمه شپه پاڅېدم. حمام ته ولاړم. بايلر نه ولگېدلی. ما وې که اوس بايلر ولگوم،

خو چې اوبه تود پري، نور طالبان به راوینس سي، بيا به راباندې پوه سي؛ نو په يخو اوبو باندې مې غسل وکړ. زه هم هېچا نه وم ليدلی؛ خو سهار مولوي صاحب راته وويل: بچيه په شرع کې څه شرم. يخو اوبو سره مه لامبه چې بيمار نه شې.

له ځينو نورو هلکانو مو هم ورته کيسې اورېدلې وې. په زړه کښې مې د هغه مينه ورځ تربلې زياتېدلې. زه او عبدالهادي به چې يوازې سو؛ نو د ده پر صفاتو به مو خبرې کولې. عبدالهادي هم هغه ته ډېر احترام درلود.

يوه ورځ زموږ د مدرسې يو طالب العلم شهيد سوی و. هغه د کوټې و خو په افغانستان کښې يې جهاد کاوه، په مزار شريف کې چا وپشتلی و. د هغه جنازه يې چې راوړه، موږ ورته ژړل. د نيکه تر مرگ وروسته دا اول ځل و چې جنازه مې لېده. د هغه مخ مې وليد. تک سپين، ان شونډې يې هم سپينې وې. ما گومان کاوه چې هغه بیده دی. زړه ته مې نه لوېده چې مړ به وي. کفن يې د ټټر په حصه کښې په وينو سور و. ما اورېدلي و چې د شهيد وينه نه درېږي. سخته مې خوا بده وه. د گردو انډيوالانو له سترگو اوبښکې روانې وې.

نعماني صاحب راغی. جنازه مو د دوی کلي ته يوړه. د جنازې لمونځ مو په نعماني صاحب پسې وکړ. شهيد مو دفن کړ. مولوي صاحب موعظه وکړه. د هغه خبرې مې هېڅ نه هېرېږي. ويل يې: ما اوليدل چې بعضي طلبا جاري. ما هم وجرل؛ خود

شهيد د پاره مې نه دي جرلي. ما د زان د پاره وجرل چې الله پاک ولې زه شهيد نه کړم. د شهادت دغه غټه درجه بې ولې ما له رانه کړه.

هغه د دستار په شف باندې خپلې اوبنکې پاکې کړې. نغ بې ژرغونې و. ويې ويل: د اعلاي کلمة الله په لاره چې سوک شهيد کيږي، هغه مړ نه دي، هغه جوندې دي. که تاسو وپويږئ چې هغه اوس سومره خوشاله دي؛ نو ټول به د خداي نه شهادت وغواړئ. اوس به ملايکو د هغه په قبر کې جنت له کړکۍ جوړ کړې وي. هغه به د جنت تماشه کوي او د الله شکرانه به ادا کوي چې دغه مقام بې ورله ورکړې. د ده په شهادت مه خپه کېږئ. دا د اويانو شفاعت کولای شي. دا به د اقا ربو او علماوو او طالب العمانو شفاعت وکړي او خداي به بې د ده په شفاعت جنت له بوزي.

استاد د صحابه وو د جهاد کيسې وکړې چې څنگه به بې په اسلامي جذبه پر کفارو حملې کولې، په هره غزوه کې بې به څومره ملايکو د مجاهدينو مرستې ته راتلل. په دعا کې بې بې په وار وار ويل: يا الله ما له شهادت راکه. يا الله چې په بستر کې د بې غيرتۍ مرگ راله رانه کې.

ما او عبدالهادي به هروخت مولوي صاحب ته زارې کولې چې جهاد ته مو ولېږي؛ خو ده به ويل چې وخت به بې راسي.

وختونه گړندي تېرېدل. طالبانو ټول ځایونو فتح کړي وو، خلکو ویل په شمال کې یو څو کلي د شروفساد په ولکه کې ده نور ټول وطن کې د طالبانو امارت قایم دی. یوه ورځ نعماني صاحب راغی، ویې ویل: مبارک مو شه.

گردد و ورته حیران وکتل. ده وویل: د اسلام فدايانو احمد شاه مسعود دوزخ له

ولېگل.

دا اول ځل و چې د فدایي کلمه مې واورېدله. استاده وویل چې فدایي هغه څوک دی چې د الله او اسلام په لاره کې سر قربانوي. ځان مرگ ته ورکوي خو د الله دین له مرگه بچ کوي.

مياشت به تېره وه که به نه وه چې د امریکې جنگ شروع سو. په مدرسه کې مو خورا زیات طالب العلمان راټول سوي وو چې کفارو مقابلې ته ورسې. نعماني صاحب دا ځل موږ ته هم اجازه راکړه چې جهاد ته ورسو. موږ ورغلو؛ خو طالبانو د کندهار په قول اردو کښې تم کړو. مشرانو راته وویل چې تاسې نابنده یاست، همدلته پاتې سئ. درې هفتې په کندهار کښې پاتې سو؛ خو دوې شپې مو هم په یوه ځایگي کښې تېرې نه کړې. هره شپه به مو ځای بدلاوه چې د امریکایانو له بمبارۍ بچ سو. هماغه کور چې برابې به مو شپه په کښې تېره کړې وه، پر سبا یې ویشتل کېده. حیران وو چې دا څه رقم سترگې لري چې موږ د ځمکې لاندې هم لیدلای سې. زمونږ ډېر انډیوالان همداسې په بمباریو شهیدان سول. موږ نورمان کاوه چې یو ځل دې

امریکیان پر ځمکه په لاس راسي، بیا به ورسره گورو. اخر ټول و تنبډل. هر څوک په خپله مخه ولاړل. زه هم کلي ته ولاړم.

په کلي کښې خورا گډوډي جوړه وه. د طالبانو مشران تنبډلي وو. بیا هماغه حرکتیان په ولسوالۍ کښې دېره وو؛ خو دا ځل د حزب اسلامي قومندانان نه وو چې ورسره دغړې ووهي. د حزب قومندانان ټول له طالبانو سره ولاړ وو چې اوس فراره سوي وو. د حرکت قومندانانو نوې کانې پیل کړې وې. د خلکو موټران به یې په زوره بیول چې دا موټر طالبانو درکړی. ان د خلکو ټېکټران او موټرگانان (موټرسيکلونه) یې هم ولجه کول. زموږ د کلي له یوه سړي یې غویان هم بیولي وو. هر قومندان ځان ته بنديخانه درلوده، هر څوک یې چې بد اېسېدل، پکښې وابه یې چول. زیات کسان یې په ډېرو ډبولو معیوبان کړل. ډېر خلک یې بې پوښتنې، بې محکمې شهیدان کړل. په هېڅ شي یې صرفه نه کوله. څوک نه وو چې پوښتنه وکړي. په دې څو کلونو چې زه کلي ته نه وم تللی، ډېر شیان بدل سوي وو. کاریزونه اکثره وچ سوي وو. ډېرو کسانو خپل د اناړو او انگورو باغونه نړولي وو چې تریاک پکښې وکړي. د اوبو لپاره یې برمې وهلې وې. دوی ورته بورې وبله. څو ورځې چې تېرې سوي، بیا د هلکانو گډول او د کرکانو ساتل او جنگول پیل سول.

په کلي کښې یوازې په دې باندې خوښ وم چې له مور سره وم. که نه خو هره ورځ یې راباندې کال تېرېده. د خلکو نارواوې او بدعتونه د زغملو نه وو. نور خولا

پرېږده چې د تورې بلا پیغورونو بیخي په تنگ کړی وم. یوه ورځ چې کور ته ورغلم،

زما له ادې سره یې هسې کیسه پیل کړه: ها د شیرینو په زوی خبره سوې؟

مور مې وویل: نه څه پې سوې دي؟

په ملنډو یې وویل: نور نو څه وسي؟ مدرسې ته تللی و چې مولوی ځنې جوړ

سي؛ خو اوس لنډغر گرځي. د یوې اوغانۍ پیدام نه لري.

مور مې غلې وه.

هغې بیا وویل: د طالبانو هغه امر بالمعروف والا نه و چې د کرکانو په سر یې د

تورکي ورینستان خریلی وو، هغه چارواکو نیولی. تورکی وایي مام زړه ورباندې یخ

کړ. ښه مې وډباوه.

بیا یې کت کت وخنډل.

هغه پوهېدل چې دغه کیسې پر ما بدې لگېږي؛ خو له کسته به یې هر وخت

همدا سې کیسې کولې. ته وادا به د بي بي سي راډیو وه. له هرځایه، له هرڅه خبره وه.

په کور کېنې د هغې له لاسه وخت راباندې نه تېرېده او د باندې د خلکو چلند راباندې

غمېده.

د ژمي دوې میاشتې چې تېرې سوې، د پوجیو (للون) وخت راوړسېد. تریاک

دې ورک سي له دومره خواری سره. پوجی نو داسې کېږي چې د تریاکو د بوتوله منځه

نور وانبه للون کېږي. چېرته چې د تریاکو بوتی گن وي، کوچني او کمزوري دایې

کښل کېږي او غټان يې پرېښوول کېږي. له هغه وخته چې د ترياکو بوتې د گوتې د يوه بند په برابر سي، ترڅو چې له لوېښته اوږي، پنځه- شپږ واړې پوځي کېږي. پوځيگر د سهار تر لمانځه وروسته پر دوو پښو ورته کښېښي، ان تر غرمې پورې همداسې اخته وي. بيا چې د غرمې ډوډۍ يې وخوره بېدېږي، پر دريو بجو را کښېښي. تر چايو او د ماسپښين تر لمانځه وروسته بيا تر ماښامه کار کوي. ياره خلک خپل اولاد دومره نه نازوي، څومره چې ترياک نازوي. په يو حساب خو دوی هم نه دي ملامت. که نور هر څه وکړي، د واټر پمپ د تېلو پيسې نه باسي. يوازې ترياک دي چې د دوی گوزاره پرې جوړه ده. د پوځيو په موسم کښې گرده خلک خپل زامن له مکتبو څخه اوباسي او پوځي ورباندي کوي. استادان هم ورته خوشاله وي، دوی هم بېغمه پر خپلو ځمکو کار کوي.

اکا مې هم خپله ځمکه کرلې وه او هم يې د بل سړي ځمکه په نيمايي نيولې وه. هغه سړي بورې نه درلوده. اکا به له خپلې بورې د هغه ځمکه اوبوله. د تېلو او موبلينو پيسې، تخم، کود هر څه يې په نيمايي سره پرې کول او د ترياکو حاصل به هم نيم يوه او نيم بل اخيسته. اکا پخپله په کجکي بازار کښې خپل دوکان ته ته، تورکی يې هم بېوه؛ نو ماته يې وويل چې پر پوځيگرو وگرځم او د چايو او ډوډۍ غم يې وکړم. د پوځيو له غمه چې خلاص سو، د نېش وهلو واراو رسېد. دا نو د ثورد منځ شپې وې. گرمۍ بيخي بلا کړې وه.

وروستی نېش چې خلاص سو، یو دوې هفتې وروسته د نېش وهلو وار راوړسېد. دا کار تر پوځیو هم سخت و. په مدرسه کې چې موږ ته یې نظامي ترینینګ راکاوه، یو رقم یې داسې و چې وسلې به مو په غاړه کې اچولې وي، په یوه لاس به مو د مېل له لرگین پوښه نیولی او بل لاس به پر ماشه ایښی و، د نورو انډیوالانو سره به څنګه په څنګه په یوه صف کې مخ ته روان وو او د غره په ډډه کې ایښې تختې به مو ویشتلې. دلته په پټیو کې نېشګر هماغسې تلل خو د وسلې پر ځای یې په لاسونو کې نېشونه وو. اته، نهه کسه نېشګر به سره خوا په خوا ودرېدل او د پټی له یوه سره به یې تریل سره په تلو تلو کېنې د تریاکو پر غوزو نېشونه وهل. د نېش او سپینیز کوچنیو غاښونو به د تریاک د غوزو په ډډو کې څلور پنځه موازې کرښې وایستې. شپه چې به تېره سوه، پر سبا یې بیا د همدې تریاکو شېدې په تریاکو کېنې راټولولې. د تریاکو شیدې لکه موم ټینګې او په رنگ کې نسواري وي. د غوزې له هر نېشه د یوې یادوو چنډ په اندازه شیده راټوکېږي. تریاکې د کجکي پښان (اهنګران) جوړوي، دا کاشوغ ډوله او سپینیزې آلې دي چې یوه شونډه یې مقعره ده او د تریاکو د غوزې له محددیت سره داسې جوخت برابرېږي چې د تریاکو شیده ضایع نه شي او ټوله په تریاکې کې ولوېږي. د تریاکې کوچنی لاستې د لرگیو وي. د نېشګرو په ملا پورې پلاستيکي ټیمونه تړلي او لکه بټوه (wallet) یې په خوا پورې څرېدلې وي. نېشګر هر یو د پټی له یوه سره تریل سره پورې همداسې مستقیم مخ په وړاندې روان وي او د

خپلې مخې له غوزو څخه شیده راټولوي. تریاکۍ چې ډکه سوه، هغه په تیمګي کې خالي کوي او له سره یې ډکوي. غرمه چې د ډوډۍ لپاره راځي، زه د ټولو نېشګرو تیمونه په یوه غټه پلاستيکي ډبکه کې خالي کوم.

د تریاکو ترخه وړم له لاندې او سوځنده لمر له پاسه، د سپرې سرداسې ګنګسوي، لکه نېشه چې یې کړې وي. ځوانان له نورو ولایتونو، ان له کابل او لغمانه هم د نېش په موسم کې زموږ سیمو ته راتلل. دوی ته مو په مزدورۍ کښې پیسې نه ورکولې. هغوی به هم په حاصل کښې پینځمه یا شپږمه برخه شریکان وو. عجیبه خلک وو، ټوله ورځ ستومانه کار او د شپې تریوولس-دولسو بجو پورې ورځې. دوی هم زموږ د کلیوالو چمونه زده کړي وو. حسابي توره د هریوه زده وه. دانو خورا سخته لوبه ده. د ګردو دوه پینځوس ورقو حساب به نیسې چې د کوم رنگ کومه ورځه تللې ده او کومه یې له چا سره پاته ده، که دې حساب غلط کړ؛ نو تاوان درځي. د پتاسو غابونه وو چې خالي کېدل به، د شنو چایو ترموزونه به یو په بل پسې تشېدل. زه حیران وم چې دوی ولې خپل وخت پر دې عبثو کارونو تېروي. د دوی حافظه دومره ښه وه چې د ګردو ورقو حساب یې په ذهن کښې ساتلی سو؛ نو که سبقان یې ویلي وای، هرڅه به یې څومره ښه زده سوي وو.

تریاکو یو بل غم جوړ کړی و. مقتدیانو به خپلو امامانو ته په زکات او سرسایه کښې تریاک ورکول؛ نو ځکه امامتې خورا ډېرې سوې وې. پخوا به که په یوه

لوی کلي کښې یو جومات و، اوس پینځو شپږو ته رسېدلي وو. ورسره نشه یان هم زیات سوي وو. د چرسو څکول خو نوره معمولي کیسه وه. هر مازیگرد دوکانو مخې ته چرسیان راټولېدل او سگرتیان به یې لگول. په هر کور کښې د تریاکو کڅورې هر ځای پرته وې. کله خو به ځینو هلکانو چې له مور او پلار سره به یې لانجه کړې وه، د ځان وژلو په نیت به یې دومره تریاک وخورل چې بېسده به کلینیکو ته وړل کېدل. یوه ورځ د ده بابا کلینیک ته ورغلی وم، هورې یو کابلي ډاکتر کار کاوه. دغسې یو خام هلک یې له موټره راکښته کړ او دوو کسانو په لاسونو باندې غځولی، ډاکتر ته یو وړ. گرمي ډېره وه، ډاکتر په برنډه کې ناست و. هلک یې په برنډه کې پرکت باندې واچاوه. هغه لکه مړی بې دمه و. ما وې بیخي ساه په کې نسته.

ډاکتر یې سترگې وکتلې. پوښتنه یې وکړه چې څه ورپښه ده؟ د هلک پلار وویل: دې پدرنالت، تریاک خوړلي دي.

ډاکتر ورته د سیروم کڅوره چالانه کړه. د بل لاس په رڼ کې یې لس دوولس پیچکاریانې سر په سر ولگولې، ته وایي چکاری نه وې، کوډې وې. بس په څو شپږو کې هلک سترگې وغړولې. په مدرسه کې مو استاد هروخت ویل چې په دنیا کې دوه علمونه دي یو د ادیان او بل د ابدان. ابدان همدغه ډاکترې ته وایي. استاد به ویل چې دا نور شیان چې دي، دا انجینیري او نور کارونه دا علوم نه دي، فنون دي. علم یوازې د دین او د طب دی.

له چارواکو سره اکثره همدا چرسیان، پوډریان او جوارگرولاږ وو. د دوی گزمې به چې پر هر چا پېښې سوي؛ نو تاوان به يې خامخا وراړاوه. کله چې امریکایان به ورسره راتلل؛ نو سم د سړي زامن به ځنې جوړ سول، څوک به يې نه ځورول؛ خو دلته بیا بل غم و. یو نه یو کس به يې خامخا امریکایانو ته په لاس ورکاوه چې دا القاعده دی. ځینې کسان خو يې ان گوانتانا مو ته استولي وو. د امریکایانو په لیدو ډېر ځورېدم. ځان راته بد اېسېد چې زه د سرکوزو په شان ورته گورم او دوی بې غمه گرځي.

په کلي کېنې مې دویم کال هم همدا سې تېر سو. د تریاکو راتولول چې خلاص سول، بیا وزگار سوم. نور نو بیخي وخت نه راباندې تېرېده. له خلکو سره مې هم نه وه جوړه. هر مازدیگر به د زاړه ښار غونډی، ته تلم او د ماښام تر اذانه پورې به هورې کېښناستم. زوړ ښار زموږ د کلي په څنگ کېنې و. دا د یوې لویې کلا پاتې شونې وې چې په منځ کېنې يې یوه نیغه غونډی ولاړه وه او چارچاپېره يې نږدلي دېوالونه. هر دېوال يې پنځه شپږ سوه گزه به اوږد و. په هر گوت کېنې يې د نږدلو بروجونو نڅښې ښکارېدې. سپین ریزو ویل چې دا د امیر کروړ ښار و؛ ځکه خو يې زوړ ښار باله. دوی ویل چې ډېر کلونه ان زر کاله پخوا امیر کروړ یو پاچا تېر سوی. داسې ښکارېدل چې پخوا به د دې غونډی پر ځای کومه کلا ولاړه وه؛ ځکه چې ځای ځای پکېنې گچ او اومي خښتې ښکارېدلې. ځینو کسانو پکېنې کیندنې کړې وې. خلکو ویل چې یونیم

کس ته سره زړ او زاړه لوبښي په لاس ورغلي دي. یو مازدیگر پر غونډی ناست وم چې د کاریز موغري د کلي یو ځوان راغی، زما خوا ته کښېناست. هغه ولي محمد نومېده. پلاریې امریکایانو په گوانتیا نامو کښې بندي کړی و. کله کله به مې له هغه سره د زړه خواله کوله. هغه هم هرچا ته حال نه سو ویلای؛ نو ځکه به ما ته راته. ولي محمد راته وویل:

— شریکه دې شین سترگو ته دې پام دی؟

ما وویل: هوکې، ښه یې وینم؛ خو څه وکړو؟ څه موله لاسه نه دي پوره.

— په دهرات کښې طالبان سره راغونډ سوي دي.

— نو ته څه وایي چې هورې ولاړ سو؟

— شریکه، زما خو ورته سودا ده چې ولاړ سم.

— کلیوالو ته به څه وایو؟

— په کلي کښې به ووايو چې مور د بلې ناوې دایرې ته ځو چې سبقان ووايو.

بله هفته دواړه د دهرات خوا ته وخوځېدو.

مور ته مې په پټه وویل چې زه بېرته کوټې ته خپلې مدرسې ته ځم؛ خو چې

نورو ته حال ونه وایي.

د دهرات په غرونو کښې له طالبانو سره یو ځای سو. هغوی به له ولي محمد

سره له پخوا پېژندل، ځکه خو ښه ټینګ روغبړ یې ورسره وکړ. خو ورځې یې راته د

راکت او ثقیل د استعمال تېرېننگ راکړي. د لاسي بمونو او د ټانک ضد ماینونو په چم
بې هم بلد کړو. ما د وسلو استعمال ژر زده کړي. ولي محمد هم بد نه و؛ خو هغه یوڅه
ډارن و. پر دویمه هفته خبر راغی چې د امریکایانو قواوې پر دې لاره تېرېږي. موږ
ورته ځانونه تیار کړل. په یوه دره کښې په کمین ورته کښېناستو. دا نو یوه تنگه دره وه
چې د هسکو تورو غرونو په منځ کښې لکه لوی بنا مار اوږده غځېدلې وه. درې په بر
سر کښې څو لارې لرلې؛ خو دا بل سړي یوه لاره درلوده چې د بنسټې ته وتله. لاندې
نری لاره او په خوا کښې بې سیند و. موږ د درې په همدې سر په یوه پېچومي کښې
دوه ځایه د ټانک ضد ریموت والا ماینونه بنځ کړل. د ماین په فیوز پورې مو دوه مزي
وتړل. مزي بیا په یوه ټیکلي پورې تړل سوي وو. له ټیکلي څخه دوه نور مزي یوې او یا
امپیرې بترې، ته ورغلي وو. بترې، مو هم د ماین تر څنګ بنځه کړه. د ماین پر برابر د
غره یوه ډبره مو په سره رنګ باندې په نښه کړه. مخامخ د درې په بله ډډه کښې یو عرب
مجاهد زموږ له څو انډیوالانو سره پټ سوی و. ریموت د عرب مجاهد په لاس کښې
و. هغه زموږ انډیوالانو ته د ریموت استعمال ورزده کاوه. موږ ته یې په تېرینګ کښې
رانبوولي وو چې څنګه د کفارو اول موټر، سړې ډبرې ته ورسېد، باید د ریموت تنی
کښېکارو.

د درې په دواړو خواوو کښې زموږ یو- یونیم سل مېړونه پټ وو. له ما سره
راکت و. د سهار لمونځونه چې مو وکړل، په مورچو کښې کښېناستو. لمر نوی د غره

پر سر ختلی و چې د امریکایانو د موټرو غره‌هار مو واورېد. زړه مې ټوپونه وهل. خورا خوشاله وم چې نن مې د جهاد ارمان پوره کېده. شپبه وروسته د هغوی اول ټانک زما له مخې تېر سو. زه د غره پر سر د یوې ډبرې شاته پټ وم. موږ ته مشرانو ویلي وو چې څنگه د امریکانو پر اول موټر ماین پټاو سو، تاسې به ډزې پیلوئ. د کتار په سر کښې دوه خر امریکایي ټانکونه روان وو. ورپسې پنځه - شپږ برگ رېنجر موټران تېر سول. په دې وخت کې ماین پټاو سو.

د الله اکبر نارې پورته سوې. ما د راکټ دوربین په یوه رینجر وربرابر کړ، ډز مې وکړ. گږ سو، سرې لمبې پورته سوې. د رېنجر منځ مې ویشتلې و. ژر مې بل راکټ ورته برابر کړ. ورپسې موټر مې هم وویشت. زموږ انډیوالانو د ثقیل ضربې کولې. له لاندې د امریکایانو بوغاري پورته وې. د هغوی مرمۍ زموږ شاوخوا ته پرډبرو مښتې. پوه نه سوم چې څونه وخت مو سره وډزول؛ خو یو وخت مو پام سو چې د هغوی له خوا مرمۍ نه راځي. د تکبیر په نارو ورشپوه سوو. له هغو موټرانو چې ما ویشتلې وو، د خړو لوگیو په منځ کښې لاد اور کوچنی لمبې ولاړېدې. ښه ورنژدې سوم. د اول موټر په منځ کښې پینځه کسه وطني امریکایان (افغاني عسکر) سوځېدلي وو، تک تور سکاره ځنې پاتې وو. د دویم رېنجر د منځ بانته او انجن یو منځ وېلي سوي وو. په سیټ کښې یې یوازې د یوه کس دواړه لینګي پر سوځېدلي چوکۍ پاتې وو، نور بدن یې د موټر له خلاصې دروازې د باندې ځوړند و. د موټرانو په دوږاو خوا او د سیند

په خنده کښې بلا ډېر مړي پراته وو. نور انډیولان مې پر مړيو گرځېدل او وسلې يې راتولولې؛ خو ما سيل کاوه. يو چارغ وکړ:

هلې دلته راسئ. دی خولا ژوندی دی.

په منډه د کتار پای سر ته ولاړو. يو امریکایي پر اړخ پروت و. خپله پښه يې ټينگه نيولې وه، بوغاري يې وهلې. يوه پایشه يې له وړانه تر پونډې پورې په وینو سره وه. زموږ يو مشر راوړسېد. امریکایي يې پر مخې پرې ایست. د خپل واسکت له جيبه يې چاره راوايسته. د هغه د وسپنيزې خولۍ تسمه يې غوڅه کړه. خولۍ يې ایسته سیند ته گوزار کړه. د عسکر پر شا بانډې يې خپله چپه پښه کښېښووه. د چپ لاس دوې گوتې يې د امریکایي په سترگو کښې ورومنډې. د هغه چيغې پورته سوې. نورې گوتې يې د عسکر په تندي او سر کښې ټينگې کړې او سر يې پورته خواراقت کړ.

امریکایي ژړل. چيغې يې وهلې. په خپله ژبه يې څه ويل؛ خو موږ پرې نه پوهیدلو.

مشر مو الله اکبر وويل، د هغه پر ستوني يې چاره تېره کړه. وینې دارې وهلې. مشر د هغه سر بيخي غوڅ کړ. بیا يې پرې شوی سر تر وینستو ونيو. پورته يې کړ. پر مخ بانډې يې نارې ورتو کړې. ما نور ورته نه سو کتلاي. بوږنېدلې وم. ځای پر ځای کېناستم سر مې پر زنگنو کېښود، سترگې مې پټې کړې وې خو د مړي غوڅ سوی سر

مې هره شېبه سترگو ته درېده. یوه ورځ مې اکا په انگرې کې چرگ حلالاوه او ما ورته کتل. یوه پښه یې د چرگ پر وزرونو اېښې وه او بله یې د هغه پر پښې. چې د چرگ سر یې ورپرې کړ، خپلې پښې یې لرې کړې او چرگ یې خوشې کړ. هغه په شتنکو پیل وکړ، پورته پورته به غورځېده او له هر وار غورځېدو سره به یې له غاړې وینې دارې کولې. ما په هغه شپه د چرگ غوښه ونه شوه خوړلای. چې غوښې ته به مې کتل، د چرگ شتنکې به رایا د بدلې. نژدې وه خوا مې وگرځي.

یوه انډیوال مو پاس له غره څخه چيغه کړه: هلې چې طیارې راغلي. ځانونه

پټه کړئ.

مخ په بره مې منډه کړه. یوې سوږې ته ورسېدم. پکښې ورننوتم. شېبه نه وه تېره چې گرزهار سو. داسې درنې چاودنې و سوې چې غریبې له غره سره وښوراوه. د سوږې له چته څو ډبرې راخطا سوې. سوږه له دوږو ډکه سوه. ما ویل اوس به غر راباندې چپه سي. پوزه مې په لونگی. پټه کړې وه چې له دوږو بیچ سم. دوږې چې لږې کېناستي، ورو ورو د سوږې خولې ته ولاړم، په احتیاط سره مې د باندې وایست چې تازه هوا تنفس کړم. د درې پر سر دوې چورلکې گرځېدې، یو دم راباندې ډزې و سوې. د شاوخوا له ډبرو وړې ټوټې د باروتو له بوی سره په هوا شوې. ژردننه لاړم او د سوږې په بر سر کې پټ سوم. چې گرزهار چوپ سو او وتم. امریکایانو خپل موټران په بمونو ویشتلې وو. له گردو موټرانو څخه تور دوونه پورته وو. زمونږ ځینې انډیولان

هم په بمونو او مرميو لگېدلي وو. څوک شهيدان او څوک ټپيان سوي وو. د امريکايانو مړي تري تم سوي وو؛ خود وطني امريکايانو جسدونه هماغسې پراته وو.

په کليو کښې د امريکايانو جاسوسان زيات وو. مشرانو راته وويل چې اوس به خامخا ډېره قوا را پسې راسي او کور په کور تلاشي به وکړي؛ نو ټول به سره خواره سو. چې بل عمليات مو کاوه، بيا به خبر درکړو.

يوه پنجابي ډاکټر زموږ د ټپيانو زخمو نه ورو تړل؛ خود پېنځو کسانو ټپونه ژور وو. مشرانو ما ته وويل چې ته خو په کوټه کښې بلد يې؛ نو ته به له څو نورو انډيوالانو سره دغه ټپيان کوټې ته ورسوي. ټپيان مو په دوو ډاټسنو کښې واچول، روان سو. يو څه مزل مو کړی و چې د تور سرو ژړا و فریادونه مو واورېدل. لږ وړاندې مې پر لاره د يوه ماشوم تور پلاستيکي بوت ولېد. موټر مو ودراره، زه ورکښته سوم. يوه ډنگره توره پښه په بوت کښې وه. پښه تر زنگانه لاندې غوڅه وه. د دوو هلوکو سپين سرونه د پلو په منځ کښې ښکارېدل. ټوله پښه او د بوت يوه څنډه په تور بخونو سرو وينو لړلې وه. نوکي بره د غره په لمن کښې څو مېړو او وزو بوغاري کولې، ها خوا دې خوا يې ترهېدلې منډې وهلې. زه ورو ختم. هورې د لس دولسو کالو ماشوم ټوک ټوک پروت و. کالي يې داسې پرې پرې وو چې ته و اچا به په چرې پرې کړي وي. سر او مخ يې گرده سوځېدلي وو. گرد سره د پېژندلو نه و. سترگې يې راوتلې وې. د

سترگو ژورغالي يې داسې ښکارېدې لکه په تناره کښې چې سرې سکروټې پرتې وي. گرده بدن يې زخمي زخمي وو. د غوڅې پښې له تپه يې ټينگه تور بخونه وينه د ژېړو وښو پر سر نړۍ لاره جوړه کړې وه. ښايي له ماشوم سره به د خپلو مېړو د لوړې غم و؛ ځکه خو يې تېري وانه په خپلو وينو اوبه کړې وو؛ خو وانه خونخواره نه وو، وينه يې نه وه ځېښلې. څو گامه بره ډېرې داسې سوځېدلې وې چې لاهم تاو ځنې لټېده.

شا و خواته د څو مېړو او وزو مړي پراته وو. د هلک مړی مو په موټر کښې واچاوه. د درې په سر کښې د لس پينځه لسو کورونو يو کوچنی کلی و. امریکايانو پر دې کلي هم بمان غورځولي وو. شپږ اوه کوره يې خچ پچ کړې وو. تور سرې، کوچنيان او سپين ږيري يې گړد سره تر خارور لاندې کړې وو. د کوچنيانو او تور سرو بوغارو کلی په سراخيستی و. د نړېدلو کورونو له منځه خړ دودونه لټېدل. کليوالو د خاورو په کوټو کښې خپل عزيزان لټول. د لوښو ټوټې او د نياليو نيم روغ نيم سوځېدلي ټوکران يې له خاورو راايستل. د کليوالو اروا هم په موږ نه وه خبره چې امریکايانو ته مولاره نيولې ده؛ خو دې بې غيرتانو داسې ظلم ورباندې کړی و. سخت درد راغلی و چې ډغرې موږ ورسره وهو؛ خو کسات يې له تور سرو اخلي. پر ځمکه ولله که رانه خلاص سي؛ خو څه وکړو اسمان ته مو لاس نه رسي.

زما خوا هغه امریکايي ته بده وه چې زموږ مشري سر غوڅاوه؛ خو د کليوالو حال چې مې ولېد، پوه سوم چې پر کفارو رحمېدل غلط دي. ما په ستلايت

تېلفون کښې مشر ته خبر ورکړې چې د کلیوالو مرستې ته دې څوک راولېږي. د هلک مړی مور اکښته کړې. څو تنه کلیوال زموږ خوا ته راغلل. هر یوه له بل څخه پوښتنه کوله: څوک دی؟ ودې پېژانده؟

چا وویل: دا کالي خويې د گلالی دي.

بل یې هغه ته ټونگه ورکړه: غلی سه چې مور یې راغله.

شېبه نه وه تېره چې یوه په عمر پخه بنځه راوړسېده. چې ښه رانژدې سوه،

ویې پوښتل: دا څوک دی؟

ټول غلي وو.

هغې د خلکو په منځ کښې ځان ته لاره جوړه کړه، د مړي خوا ته کښېناسته، د

هلک د څیرې لستونې له منځه یې د هغه مټ ته لاس یووړ. د تاویز بند یې په گوتو

راکښ کړې، تاویز یې راوايست، یو دم یې چیغه کړه: وه خدایه!

په خپل منځ باندې یې د څپېرو باران جوړ کړې، نارې سورې یې پیل کړې: وه د

گلالی پلاره! څه سوې؟ هله چې بوره یې کړم. وه خدایه، وه سرپه چېرته یې ځان

راوړسوه.

درگرده یې چیغې وهلې، په غبرگو لاسونو یې پر سر خاورې بادولې، وینسته

یې شکول، د مړي پر ټټر یې سر لگاوه، بیا پورته کېده. د لیونیانو په شان یې څو گامه

بره منډې وهلې، بېرته راگرځېده، بیا بلې خوا ته ځغسته، بېرته د مړي څنگ ته راتله.

خو نورې تور سرې راوړسېدې، هغه یې ټینګه کړه. ما نور ځان نه سو ټینګولای. اوبنکې مې بې اختیاره وبهېدې. مخ مې موټر خواته کړ. دلونگی په شف باندې مې اوبنکې پاکې کړې. موټر ته وختم. د لاس په اشاره مې موټروان پوه کړ چې حرکت دې وکړي. تر ډېره ځنډه ټول غلې وو. په موټر کښې داسې چوپتیا وه، لکه په هدیره کښې چې وي.

له انډیوالانو سره مې د غرو پر لارو دوه ورځې مزل وکړ، ایله چې کوټې ته ورسېدو. په کوټه کښې زموږ نور انډیوالان د ډېره وو. هغوی ټپیان یوه هسپتال ته یوړل. زه د مدرسې پر لور رهي سوم. چې څنګه مدرسې ته ورسېدم، پر عبدالهادي مې سترګې خوړې سوي.

د مولوي صاحب پوښتنه مې ځنې وکړه. هغه وویل چې مولوي صاحب ډېر یادولې. دواړه ورغلو. ما ورته د خپلې تورې کیسه وکړه.

مولوي صاحب پر اوږه وټپولوم، ویې ویل: زه پوهېدم چې ته به د ما ارمان پوره کېې. خدای دې اجر و نه درکي.

بیا مې پر کلیوالو د امریکایانو د بمبارۍ کیسه ورته وکړه. د هغوی له سترګو اوبنکې روانې سوي.

تر څو ورځو پورې د مدرسې د انډیوالانو د پوښتنو له لاسه په عذاب وم: امریکایان څه ډول دي؟

د خنزير غوښه يې خوړله؟

برېښه يې مېرمنې ورسره وې؟

وايي چې دوی په ولاړو بولې کيې؟

په رښتيا امريکايان د قران په پاڼو کونه پاکيې؟

وايي امريکايان لکه شورويان مور و خور نه پېژني، له ټولو سره زنا کوي، دا

رښتيا ده؟

داسې پوښتنې يې کولې چې زه يې بيخي حيران کړی وم. ما وويل چې زه خو

د هغوی په منځ کښې نه وم چې په هرڅه يې خبر اوسم.

بله ورځ عبدالهادي وويل: اورېدلي مې دي چې چارواکي عيسويان سوي

دي، دا رښتيا ده؟

ما وويل: نور خو مې نه دي ليدلي؛ خو زموږ د کلي قومندان لالمنځ کاوه.

— وايي ټول شراب چښي؟

— ښځه (نه يم خبر). له شرابو يې خدای خبر؛ خو ټول چرسيان او پوځريان

ورسره ولاړ دي.

خو ورځې وروسته ما غوښتل چې بېرته له انډيوالانو سره د هراوت ته ولاړ

سم. د هراوت په غذا کښې زموږ مشريو څه پيسې په لاس راکړې وې. بيا چې کوټې

ته راتلم شل زره کلدارې يې د جېب خرڅ لپاره راکړې. د مولوي صاحب هغه پور مې نه

و پرې کړې چې د ادې د علاج لپاره یې را کړې و؛ نو ورغلم چې حسنه یې ورکړم او خدای پاماني ورسره وکړم. د مدرسې په انگرې کښې څو کسه طلبا تر مولوي صاحب راچاپېر وو. هغوی پوښتنې کولې او مولوي صاحب یې ځوابونه ویل. زه یې چې ولېدل، راوړل سو. طلبا و ته یې وویل: شابه تاسې او د سونه وکئ، ما خام نیگدې دې. پخپله له عبدالهادي سره زما خوا ته را روان سو. ما ورته پیسې و نیولې. هغه راته حیران وکتل. موسکی سو. ویې ویل: دا چې شی دي؟

ما وویل: استاده! دا هغه پیسې دي چې تاسو زما د مور ا پرېشن ته را کړې وې.

پر اوږه یې لاس را کښېښوو. په خندا یې وویل: خه، خه نو ته د همدې د پاره راغلي وې؟

— نه استاده، سبا له خیره زما انډیوالان بېرته ځي. زما نیت و چې ورسره ولاړ س. راغلم چې رخصت واخلم.

هغه د تسبو اړول بس کړل، ویې ویل: دغه راکت او ټوپکې خو هر سوک چلوې شي. ته او عبدالهادي بل کار له جوړېږي.

ما وویل: پوهېږم، استاده تاسې غواړاست چې په مدرسه کښې پاته س. سبقان مې شروع کم خو

— نه بچیه. نن سبا د تعلیم نه جهاد د پراهم دې.

—زه هم جهاد ته ځم كنه.

سترگې يې زما له سترگو لرې كړې. د مدرسې د مينارې سر ته يې چې د
مازديگر لمر روښانه كړی و، وكتل. لويه ساه يې واخيسته، ويې ويل: تاسې بايد د
بمونو جوړول زده كئ. زه به مو وزيرستان له بوزم. هلته به نور مجاهدين تېرېنگ
درکي. دا كار هر سوک نشي کواى. ما له پته شتې چې تاسې دواړه دا كار يادولې شې.
ما ورته كړه: استاده! عبدالهادي به درسره ولاړ سي؛ خو زه بېرته ځم. موږ به
نورې غزاگانې وكو.

زما خبرې يې راپرې كړې: بچيه! جنگ له مازغه پكار دي. خو هر سوک بيا
مازغه نه لري. په گولۍ باندې به يو كس ولې؛ خو ستا په يو بم باندې به شل پينزه
ويشت كسه كفار ختمیگي؛ نو ته پخپله ووايه كوم كار فايده مند دي؟

د ماخستن تر لمانځه وروسته مو هم تر دې پرناوخته پورې خبرې وكړې.
مولوي صاحب د اصحابو د جهاد د پرې كيسې وكړې. د حضرت سلمان فارس كيسه
يې وكړه چې د خندق په غزوه كې يې رسول الله (ص) ته د خندق د كيندلو مشوره
وركړې وه او د عقل په مرسته يې قوي دښمن مات كړی و.

زه يې قانع كړم چې د هغه خبره ومنم. زه او عبدالهادي چې د خوب لپاره د هغه
له كوتې څخه وتلو، ما بيا ورته پيسې مخې ته كېښووې. مولوي صاحب وويل: سبا
د تانديوالان افغانستان له زي، د غسي دي؟

ما وويل: هو استاده!

— نو دغه پيسې ورکه چې د تا مور بي بي ته يې ورکي.

— استاده! هغه به په پيسو څه وکي. دا تاسې واخلي خپلو بچو ته يې ولېږئ.

هغه زما سر بنکل کړ. سترگې يې داسې وځلېدې، لکه تر ژړا د مخه چې د

سړي په سترگو کښې اوښکې ځلېږي.

ويي ويل: گوره عبدالستار جانه! ته زما د زوی په شانتې يې. قسم دې چې د

زوی نه راله مخکې يې. واله دا پيسې دې مور بي بي له ولېگه. ما له د هغې دعا هر سه

دي.

د بابا تر مرگ وروسته دا اول ځل و چې پلرنۍ مينه مې محسوسه کړه. پر هغه

باندي رښتيا لکه اولاد گران وم. د هغه لاسونه مې بنکل کړل. هېڅ کله مې د چا په

لاسو نو کښې داسې گرمي نه وه ليدلې. گومان مې کاوه چې زړه مې ويلېږي. زړه مې

غوښتل چې چيغه وکړم، ټوپونه ووهم، والوځم. لکه يو دروند بار مې چې له اوږو

څخه لرې سوی وي، همداسې ځان راته سپک ښکارېده. زړه مې ويل چې دی انسان

دی که ملايک؟ له خدايه مې داسې موقع غوښته چې د استاد احسان وراډا کړم. که

نور څه مې په وس کې نه وي نو تر مرگه پورې به يې هره خبره ومنم، نافرمانې به يې نه

کوم.

سبا د سهار تر لمانځه وروسته د دهر اوت انډيوالاتو ته ورغلم. پيسې مې
ورکړې. د کلي نوم او د اکا نوم مې هم وروښود چې پيسې ورورسوي. په نڅښه کېنې
مې د جيب د سمال چې ادې پکښې گلان گنډلي وو، ورکړ چې زما مور ته يې ورکړي.

درېيم څپرکی
د جنت په دروازه کې

په وزیرستان کې هر څه بل رقم وو. کله کله خپل وطن ته حیرانېږم. زموږ
ښارونه پاڅه سرکان نه لري؛ خو په میرانشاه کښې ان وړو کلیو ته هم سرکان تېر سوي
وو. زموږ کلی د کجکي بند ته ډېر نژدې پروت دی؛ خو برق مونه درلود. میرانشاه ته
خدا ایزده له کوم ځایه راته؛ خو ان لرو درو ته هم د بجلي تارونه غځېدلي وو.

میرانشاه سخت غیرتي خلک لري؛ خو یو کار یې پر ما ښه نه لگېږي. چې
کلیو ته ولاړ سې، ښځې او نارینه په ګډه په خپلو پتیو کښې کار کوي. پر ښځو باندې
واښه شکوي، مال پیايي، ځینې خلک خو په ښځو باندې لو هم کوي. خو دوی بیا لکه
د کوټې خلک نه دي چې خپلې ښځې بازار ته پرېږدي. په ستر کښې ښه ټینګ دي. هر
څوک د ځان پاچا دی. ټوپک او برېت دوی ته د فرض و سنت حیثیت لري. هېڅوک
بازار ته تش لاس نه ورځي. لکه د پخوانو خلکو کیسې چې بابا مې راته کولې، دوی
هم هماغسې پر ټیټر باندې د مرمیو کتار تړي. کلاشینکوف ته دوی ماشین وایي او
دومره یې ښکلي جوړوي، لکه ناوې چې سینګار کړې. دوه درې دانې ججوړې په شنه
او سره رابرتېپ باندې سره خوا په خوا تړي. په ټوپکو پورې ځونډی، غمي او کوچنی
هینداری لگوي، لکه زموږ خلک چې رخچینې (خولی) سینګاروي، دوی هماغسې
شوقی ټوپکې جوړوي. ته وا چې مېرانه به په برېت پورې وي. څومره چې د چا برېتونه
غټ وي، هماغومره د خلکو ښه اېسېږي. برېتور مېرانه خپل برېتونه د شې شمو په تېل
غوړوي؛ خو درېغه چې دا خلک ږیرې خړي. له ملا صاحبانو او سپین ږيرو پرته نور

څوک ډیره نه پرېږدي. که د ځوان پر مخ دې ډیره ولیده؛ نو پوه سه چې هغه د مدرسې طالب العلم دی. سپین ډیري بیا سر او ډیره دواړه په نکړیزو سره کوي.

دلته د پاکستان حکومت نه چلېږي. یو پولیتیکل اجنټ چې یې بولي هغه سته، خو خدای خبر چې څه کوي او څه نه کوي. قانون د خلکو خپل قانون دی. هماغه جرگې دي، نرخ دی او رواج دی. دوی د بنموني ته بدې وایي. داسې کس به پیدا نه کړي چې له چا سره یې بدې نه وي. بس هرڅوک چې پر خپل د بنمن ورپېښ سو، ولي یې. داسې ورځ به نه وي چې د میرانشاه په بازار کښې مړي ونه سي. خلک وایي چې دلته د ((کیپات)) په نوم یو خوستوال و، ۹۹ مړي یې کړي وو. خلکو له هغه څخه د مېړانې اتل جوړ کړی و. هر چا به یې په مزو مزو کیسه کوله چې پلانکی یې څنگه وواژه. وایي کله کله که څوک پر بېوزلو برید وکړي او هغوی د بدل د اخیستلو نه وي؛ نو کیپات غلیم ته خبر ورکوی چې ده بدې زما سوه، ځان به رانه ساتې. بیا نو د هغه لاره څاري چې څنگه راگیر کړ، ځای پر ځای ختموي. اوس هر چېرته چې د غیرت خبره کېږي؛ نو د کیپات نوم ضرور ورسره یادېږي.

په بازار کښې د وسلو ډېر دوکانونه سته. له تمانچې څخه رانیولې تر راکټ او ثقيله پورې، دوربینونه، مخابري، ان توپ او هاوان هم پکښې خرڅېږي. دلته هم خلک زموږ د مفسدو قوماندانو په شان د هلکانو، کرکانو او د ساز شوقیان دي. کسټ ته دوی پټه وایي، د کسټونو سلامت مارکېټ لري. ځینې خدای ناترسه ځوانان

یې شراب هم چښي. خدای خبر چې له کومه یې پیدا کوي. خو ښه وو چې څو موده مخکې یو څو کسان یې د شراب په چښلو مردار سوي وو، اوس ورسره احتیاط کوي. د حقانيه مدرسې یوه انډیوال مې چې دا کیسه یې کوله، ویې ویل چې یو ځل مولوی صاحب د شرابو دوه کارتنونه مدرسې ته راوړي وو. دلته یې بوتلونه نیم خالي کړل او یو بل رقم د اوبو په رنگ شې یې په کې واچاوه چې د لرگیو غوندې بوی یې و. بیا یې د بوتلونو سرونه په ماشین باندې داسې ټینګ کړل چې تا ویل هېڅ نه دي خلاص سوي. وایي مولوی صاحب بوتلونه یوړل او بیا دوه درې ورځې وروسته او ازه سوه چې خلک په شرابو مردار سوي دي.

زموږ مرکز د بازار په څنډه کښې حقانيه دارالعلوم دی. دغه مدرسه زموږ د کوټې د مدرسې په څېر د مرمرو په ډبرو نه ده پوښل سوي. د پوالونه یې له سمیټې خښتو جوړ دي. پر غولي باندې یې پخې خښتې لگېدلي دي. د مدرسې ناظم پنجابی دی؛ خو پښتو یې زده ده، هغه هم داسې چې (ږ) او (ژ) یو شان تلفظ کوي او (ښ) لکه (ش) ادا کوي. په دې شپږو میاشتو کښې چې زه او عبدالهادي دلته یو، مولوي نعماني صاحب دوه ځله زموږ پوښتنې ته راغلی دی. دا ځل چې له خیره راسي همدلته به پاته سي.

دلته هم ښه تکره علما سته. موږ سبقان وایو او بمان جوړوو. د مدرسې شاته بل لوی سرای دی چې د ناظم له کوټې څخه لاره ورته تللې ده. د ناظم د کوټې له درگاه

سره پیره دار ناست وي، يوازي هغه کسان بل سراي ته ورپرېږدي چې مخصوص کارتونه لري. دغه سراي يوه لويه درگاه د سرک خوا ته هم لري. درگاه له خورا درني او ډبلي او سپني جوړه ده. کمزوري سپي يې په يوازي سر نه سي پورې کولای. دغه درگاه هم پیره دار لري او يوازي زموږ خپلو موټرانو ته د ننوتو اجازه ورکوي. په سراي کښې خولوی لوی گودامونه سته. په هر گودام کښې درې څلور مازدا لاری، ځايېږي. د ټولو کوټو کونجيانې له ناظم سره وي. له مدرسې سره په لگېدلي دېوال پورې زموږ ورکشاپ پروت دی. د ورکشاپ په اوږدو کښې يو اوږد مېز ولاړ دی. شاوخوا ته په دېوالونو پورې وسپنيزې الماری، لگېدلي دي. تروټيل، سي فور (C4)، ټي ان ټي، پټن PTEN، د بېرنگانو مردکي، د ټټاری، مېخونه، رابر ټېپ، او څو ډوله نري او ډبل مزي په الماريو کښې جلا جلا ايښوول سوي دي.

موږ څو رقم بمان جوړوو. يو ټایمر والا بم دی. د دې بم فيوز په مزو باندي يوې گړۍ پورې تړل کېږي. گړۍ چې پر هر وخت برابر کړې، هماغه وخت د مزو دواړه سرونه سره لگېږي او فيوز چوي. د فيوز په چولو سره ټول بم پټاوېږي. زموږ انډيوالان معمولاً ټایمر بمان د غوړو په ټيمانو يا په بخار دېگونو کښې ږدي، بيا يې د بايسېکل شاته او يا په رېږيو کښې ځای پر ځای کوي. دغه بم والا بايسېکل يا رېږۍ پر داسې لارو دروي چې د کفارو موټران پر تېرېږي.

تې ان تېي داسې باروت دي چې پټاو سي په ثانيه کښې ۹۵۰۰ متره واټن وهي. هر شې چې مخې ته يې ورسې، ټوټې ټوټې کوي يې. نورو باروتو ته که اوبه ورورسي، بيا سم کار نه کوي؛ خو پر دې باندي اوبه تاثير نه لري.

پټن بيا تر تېي ان تېي لانامي دي. دا په ثانيه کښې ۱۲۵۰۰ متره مزل کوي. د خپل خواو شا ټول شيان په چرو بدلوي. بيخي لکه گرنېټ (لاسي بم) چې هره ټوټه يې د گولۍ کار کوي، دا هم له هر شي څخه گولۍ جوړوي. تک سپين لکه واورې دي. چې په لاس کښې يې ټينگ کړې، لکه واوره سره غونجېږي. داسې ښه بلېږي چې شنې لمبې ځنې خېژي؛ خو دود نه لري.

مورډ فدايانو په واسکتونو او موټرانو کښې له همدې موادو کار اخلو. شپږ کيلو پټن د هر واسکت په لاندېني وت کښې گړد چاپېره هواروو. شاوخوا ته يې د واسکت په بل وت کښې د بېرنگ چرې او د ټټارۍ مېخونه اچوو. يو کوچنی فيوز د پټن په منځ کښې لگوو چې له دوو سرونو يې نري تارونه راوتلي دي. دغه تارونه په يوه بټن پورې نښلوو. هر وخت چې فدایي کفارو ته ورنژدې سو، بټن کښېکاري، سم له واري فيوز پټاو کېږي او ورسره پټن چوي. په واسکت کښې هر مېخ لکه مرمۍ الوزي او چې پر هر چا ولگېږي؛ نو کار يې ورسموي.

په موټرانو کښې هم له PTEN څخه کار اخلو. موټران يا له افغانستانه راځي يا يې همدلته رانيسو. د افغانستان نقلي پلېټونه راسره ډېر دي. ځينې غله له

افغانستانه د غلا موټران دلته راوړلي او له دې ځايه غلا کړي موټران هلته بيايي. زموږ کسان له هغوی څخه موټر رانيسي، پلټونه يې البشوي او موږ يې د فدايانو د حملو لپاره برابرېو. غله هم د پاکستان له مليشو سره لاره لري او هم د افغانستان له پوليسو سره، دواړه د پيسو سپي دي. غله چې يو څو روپۍ ورته ونيسي، هر څه تېروى سي. غله دغه فدايي موټران هر ځاى ته چې موږ وروښيو، بيايي؛ خوز موږ يو دوه کسه انډيوالان هم ورسره ځي چې بيا غداري ونه کړي.

موټر چې موږ ته راسي؛ نو زموږ مستري انډيوالان ورباندې لگېږي. سیتونه، سوپچورډ، د دروازو پوښونه او ټول بکس يې خلاصوي. بيا موږ په درېو ځايونو کښې پټن ردو. د موټروان تر سیت لاندې، په ټول بکس کښې او تر سوپچورډ لاندې. درې واړه ځايونه په نړيو مزو له يو بل سره نښلوو. شاوخوا ته يې پروټيل، گرنېټ، د ((بي ام يو)) گولۍ، د ((هاوان)) او ((ار پي جي)) مرمى او نور شيان هواره ردو. د موټر د دروازو منځ هم په مېخونو ډکوو. فيوز د موټروان تر سیت لاندې لگوو چې پخپله فدايي ټوټې ټوټې سي او پس له حملې د پېژندلو نه وي. پخوا به مو د فيوز مزي په يوه بل شي پورې نښلول چې په ريموټ باندې کار کوي؛ خو اوس امريکايان له خپلو موټرانو داسې يوشى خپروي چې گرد چاپېره په پېنځوس مترو کښې ريموټ کار نه کوي؛ نو اوس د فيوز مزي د سوپچورډ له يوه سوپچ سره هم نښلوو. که ريموټ کار ونه کړي، فدايي به دغه سوپچ کښې کارې.

په وزیرستان کې مې شپږمه میاشت وه. ورځ راباندې کال تېرېده. عبدالهادي کور ته تللی و. هغه چې راسره و، گومان مې کاوه چې ټول خپلوان راسره دي؛ خو په دې ورځو کې پوهېدم چې یوازې یم. ادي مې ډېره یادېده. دلته له نورو مجاهدينو سره بلد سوی وم؛ خو هغسې مې له هېچا سره نه لگېده لکه له عبدالهادي سره چې لگېده.

عبدالهادي درې میاشتي مخکې کور ته ولاړ او بېرته رانغی. مولوي نعماني صاحب وویل چې هغه اوس مدرسې ته هم نه ورځي. پلار یې د کندهار په ښار کې خپل کور جوړ کړی او کډه یې وړې ده.

عبدالهادي پخپله ښه غیرتي ځوان و؛ خو پلار یې زما د تره په شان ټول عمر پر کور تېر کړی و. یوه ورځ یې هم د الله په نامه جهاد نه و کړی.

ما وویل مولوي صاحب به له عبدالهادي خپه وي چې ولې یې جهاد پرې ایښی؛ خو داسې نه و. نعماني صاحب وویل: ((د مور و پلار خدمت هم د جهاد اجر لري))

مولوي صاحب خورا لوی زړه لري؛ خو زه له عبدالهادي پر دې خپه وم چې یو رخصت یې هم رانه وانه خيست. ان یو ټېلفون یې هم راته ونه کړ. ما څو وارې له یې سي او څخه ورته زنگ وواوه؛ خو ټېلفون به یې هر ځل بند و. گومان کوم هغه وېرېده چې زه ورته ټینگ نه سم چې بېرته راسه؛ ځکه خو ټېلفون به یې هر وخت بند و.

په دې درېو میاشتو کښې چې عبدالهادي راڅخه تللی و، دومره ښه و چې مولوي صاحب دلې و. هغه هره جمعه کور ته ته. دوې شپې یې تېرولې او بیا بېرته راته. کله کله کوټې ته هم ته. هورې یې ډېرې شپې کولې. تېر ځل چې کوټې ته تللی و، زمونږ یو کلیوال یې په مدرسه کښې لیدلی و. هغه ورته ویلي و چې زمونږ د سیمې گردې ناوې طالبانو فتح کړي دي، یوازې د کجکي بازار د چارواکو په لاس کښې دی.

د نعماني صاحب په راتگ سره د طلباوو شمېر زیات سوی و. طلبا به دلته هم هماغسې پرې راټولېدل، لکه په کوټه کښې چې به راټولېدل. زما وخت اکثره په سبقانو تېرېده. په دې ورځو کښې مو فدايان بيخي لږ سوي وو؛ ځکه خو د بمانو او فدايي واسکتونو جوړولو ته دومره ضرورت نه وو.

یوه ورځ نعماني صاحب وانې ته بوتلم. دا د جنوبي وزیرستان مرکز دی. هلته یوه لویه مدرسه وه. د فدايانو تېرېنگ هم هورې کېده. موږ اکثره وخت واسکتونه دوی ته استول او یا فدايان تر تېرېنگ وروسته مېرانشاه ته راتلل او موږ به واسکتونه ورکول. د تېرېنگ خونې ته ننوتو. پنځه شپږ تنه فدايان ناست وو، ټي وي ته یې کتل. په ټي وي کښې یو سورمخی بیزو وزمه سړی چې توربخونه دریشي او سره نیکتایي یې اغوستې وه، د یوه قره قلي خولی. والا تر څنگ ناست و. سورمخی ډیره او برېتونه خریلي وو، سرتور سر ناست و. د هغه بل پرتن بیا سپین کالي او شنه چپنه وه، می. وریجې ډیره او برېتونه یې همدومره وو، لکه لس شپې د مخه یې چې خریلي

وي. دوی د یوې لویې کوتې په بر سر کښې ناست وو. په دا بل سر کښې یې نور رنگ
رنگ دریشی. والا پر چوکیو ناست وو. په منځ کښې یوه دنگه غنم رنگه لغړه ښځه چې
یوازې شرمگاه او تیونه یې پټ وو، نڅېدلې. نورو ورته چکچکې وهلې. د ښځې ژېر
بخوني اوږده وینستان پر اوږو یې پراته وو او د هغې له تاوېدو سره په هوا کښې
چورلېدل. په ملا پورې یې د ځلېلې ځوندیو او شرنگونو پټه تړلې وه، کونه یې چې
ښوروله، د شرنگیو شرنگا به پورته سوه او د خلکو چکچکې او شور به یې پارول.
هاغه هلک مې را یاد سو چې زموږ د کلي د قومندان په کور کښې نڅېده. په تې وي
کښې چې سورمخی ښکاره سو، تېرېنگ والا په کوم بټن کښې گوته وو هله. تصویر
همدا سې ولاړ پاته سو. تېرېنگ والا له رنگه پنجابیانو غوندي و؛ خو پښتو یې ویله.
له فدايانو څخه یې وپوښتل: دا سوک دې؟

ټولو په یوه رغ وویل: دا لوی شیطان، بوش دی.

هغه بیا وپوښتل: دا بل یې سوک دې؟

بیا ټولو د تجوید د شاگردانو په شان یو ځایي وویل: مرتد کرزی.

هغه بیا پرېتنو گوتې ووهلې. بل تصویر راغی. ویې ویل: دا چې گډېگي دا

سوک دې؟

— د کرزي رنډی لور ده.

- ښه نو دا خکلي ده که نه ده؟

چا خواب ورنه کړ. ويې ويل: ولې غلي يې، خکلې ده که نه؟

فدايانو ته يو بل ته سره وکتل خو هېچا غږ ونه کړ.

تيريننگ والا وويل: بالکل خکلې ده. وگوره سومره خکلې رنگ لري، نازک بدن

يې وگوره، غټ غټ تيونه يې وگوره. خو پوهيگې چې د جنت حورې د دې نه زر

واره خکلې وي. که دا پليته د جنت د حورې په سنگ کې ودرې، دا لکه شمع

خکاري هغه لکه افتاب.

نعماني صاحب ترلاس ونيولم، له کوټې څخه ووتو.

ما ورته کړه: استاده! دا خلک څه ناروا کارونه کيې؟ ولې په فدايانو داسې

شيان گوري؟

— د دې دپاره چې پوې شي چې کافران سه سه کارونه کيې.

— تاسو خو ويل چې ټي وي او سي ډي ناروا دي.

— ناروا دي؛ خو گوره بچۍ! دلته مطلوب اهم دي. زمونږه مطلوب گدا نه

دي. زمونږه مطلوب د ټي وي وکتل نه دي. زمونږه مطلوب هغه کسان دي چې د قسې

کارونه کيې. فدايان چې د دوی کارونه په خپلو سترگو وويني، بيا به يې باور رايشي

چې مونږه رختيا ويل.

زما زړه ته نه لوېدل چې يو پښتون دې دومره بې غيرته سي چې لوري يې د نورو

په مخ کښې لغړه ونخېږي؛ خود خپل کلي قومندان رايا د سو چې هلکانو سره يې څه

څه کارونه کول. په زړه کښې مې وویل: قومندان چې یې هغسې وي، پخپله به خود همداسې وي.

خو بیا مې هم باور نه کېده. نعماني صاحب ته مې وویل: دا په رښتیا د کزري لور وه؟

هغه وویل: ته لا اوس هم شک کيې؟ تا خو په خپلو سترگو اولیدل کنه. اوس پوې شوي چې مونږه ولې فدايانو ته ټي وي چالاندوو؟

شپه مو په وانه کښې وه. ترڅو پورې چې خوب یوړم، هره گړۍ به مې سترگو ته هغه رنډۍ درېدلې چې لوڅه پوڅه گډېدلې لاهول به مې ویل، فکر به مې بلې خوا ته اړاوه خود هغې خیال لکه سرتمبه انسان رابرسېره کېده. لکه سپی چې درپسې وي او چې هرڅومره یې وډبوي، بیا دې په پایڅو پورې ونښلي. یا لکه د مني سوږ باد چې د پورې کړې کړۍ او دروازي له هر درز څخه ځان دررسوي. نجلی مې خوب ته هم راغله. نیمه شپه راوینس سوم. غسل راباندې اوبنتی و. حمام ته ولاړم. که گورم چې له دوو نورو حمامونو هم د اوبو شړپا راځي. زما په گومان په هغه شپه ټول فدايان احتلام سوي وو. تهجد لمونځونه مې وکړل، توبې وکړې او ترسهاره په عبادت لگيا وم.

سبا سهار وختي مېرانشاه ته لاړو. بله ورځ د مدرسې د ناظم کوټې ته ولاړم. نعماني صاحب په کوټه کښې چابک چابک دې خوا ها خوا گرځېده. غومبري یې سره

اوبنتي وو، پرتندي يې گونځې راغلي وې. خوله پرې راماته وه. د خولې په کونجونو کبښې يې سپين ځگ بنکارېده. ناظم ته يې په پنجابي باندي څه ويل. ناظم چوپه خوله ولاړو.

ما تردې وخته نعماني صاحب داسې په غوسه نه وليدلی. وېرېدلی وم؛ خو بيا مې زړه غټه کړ. پوښتنه مې وکړه: استاده خیر خوبه وي؟

له جيبه يې دسمال راوايست، د خولې ځگ يې پاک کړ، د تندي خوله يې وچه کړه. موسکي سو، ويې ويل: سه نيشتهې. هسې دې بې غيرتانوله په غوسه وم.

— استاده څوک يادوي؟

— هغه په وانه کې چې موليدلي وو، هغه فدايانو بې غيرتي اوکړه.

— څنگه بې غيرتي؟

— دارېدلي دي. مجاهدينو ان کابل ته بيولي وو. د کفارو گادو ته يېم رسولي

وو، ټول گادي تېر شوي دي؛ خو دا دله گان بېرته تې راغلي دي.

وينه مې په جوش راغلي وه چې دا څه ناځوانه خلک دي. د دين لپاره دونه کار

هم نه سي کولای. هغوی ته مې غابونه چيچل؛ خود نعماني صاحب د تسل لپاره مې

وويل: استاده! خير دی، نور فدايان به راپيدا سي. زمور خلک خورا غيرتي خلک

دي.

— هو بچی! فدايان به خود پیدا شي؛ خود دوی بی غیرتي او گوره. گتلی

جنت بی بایلودو. د جنت تر دروازي لارل خو خدای وو هل بېرته راغلل.

— استاده! که وایاست زه به ورسم.

— نه، نه. ته به نه ورزي.

— ولې استاده! جنت دې پر ما نه لورېږي؟

— دا سه وایې؟ جنتونه مې درېږزو دي.

— نو بیا؟

— بس، اوس بی وخت نه دې.

دې سره نعماني صاحب په چورت کښې ډوب سو. پر سبا بی هغه خپل کور ته

ولاړ. دا ځل بی پوره دوې هفتې تېرې کړې. زړه مې ډېر تنگ سوی و. هېڅ شي خوند نه

راکاوه. لمونځونه مې پوره د زړه په حضور نه وو. یو وخت به مې کتل چې لمونځ مې

خلاص کړی، دعا کوم. چې هرڅه به مې فکر کاوه، نه مې رایا د بدل چې کوم سورتونه

او کوم ایتونه مې ویلي دي. په ذکر ونو مې هم د زړه کرار نه راته. ادې مې ډېره یادېدل.

په تورکي او ان په اکا پسې خپه سوی وم. ما ډېر کلونه له هغوی لرې تېر کړي وو؛ خو

هېڅکله دومره نه وم خپه سوی. دا نور کلونه یو خو به عبدالهادي راسره و، د زړه حال

به مو یو بل ته سره ویل او بل به اکثره وخت پر سبقانو لگیا وو؛ ځکه خو په مسافری

چندانې نه پوهېدم. اوس نو نه مې د راز ملگری درلود او نه مې سبقانو ته زړه کېده.

چې راولاړېدم، سر راباندې گرځېده. پر سترگو مې توره شپه راتله. تر نيمو شپو خوب نه راته. سهار بيا په وچ زور راکښېناستم، خوب مې نه سر کېده. ټول ژوند راباندې غمېدلی و.

نعماني صاحب چې راغی، لکه زما پر حال چې خبر وي، مازديگر يې ترلاس ونيولم. د مدرسې يوې څلورې ته يې بوتلم. له دېواله سره پر سميتي خښتو کښېناستو. مسواک يې له جيبه راو کښې، د غاښونو په صفا کولو لگيا سو. ويې ويل: سنگه چل دي، ولې خفه يې؟

_ استاده! ادي مې ډېره رايادېرې. زړه مې تنگ دی.

نعماني صاحب غلی و.

ما وويل: که ستاسو اجازه وي، يو څو شپې به کلي ته يو شم.

هغه ولاړ سو. ورو ورو په گرځېدا سو. سړيې کښته نيولی و. مسواک يې تر غاښ لاندې ټينگ کړی و.

بيا مې وويل: هسې هم زموږ سيمې ازادې سوي دي. څه خطر به راته نه وي.

هغه بيا هم غلی و. اورېده شپه په چوپتيا کښې تېره سوه. گومان مې وکړ چې مولوي صاحب راڅخه خپه سو. ما ځمکې ته کتل. غوښتل مې ورته ووايم، که تاسې خپه کېږئ نه به ځم. خو د هغه سونگېدا مې واورېده. پورته مې وکتل. له جيبه يې د شمال راوايست. پزه يې پاکه کړه. په سترگو کښې يې اوښکې ډنډ وې.

ودرېدم. د هغه لاس مې ونيو. پوښتنه مې وکړه: استاده خيريت خو به وي؟
په غريو نيولي نغ يې وويل: بچيه نه مې درته ويل؛ خو مجبور دې کم مور بي
بي به دې اوس په جنت کې وي. هغې خپل عمر تاله دروبخل.

— دا څه وايي؟

— هو بچيه. هغه يې شهیده کړه.

— چا؟

— اميريکنز.

باور مې نه کېده. دا مې څه اورېدل. نور مې د ژړا مخه نه سوه نيولی. نعماني
صاحب په غېږ کېني تينگ کړم. په ژرغوني نغ يې وويل: انا لله وانا اليه راجعون.
کاشکې مې وای خو دا خبر مې نه وای اورېدلای. چا امريکايانو ته زما خبر
ورکړی و چې عبدالستار بم جوړوي. هغوی يوه شپه زموږ پر کور بم غورځولی و. زما
ادې، اکا او د هغه گرده کورنۍ يې گرد سره شهيدان کړي وو.

دا خبرې په کوټه کېني زموږ يوه کليوال نعماني صاحب ته کړې وې. د ماښام
تر جماعت وروسته نعماني صاحب پر ټولو نغ وکړ چې زما د شهيدانو لپاره دې دعا
وکړي. هغه راته د شهادت فضيلتونه بيان کړل. ډېر تسلي يې راکړ. د صبر د اجرونو په
باب يې ډېر څه راته وويل. خو زما زړه چېرته صبرېده.

وروسته نعماني صاحب د امريکايانو کيسې وکړې چې دوی اصلاً د اسلام د ختمولو لپاره راغلي دي. دوی غواړي چې ټوله د ونيانیا يهودان شي.

چې پرېوتم، سر مې تر تلنک لاندې کړی و، تر نيمې شپې پورې مې ژړل او هماغسې په ژړا خوب وړی و. په خوب کېنې مې وليدل چې ادې ناسته ده، ما يې پر زنگانه باندې سر ايښی دی. هغه زما وينستان په گوتو باندې رېمنځوي او د جنت د باغونو، د شېدو رودونو، د ميوو او مانيو کيسې راته کوي. د شهادت د فضيلت په باب څه چې نعماني صاحب ويلي وو، ادې هم هماغه خبرې کوي. بيا مې وليدل چې ادې له ما سره په مدرسه کېنې ده. په لمانځه کېنې هغه مخته کېږي او موږ ټول ورپسې درېږو. زه له ځان سره واييم: دا څه کوي؟ د بنځې امامت کله روا دی.

بيا واييم: يه زه غلط سوی يم. د نارينو امامت نه دی روا. امام خو بايد چې بنځه اوسي، دا په دې چې امام بايد پر مقتديانو ډېر ورځمېږي او دا ميندې دي چې نري زړونه لري. هو، امامت بايد د بنځو کاروي، د ميندو کاروي. لمونځ چې خلاصېږي، د امريکايانو هليکوپټر راځي، د مدرسې په سرای کېنې کېنېږي. ادې ورځي، هليکوپټر ته ورځېږي. زه پوښتنه کوم: ادې چېرته ځي؟

هغه وايي: نانيه زه ځمه. زه له دې مجاهدينو سره جنت ته ځم.

هليکوپټر پورته کېږي. خوله مې ورته وازه پاتې سي چې دا کافرانو ته مجاهدين وايي او د کفارو په هليکوپټر کې جنت ته ځي. دا څه گډوډي ده.

په همدې حيراني کي راويښ سوم. په ويښه کي لا حيران سوم، هېڅ د خوب
په سر او بر نه پوهېدم چې دا نو څخه معنا.

سهار مې نعماني صاحب ته د خوب کيسه وکړه. هغه وويل چې د دې خوب
اوله نيمه رحمني ده؛ خو دويمه نيمه يې شيطاني ده.

سبا تر ما سپڼينه پورې يوازې سر ناست وم. زړه مې نه غوښتل چې له چا سره
خبرې وکړم. دا دې يادونه مې په ذهن کښې لږ بر کېدل. څومره سختۍ يې وگاللې. اول
خو کونډه سوه، بيا د اکا ظلمونه، بيا چې زه رالوی سوم، زما مسافري. هغه دوه کاله
چې زه په کلي کښې ورسره وم، ايله چې يو څه ساه يې سمه وه.

دنيا څومره بې وفا ده؟ اکا مې وگوره. خوارکي په دنيا پسې يې څومره منډې
ووهلې؛ خودی ولاړ او هر څه ځنې پاتې سول. دوکان، بورۍ، ځمکې، هر څه ما ته يې
د پلار برخه رانه کړه؛ خونه و خبر چې د هر څه مالک الله دی، هر څه به الله ته پاتې
کېږي.

تورکي مې رايادېده. په کوچنيوالي کښې چې به مې واهه. خوارکي به څومره
ژړل. کاشکې مړ نه وای. د هغه په مور مې هم خوا بده وه. گومان مې کاوه، هغه ډېره
گرمه نه وه، هسې يې د شيطان منله، که نه هغه خو هم انسان وه. کوم بني ادم غواړي
چې بد واوسي؟ خدای دې پرورحمېږي.

د ماسپښين تر لمانځه وروسته ورکشاپ ته ولاړم. يو واسکت مې جوړ کړ. د شپږو پر ځای مې اته کيلو پټن پکښې کښېښوول. چرې او مېخونه مې ښه پرېمانه پکښې واچول. فيوز مې پکښې ولگاوه؛ خو مزي مې ورپورې ونه تړل. کار مې نژدې تمام و چې نعماني صاحب راغی. پر اوږه يې لاس را کښېښوو: بهادره! سه کې؟

بې له دې چې له کاره لاس واخلم، ومې ويل: واسکت جوړوم.

— چاله؟

— ځان ته.

— زان له؟ دا سه وايي؟

— هو استاد، ځان ته.

— نو ولي؟

— ولي؟ دا نور فدايان يې چې اغوندي، ولي يې اغوندي؟

— يعنې ته...

خو شپې غلی و. بيا يې غېږ رانه چاپېره کړه. پر اوږه يې وتپولم. ويې ويل: زه پوهېدم چې زما شپږ به همدقه کار کيږي.

لږه موده دې خوا ها خوا وگرځېد.

بيا يې وويل: گوره بچۍ! زه دې منع کومه نه؛ خو هر کار يو پلان غواړي. ته

به پلان له انتظار کيږي.

ما وویل: استاده! زه ډېر صبر نه سم کولای. زه باید له امریکایانو بدل واخلم.
_ اوه، نه، نه، نه، پام چې دا خبره ونه کې. جهاد د انتقام د پاره نه وي، جهاد د
خدای د رضا د پاره کېږي. بچیه! په دې خبرو دې جهاد مه خرابوه. کفار ستا د خمنان
نه دي، دا د خدای د خمنان دي، د نبی کریم د خمنان دي، د قران د خمنان دي.
سباله نعماني صاحب سره د وانی خوا ته روان سوم. پر لاره د پاکستانی
فوجیانو تلاشي وه. زما په بېگ کښې فدایي واسکت پروت و. زړه مې ټکان کاوه چې
اوس ومو نه نیسي؛ خو څنگه چې زموږ پېکپ یې ودر اوه، مولوي صاحب ورته کوم
کارت ورنښکاره کړ، ویي ویل: دا د مدرسې گاډی دي.
فوجي ورته عسکري سلام وکړ. بل فوجي ته یې په لاس اشاره وکړه چې لاره
دې خوشې کړه.
نعماني صاحب ما ته وکتل، ویي ویل: زموږ فوجیان د علماوو ډېر قدر
کوي. ودې لیدل چې مونږ ته یې تلاشي نه کړو. دا خو الحمد لله مسلمان فوج دی.
په وانه کښې د مدرسې ناظم ویل چې ده ته باید تېرېنګ ورکړو؛ خو نعماني
صاحب وویل چې تېرېنګ ته ضرورت نسته. دی پخپله په هر څه پوهېږي.
پر سبا یې د کابل پر لور روان سو. د خدای پاماني پروخت نعماني صاحب
راته وویل: گوره بچی! شهادت عجیبه خوند او کیف لري. چې سنگه د استشهادیه

عملیاتو زای له ورغلي، د جنت هوا به درباندي ولگېږي. خوشحالی به درله رایشی.
ټول غمونه به دې هېر شي.

هغه راته یوه خاصه دعایه هم راوښووله چې د حملې پر وخت یې ووايم.

زما واسکت یې له نورو شيانو سره په باري موټر کښې ځای پر ځای کړل. مور
په فلاينگ کوچ موټر کښې سپاره سو. له ما سره دوه نور بلدي انډيوالان راسره سول.
يو يې عبدالله نومېده، بل يې اسلام. دوی په لاره کښې ځایونه راښوول چې دا پلانکی
ځای دی، دا پلانکی بازار دی؛ خو ما په دې خبرو پسې سر نه گرځاوه. زه په خپلو
چورتونو کښې ډوب وم. په انگور اډه کښې په سراچه موټر کښې کښېناستو، تر
بهرني پورې پکښې ولاړو. ټوله لاره کې تنگې درې، په شنو ونو پوښلي غرونه، او لوړ
کوټلونه وو. یو نیم ځای کې به ځنگل دومره گڼ و چې پنځه گام هوا دې نه سول
لیدلای.

بهرنه لکه کاسه غوندې وه، په منځ کې هواره او چارچاپېره یې غرونه وو. له
بهرني تر کابل په بله سراچه کښې ولاړو. تر غزني پورې موټر په خامه لاره روان و. که
مو د موټر شیشه بندوله، د گرمۍ له لاسه مړه کېدو او که مو خلاصوله، د دوروله
لاسه له غزني ها خوا تر کابله سرک نوی ډمبر سوی و. د غرمې ډوډې مو په دراني کې
وخوړه. د هوټل په څنگ کې ډکه ویاله بهېدله. ورکښته سو چې اود سونه تازه کړو.
داسې رڼې اوبه په کې روانې وې چې د ویالې په تل کې واړه ماهیان مې لیدلای سول.

اوبه داسې یخې وې چې د سړي زړه ورسره تازه کېده. نیم ساعت مزل به کړی و چې په ارغندي چوک کېنې یې تلاشي ته ودرولو. پولیس راته په ځیر وکتل؛ خو څه یې ونه ویل.

کابل ته چې ننوتو، داسې بیروبار مې ولید چې په ژوند کېنې مې نه ولیدلې. د کوټه سنگي په چوک او بازار کېنې بنځې او نارینه د وزو او پسونو د رمې غوندې سره ګډ روان وو. یوې نیمې بنځې به برقه لرله، د نورو مازې یو کوچنی ټیکری پر سر و. سخته بې شرمي روانه وه. پیغلو نجونو چسپ پتلونونه اغوستي وو، کوناتي یې بوک بوک راوتلي وو. تیونه یې د تنګو کمیسونو له لاندې نېغ نېغ راوتلي وو. تیار لکه د کرزي لور چې په فلم کېنې مې لیدلې وه، هماغسې سینګارونه یې کړي وو. سړې شونډې، تورې سترګې، په سترغلو باندې چا شین، چا سور، چا نوررنګونه وهلي وو. له هر دوکان څخه د سروذ اواز پورته و.

له هغه ځایه په ټیکسي کې کېناستو او تر کوره په دوو ساعتو کېنې ورسېدو. لاره ډېره نه وه خو د موټرو سخت بېروبار و. موټرونه هم په سپرک کې ګرځېدل، لاروي او کراچی والا هم. داسې ګډوډي وه لکه د مېرپیو په کور چې اوبه ننوتلې وي. له ډېرو چوکونو او بازارانو تېر سوو، رنګ رنګ کورونه او جګ جګ تعمیرونه مې ولیدل. په هر ځای کې د سپرک په دواړو غاړو کې دوکانونه وو. ته واد ټولې دنیا سودا په همدې دوکانو کې کېدله.

کور په هود خیلو کښې و. څښتن یې زموږ د مجاهیدنو سپری و. اکثره وخت به فدايان همدلته اوسېدل. سپری گلاب نومېده. دوه خوا په خوا سرايونه یې لرل. په یوه کښې دده کور و، دابل یې د مېلمنو سرای و. د سرای د پو الونه قریب څلور گزه لوړ وو. د دواړو سرايونو په منځ کې وره اوسپنیزه درگاه وه.

گلاب ږیره خریلې وه؛ خو برېتونه یې وو. د پېنځوسو کالو به و. زلمی زامن یې لرل. هغوی هم دده په شان ږیرې خریلې وې. لا مودمه نه وه جوړه چې گلاب راته وویل: انډیواله ته به داسې وکې چې زما د زوی سره به د نایي دوکان ته ورشې. دا ږیره به دې یو څه لنډه کې.

ما وویل: وروره زما ږیره سوچه ده، لامې بیاتي پکښې نه ده وهلې.

— که په بنار کې همداسې وگرځې، پولیس به درباندي شک وکې.

زما د لارې انډیوال، عبدالله وویل: گوره ملا صاحب! خپه کېږې به نه. دا دی

زما ږیره وگوره. ته وایې ما به په شوق داسې لنډه کړې وي؟ قسم دی چې ږیره راته ډېره

گرانه ده؛ خو د فرض د پوره کولو د پاره که ترک سنت وکو؛ نو باک نه لري.

اسلام وویل: پام دې و چې په ارغندي کې پولیس والا څنگه درته څیرو؟

گلاب پر مخ لاس تېر کړ، وپې ویل: ما وگوره. ځان راته لکه ښځه ایسي. که زه

د سنت په طریقه ږیره پرېږدم؛ نو بیا خو فدايان په خپل کور کې نه شم پتولای. وایې گر

ضرورت بود روا باشد.

ناچاره سوم ږیره مې لنډه کړه. زما واسکت درې ورځې وروسته راوړسېد. په دې درېو ورځو کې عبداللہ په ښار کې وگرځولم. یو ځای یې راوښود چې ښارنو نومېده. لوړ مارکېټونه او لوکس دوکانونه پکې وو. په منع کې یې یو باغ و. دوی ورته پارک وایه. په چمن کې ترونو لاندې نجونې او هلکان لاس په لاس سره گرځېدل. یو نیم ځای کې بیا ترسایه وان لاندې هلکان او نجونې جوړه جوړه سره ناست وو. ځینو پیرکي خوړل، ځینو ایس کریم.

عبداللہ په گلروشي کوڅه کې څو دوکانونه راوښوول چې په الماریو کې یې رنگ رنگ بوتلان او ډبکې ایښي وې. عبداللہ وویل چې په دې دوکانو کې شراب خرڅېږي. چارواکي په بندارونو کې شراب چښي او بیا خور و مور سره نه پېژني چې له هر چا سره یې هرڅه وکړل؛ نو ویې کړل. په یو بل دوکان کې لوی لوی مېزونه ایښي وو چې څلور سوري یې په څلورو کونجونو کې او دوه سوري یې د اوږدو څنډو په منع کې لرل. پر سر یې رنگ رنگ واړه گېڼونه پراته وو. دوه کسه ورته ولاړ وو. لکه لښتي په اوږدو لرگیو باندې یې گېڼونه د سوريو خوا ته تپل وهل.

عبداللہ وویل: دا قمار بازان دي. دې ته بیلبار وایي، جواړي ورباندې

کېږي.

ټول ښار په فساد او نارواوو کې ډوب و. هلته په جومات کې به اذان کېده او څنگ ته په دوکانونو کې به سروډ چالان و. لوی لوی جوماتونه وو؛ خو پر

لمونځ کونکو به دوه صفونه هم نه ډکېدل. پر لمانځه به هم څوک سرتور سر ولاړ وو، د چا پر سر به سپينه خولۍ وه، دستار خو غير له ملا امامه د بل چا پر سر نه ليدل کېده.

بله ورځ عبدالله په وزير اکبر خان کښې راته ځينې کورونه راوښودل چې د پیتو پوزو ښايستو کو نجونو پکښې تگ راتگ کاوه. هغه وويل چې دا د چينايانو گسټ هوزونه دي. دا گړدې چينايي رنډيانې دي. د دې کورو په خوا کښې يو نيم تورې ښيښې والا لنډ کروز او کروزين موټر ولاړ وو. عبدالله وويل چې دا د چارواکو موټرې دي، هر وخت دلته د فحاشۍ لپاره راځي.

د ايسکریم په دوکانونو کښې تې وي گانې چالانې وې. نيم پټې نيم برېښې نجونې پکښې نڅېدلې. په کابلانو کښې مې داسې شيان وليدل چې د امريکايانو بلا دې پروگړځي. هغوی خو کافران دي چې هرڅه وکړي باک نه لري؛ خو دا زموږ والا چې ځانونه مسلمانان گڼي، دوی نو ولې داسې کوي؟ اوس پوه سوم چې نعماني صاحب به ولې هر وخت ويل چې د کابلانو او امريکايانو مرگ يو شان روا دی.

پر درېيمه ورځ د گلاب زوی د اموڅو غټ غټ کرېټونه کورته راوړل. کرېټونه چې مو خلاص کړل، په اول کتار کښې يې ام و، لاندې زموږ شيان. ما خپل واسکت راوايست. غوښتل مې چې فيوز يې ولگوم؛ خو گلاب وويل چې بايد تر هغې پورې صبر وکړم چې د دوی پلان معلوم سي.

مازديگر د گلاب ټيلفون ته زنگ راغی. گلاب له چا سره خبرې وکړې. سړی سلیم نومېده. هغه له امریکایانو سره ترجمان و. زموږ انډيوالانو هغه ته د هر راپور په بدل کښې پیسې ورکولې. سلیم گلاب ته ویلي وو چې سبا پر اتو بجو د امریکایانو موټران له خرڅي پله خڅه روانېږي، پر اتو بجو له هوډ خپلو تېرېږي.

موږ ټول پلان جوړ کړی و چې پر شل کمې اتو بجو به وځو، تر سرکه پېنځه دقیقه لگېږي. عبدالله به تر سرکه راسره ځي. زه به هلته د هوټل پر تخت کښېنم، چای به راغواړم. پېنځه دقیقه چې اتو ته پاتې سوې، زه به د سرک غاړې ته راسم، ځان به هسي په ټيلفون بوختوم. همدا چې د امریکایانو موټران راوړسېدل، زه به واسکت پټاووم.

لا له کوره نه وو وتلي چې گلاب ته بیا زنگ راغی. زموږ مخکینی پلان پاته سو. گلاب وویل: نن کتار نه تېرېږي. تر سبا به ورته صبر کوو. زه یې بیا د نايي دوکان ته واستولم. د گلاب زوی هم راسره و. ږیره او برېتونه یې راباندې وخریبل. سړی راته داسې جوړ کړ چې د خټ او ټپکونو وینسته یې راته په ماشین باندې بیخي لنډ کړل، پاتې وینسته یې د گوتې د نیم بند په برابر پرېښودل. تیار د پاکستان فوجي یې راڅخه جوړ کړ. توره دریشي او تورې عینکې یې راباندې واغوستلې. د سپین کمیس له پاسه یې سره نیکتایي هم راوتړله. ډېر شرمېدم ځان راته بیخي لغږ برېښېده. دا کار یې په وچ زور راباندې وکړ. د کورنۍ لمن مې کښته خوا را کښوله چې سم مې پټ کړي.

کورتی په ما کښې یو څه ارته وه. گلاب وویل چې په دې توگه به څوک درباندي شک نه کوي او واسکت به دې هم نه ښکارېږي. نوي تور بوتونه یې را کړل چې څوکې یې لکه موچنې پورته خوا کړې وې. تر غرمې پورې یې په سرای کښې دې خواها خوا گړځولم چې له دریشۍ سره روږدی سم. د گلاب زوی هم ځان زما په رنگ جوړ کړی و. یوه مخابره یې په لاس را کړه. عبدالله وویل چې د امنیت کسان همدا سې گړځي. ته چې هلته ورسېږي، ټول به د امنیت والا گومان درباندي وکړي.

د غرمې ډوډۍ مو چې وخوړه، میکرویانو ته ولاړو. دا نو د شپږ چتونو بلاکونه وو چې د هوایي میدان د سرک پر غاړه جوړ سوي وو. هلته د گلاب د یوه انډیوال کورو. تر مازدیگره هملته پاته سو. د مازیگر اذان چې وسو، گلاب وویل: نیم ساعت وروسته به ځو.

- چېرته؟

- د حملې ځای ته.

- تا خو ویل چې تر سبا به صبر کوو.

- پلان مو بدل سو. کرزی امریکا ته روان دی، هوایي میدان ته ځي. ته به کرزی ختموي.

اودس مې تازه کړ. اول مې دوه رکعته نفل وکړ. له ټولو گناهونو مې توبه وکړه. هره گناه چې مې کړې وه، سترگو ته مې ودرېدله. وروسته مې د مازدیگر فرض ادا کړ.

گلاب یوه توره بکسه خلاصه کړه، خو داني پيچکاری په کې وې. د درملو پر امپولونو په سره رنگ انگریزي لیکل بنکار بدل. د یو امپول سر یې مات کړ، دوا یې په پيچکاری کې تېره کړه. ما ته یې وکتل: تا ویل چې سر دې خوږېږي.

- هو. ډوډۍ چې مې وخوره پر سر درد پیدا شو.

- دغه پيچکاری به دې درد دفع کړي.

ستن یې راته په مټ کښې راو لگوله.

له ټولو سره مې د غېږې خدای پاماني وکړه، گلاب وویل: شهادت دې مبارک شه. ته ډېر بختوری چې د الله رضا حاصلوي.

د گلاب له زوی سره راووتم. د بي بي مهر و زیارت سره ودرېدلو. پر سړک

موټران نه تېرېدل. د سړک دواړو خواوو ته پولیس او فوجیان ولاړ وو. زیارت ته مخامخ د سړک په پورې غاړه په یوه لوړ کانکریټي برج کښې امریکایي پېره دار ولاړ و، سړک یې څاره.

زړه مې ډېر ټکان کاوه چې راباندې پوه نه سي؛ خو د گلاب زوی راته ډاډ

راکړ چې څوک به مې ونه پېژني. زما په رنگ نور کسان هم مخاږې په لاسو کښې لږ بر کېدل.

ورو ورو مې سر سپکېده. له ماسپښینه مې پر سر باندې درد و، خو اوس یې

درد کرار سوی و. یو ډول خوند مې محسوساوه. د هېڅ شي سودا راسره نه وه. په زړه

کښې مې د د دنیا گرده خوشالي راټوله وه. د نعماني صاحب خبره مې رایاده سوه چې ویلي یې وو، د شهادت پروخت به د جنت هوا درباندي ولگېږي.

سبحان الله دا خومره لوی نعمت دی. جنت به خومره بې غمه ځای وي. دا د جنت هوا چې داسې بې غمه کړی وم، خدايزده چې پخپله جنت به خومره له خوشاليو ډک وي. رښتیا چې په جنت کښې درد نسته، غم نسته، اندېښنې او چورتونه نسته. داسې کیف مې په ټول ژوند کې نه و محسوس کړی. داسې راته اېسپده لکه په هوا کښې چې روان او سم. ساه چې مې اخیستله، په سپرېمو کښې مې د هوا په تېرېدو خوند اخیست. بدن مې تود و. زړه مې غوښت چې دا کیف ابدی واوسي. تل تر تله همدا سې په خوندونو کښې ډوب واوسم.

نیم ساعت به هلته ولاړ وو چې له لږې د ټرافیکو د موټر پرله پسې هارنونه مو واورېدل. د گلاب زوی راسره خدای پاماني وکړه او ولاړ. ډېر ژر د ټرافیکو موټر راوړسېد. شېبه وروسته د موټر گاتو یوه ډله چې ټولو سپرو یې سپینې دریشۍ او سپینې خولۍ اغوستې وې، رابنکاره سوه. ورپسې د تورو موټرو کتار په ډېرې چټکۍ سره روان و. زه په خولو کښې لوند خيشت وم. هماغه دعا مې تکراروله چې نعماني صاحب رازده کړې وه: ((اللهم ربنا تقبل منا شهادتنا ...))

کتار لا سل یونیم سل گامه لږې و. د پتلانه جیب ته مې لاس کړ چې د فیوز بټن را پیدا کړم. که گورم بټن نسته. اوه خدایه بټن څه سو؟ ژر مې بل جیب ولټاوه،

هلته هم نه و. اوف دا دریشي خومره ډېر جیبونه لري. ملا ته مې لاس یووړ چې د فیوز
مزي را پیدا کړم چې ډز سو. زه په هوا سوم او بیا پر ځان پوه نه سوم.

خلورم خپرکی

په جنت کې

نه پوهېدم چې خوشې بې سده وم. چا، کله او څنگه دلته راوستی وم؟ هېڅ
نه پوهېدم. په کوټه کېنې خلور نور چپرکتونه هم پراته وو. پر هر یوه یو مریض
پروت و. څوک بې سده، څوک په سد، د چا په پوزه کېنې پیپ تېر سوی و، د چا پر
خوله او پوزه باندي پلاستیکی کڅوړه. د یوه مریض له هرې ساه سره خرهار را پورته
کېده. یوه بل بې کرار کرار زگیروي کول. د ټولو پر تن د شنه رنگ جامې وې.

بیا مې ستونۍ وچ سو. رغ مې وکړ: اوبه.

بیا هماغه نجلی د درگاه په خوله کښې رابنکاره سوه. ورسره یو ډاکتر هم کوټې ته راننوت. د ډاکتر پر سر هم زرغونه خولۍ او پر تن یې زرغونې جامې وې. سپینه چینه یې اغوستې وه. له خولې څخه یې زرغون ماسک لرې کړ. توره گڼه ږیره یې وگروله. په غټو تورو سترگو یې نجلی ته اشاره وکړه چې اوبه ورکړه.

نجلی د اوبو گېلاس هغه ته ونيو، ویې ویل: اوبه غواړي؛ خو زما له لاسه یې نه چښي.

ډاکتر گېلاس ورواخیست. څو کاشوغه اوبه یې په خوله کښې راواچولې. لکه د څو ورځو روژه چې مې ماته کړې وي، اوبو همداسې خوند راکړ. ډاکتر نجلی ته وویل: کارگران راوغواړه چې مریض سرویس ته یوسي.

نجلی ووت. ډاکتر راڅخه وپوښتل: نوم دې څه دیه؟

ما یې سترگو ته وکتل. په رانجو تورې وې. لکه پخوا چې مې هم لیدلی وي، اشنا غونډې رابنکاره سو. تر اشنا هم یو څه زیات لکه نژدې انډیوال. په کرار ښځه مې وویل: عبدالستار.

— ډېر ښه. زما نوم محمد بلال دیه. ته ما عملیات کړي یې. اوس څنگې یې؟

— سرمې دروند دی.

— دا د انسټیزي، د بېهوشي د دوا اثر دیه. ښه به شي.

ډاکټر بلې خوا ته مخ وړاوه، د مېز له سره یې کاغذان ورواخیستل. ما له شا
خخه وروکتل. څنې یې د سنت په طریقه برابرې وې. بیخي تبلیغیانو ته ورته و.
دوه تنه کارگران راغلل. د چپرکت لراو بر سر ته ودرېدل. چپرکت یې روان کړ.
له یوه اوږد دهلیزه تېر سو، ښي لاس ته وگرځېدو، بل دهلیز راغی، دواړو خواو ته یې
لویې کړکۍ وې. دغه نړی دهلیز لکه په هوا کښې چې ولاړ وي، له ښینو خخه یې
لاندې سرک ښکارېده.

سترگې مې پټې سوي.

شرنگا مې واورېده. چپرکت یې له یوې خړې و سپینيزې دروازې سره درولی و.
د درگاه زنگ یې وواهه. شېبه وروسته درگاه خلاصه سوه. د لرگیو کوټنۍ غونډې
ځای و. چپرکت یې دننه کړ. کارگران زما په خوا کښې ودرېدل. کوټنۍ حرکت وکړ. نه
پوهېدم چې کښته تله که پورته؛ خو نېغه روانه وه. زه بیا په نورو پوه نسوم. یو وخت
مې سترگې خلاصې کړې چې په یوه کوټه کښې وم. زما چپرکت یې کړکۍ ته نژدې
درولی و. کړکۍ د باندي له خوا و سپینيزه پنجره لرله.

کارگران ووتل، یوه وسله وال د کوټې درگاه پورې کړه. دلته زه یوازې وم. نور
مريضان نه وو. په کوټه کښې دوې دانې چوکۍ وې. یو کوچنی میز زما د چپرکت په
خوا کښې ایښوول سوی و.

خو شېبې وروسته درگاه خلاصه سوه. په توره دريشي کښې يو سړی رانتوت.
د هغه په لاس کښې خره پلاستيکي دوسيه او توره مخاږه وه. شيان يې پر مېز
کښېښوول. له جيبه يې کوچنی تېپ راوايست. د اورلگيت د دې په اندازه يوه فېته
يې په کښې واچوله.

د کوتې درگاه بيا خلاصه سوه. ډاکټر بلال و. سړي ته يې وويل: امر صايب
خيريت خوبه وي؟

هغه د تېپ مزي ورسمول. په سترگو باندې يې زما خوا ته اشاره وکړه، ويې
ويل: له دغه سړي تحقيق کوم.

ډاکټر وويل: دی خو همدا شېبه له انستيزي وتلی.

سړي ورته خوله جينگه کړه: نوڅه؟

— زه اجازه نه درکوم چې اوس يې وځورې.

— دا يو تېروريست دی.

— دا يو انسان ديه.

— ته خبر يې چې څه يې کول؟ دا مو د وطن دښمن دی.

— زما مسلک دوست او دښمن نه پېژني. زه د يوه ډاکټر په صفت اجازه نه

درکوم چې اوس ورته تحقيق وکې.

سړي خپل شيان ټول کړل. له کوتې ووت. درگاه يې په ځان پسې سخته ووهله.

نجلی راغله ډاکټر ورته وویل: حیاتي علايم بې وگوره.

نجلی زما پر مټ د فشار له وتړله په خوله کښې يې لکه قلم يو بښښه يې

شی را کښېښوو. بیا يې زما پر نبض گوته ټینګه کړه.

ما خپل لاس تاو کړ. زور مې وکړ؛ خو لاس مې په چپرکت پورې تړلی و. بد بد

مې ورته وکتل. رنگ يې والوت. یو گام شاته سوه.

ډاکټر پوه سو. ويې ويل: خير دی نبض به يې زه وگورم.

خو شېبې يې خپل ساعت ته وکتل بیا يې وويل: خلور نوي.

وروسته نجلی خو شېبې زما په ټټر پورې سترګې وگنډلې. لکه زما ساه چې

يې شمېرله. بیا يې په دو سيه کښې څه وليکل.

درگناه خلاصه سوه. یو مشر سړی مخکې او هماغه توري دريشی والا

ورپسې راننوتل. ډاکټر ته يې وويل: متخصص صايب! دغه سړی له تا شکايت کوي.

ډاکټر وويل: سرطبيب صايب! ما ورته وويل چې مريض همدا شېبه له

انستيزی راوتلی، دی د تا پوښتنو ته کله ځواب ويلاي شي؛ خودی شله ديه چې نه،

زه همدا اوس ورته تحقيق کوم.

سرطبيب سړي ته مخ واپراوه، ويې ويل: تا خو ما ته داسې ونه ويل. ډاکټر

رښتيا وايي. مريض خو درنه تښتي نه. ستا کسان ورباندې پيره کوي. هر وخت چې

ډاکټر اجازه درکړه، بیا خپل کار وکه.

سږي وويل: سمه ده؛ خو د دې مريض، ډاکټر او نرس حتی د دې کوټې کارگر
بايد مالوم وي او موږ سره ثبت شي. نور ډاکټران به حق نه لري چې دې کوټې ته راشي.
ډاکټر وويل: ويې ليکه ډاکټريې زه يم، بلال عرفان، نرسه، مينه.
مينې ته يې وکتل: کوم کارگر دې تکره دی.
_ سالم.

_ وليکه کارگر، محمد سالم.

سږي وويل: زه به تاسو درې وارو ته مخصوص کارتونه جوړ کم.
دا نظامي روغتون و. چارصد بستريې باله. هماغه گږې چې ما غوښتل ځان پتياو
کړم او د فيوز په بټن پسې مې جېبونه لټول، امريکايي پيره دار راباندې پوه سوی و،
زه يې ويشتلې وم. مرمۍ زما د چپ وړانه په هډوکي منبټې وه. گومان کوم چې په
مرمۍ کښې به کومه دوا وه چې زه يې سم له واري بېسده کړی وم. زه د لوکس سرويس
په دويم پوړ کښې بستر وم. د امنيت شعبه هم په همدې ځای کښې زما کوټې ته
مخامخ وه. په پاکستان کښې چې ورته ((آی اس آی)) وايي، دوی يې امنيت بولي.
نور کسان چې ولاړل، ډاکټر اسره يوازې پاته سو. راته ويې ويل: گوره
عبدالستاره اشنا! لږه گوزاره وکه. ته مريض يې. مينه نرسه ده. دا مې ځکه ستا د پاره
ټاکلې ده چې ډېره تجربه لري.

ما وویل: تجربه دې یې ورکه سي، دا دې ورکه سي. دا څه دوسي ده چې

نامحرمه نجلی دې پر سړي لاس ولگوي؟

— نرډا کتر بنځو ته محرم ديه که نه؟

— محرم دی؛ خو چې حاذاق طبیب او مسلمان وي.

— خلاص نو، د نر لپاره هم بنځینه نرسه همداسې ده. ما درته وویل چې دا بنه

تجربه لري. بیا زموږ په مسلک کې انسان مهم ديه. موږ د نر او بنځې، مومن او کافر د

دواړو علاج کړو. ما په سلگونو بنځې عملیات کړې دي؛ خو د معاینې یا د عملیات

په وخت په ولله قسم ديه که زه په ځان باندې پوهېږم چې زه نریمه که بنځه. په خندا یې

وویل: رحمان بابا فرمایي:

که په زړه کې دې څه عیب نه وي رحمانه

بنکلي مخ ته په کتو کې گناه نشته

سخت درد راغلی و، علم ما کړی او مسالې ده کولې. ومې ویل: ته څوک یې

چې ما ته نصیحت کوي؟

لنډې برېښونه یې وگرول، په موسکا یې وویل: ستا ډاکتر.

ما وویل: یو خودې له شهادته بې برخې کړم او بل راته مسالې هم کوي.

هغه غلی و.

بیا مې وویل: که زه دې هماغسې پریښی وای، اوس به شهید وم؟

هغه په آرام رغ وويل: زموږ د روغتون د وره د پاسه يو ايت ليكل شوی ديه. زه چې هر سهار روغتون ته رخم، سترگې مې په هغه باندې لگېږي. الله تعالی فرمايي:

ومن احياها فکانما احيا ناس جميعا

مانا يې داسې ده چې: څوک چې يو کس ژغوري داسې ده لکه ټول بشریت چې يې ژغورلای وي.

ما وويل: بس بس. زه په هر څه پوهېږم. ما مدرسه ويلې ده.

ډاکټر وويل: څومره ښه. نو ته پخپله تر ما ښه پوهېږي. ژوند د الله تر ټولو لوی نعمت ديه؛ ځکه خو هېڅوک حق نه لري چې خپل ژوند ختم کي.

ما غوښتل چې ځواب يې ورکړم؛ خو هغه وويل: ته اوس آرام ته ضرورت لري. بيا به له خيره ډېرې خبرې سره وکو.

پر سبا يې د تحقيق لپاره بل سړی راغی. ذره بيني عينکې يې له سترگو لرې کړې. ټېپ يې چالان کړ، پر مېز يې کښېښود. نيم لستونې کميس يې د پتلانه له سره لږ پورته کړ، تمانچه يې له پوښه راو کښې، د ټېپ خوا ته يې پر مېز کښېښود. پخپله راته مخامخ پر چوکۍ کښېناست.

يوه شېبه يې د گوتو په سرد چوکۍ پر مټو ټبله ووهله. بيا يې وويل: گوره ملگره! زما نوم محسن دی. زه ډېر ښه سړی يم. زه به د ورور په شان چلند در سره وکم؛ خو تر هغې پورې چې ته راته رښتيا ووايي؛ خو که کومه خبره دې رانه پته کړه نو...

رد یې راته وکتل، ویې ویل: خیر. دا راته ووايه چې له غلام جان سره څه

پېژني؟

ما وویل: غلام جان؟

یوه شېبه یې په ځیر راته وکتل، بیا موسکی سو: اوه، رښتیا ته خو هغه د

گلاب په نامه پېژني. تا ته یې دروغ ویلي وو. اصلي نوم یې غلام جان دی.

— زه نه گلاب پېژنم، نه غلام جان.

— عبدالله څنگه؟

ما غوښتل چې انکار وکړم؛ خو هغه وویل: اسلام څنگه؟ او مولوي نعماني

صاحب به هم نه پېژني؟

زه هک پک سوم. دی څنگه پر هر څه خبر سوی و؟

خپل شیان یې ټول کړل. ویې ویل: د نن دپاره همدومره بس دی. ستا د

مالوماتو دپاره باید ووايم چې نذیر هغه د گلاب زوی چې د تا سره د برید تر ځایه

راغلی و، د تېښتې په وخت زموږ ملگرو پېژندلی او هغه یې تر کوره تعقیب کړی و. د

هغه پلار، د هغه ورور، عبدالله، اسلام دا ټول مو د یوه سره نیولي. دا درېیمه ورځ ده

چې هغوی راسره بندیان دي. سلیم، هغه ځاین ترجمان چې و، هغه امریکایانو بندي

کړی. زه اوس ځم. ته د پټولو دپاره ډېر څه نه لري؛ خو بیا هم کونښن وکله چې رښتیا

راته ووايي.

هغه چې ولاړ، ډاکټر بلال راغی. پنبه مې سخته خوږېدلې. ډاکټر ته مې وویل.

هغه مینې ته وررغ کړل. ویې پوښتله: د درد دوا دې ورلگولې ده؟

مینې وویل: هو. سهار مې یو ډیکلوفینک امپول ورکړی و، دغه یو ساعت

مخکې مې بل ورو لگاوه.

ډاکټر ما ته کړه: له څه وخت راهیسې خوږېږي؟

ما وویل: سهار یې چې په درد شروع کړی، تر اوسه هماغسې خوږېږي.

ډاکټر مینې ته وویل: گومان کوم چې د نورو زورنه پې رسي، یو پنتازوسین

ورولگوه.

مینې په مټ کښې راته بله ستن راو لگوله. لس پینځلس دقیقې به تېرې وې

چې درد مې ورک سو. ورو ورو مې سر سپک سو. زړه مې خوشاله سو. غمونه مې هېر

سول. ساه چې مې اخیستله، خوند یې راکاوه. حال مې بیخي هماغه شی و چې د حملې

پروخت و. هماغه د جنت هوا چې راباندې لگېدلې. حیران وم چې دا څه کیسه ده؟

کاکا سالم ته مې وویل: اکا دغه اخري ستن چې یې راو لگوله، هغه بنیینه یې

څه سوه.

هغه د پټۍ د شیانو پتنوس وکوت. د پیچکاری خالي بنیینه پکښې پرته وه.

چې ومې کتل، بنیینه سپینه وه، په سره رنگ انگریزي لیکل یې درلودل. هغه

پیچکاری چې گلاب را لگولې وه، بیخي همدا شی وه.

ډاکټر مې راوغوښت. و مې وويل: ډاکټر صاحب دغه ستن د درد ده؟

هغه وويل: هو. ولي؟

— هېڅ، دا سر مې داسې سپک سوی، يو رقم خوند يې راکړی.

— سمه ده. دا پيچکاری، شديد دردونه ختموي؛ خو نېشه هم لري.

په چورتونو کښې ډوب سوم. نو هغه چې ما د جنت هوا گڼله، هغه خوند او

کيف چې ما ويل د جنت به وي، هغه هر څه د نيشې اثر و؟ څنگه يې ومنم؟ نعماني

صاحب پخپله راته ويلي وو چې د جنت هوا به درباندي ولگېږي. که دا نېشه وه، د

جنت هوا بيا کومه وه؟

ډاکټر بلال هره ورځ سهار راته. زما سترگې، خوله، ځيگر او پښه يې کتل،

زما د ورانه د تپ پټۍ يې بدلوله. مينه په ورځ کښې دوه ځله راتله، سهار او مازديگر.

هغې راته سيروم او پيچکاری لگولې، زما حياتي علايم يې کتل. سالم به ټوله ورځ

راسره ناست و. کوټه يې صفا کوله، زما د چپرکت روجايانې يې بدلولې، زما سيروم

به چې خلاص سو، مينه به يې راوبلله، لاس ته يې او به رااچولې، د ضرورت پر وخت

به يې بولدانۍ راکوله.

اولې ورځې ډېرې سختې وې. څومره شرم دی چې پر ځای پروت اوسې، بولې

دې په بولدانۍ کښې وکړې او بل سړي ته يې په لاس کښې ورکړې چې ايسته يې

واچوي. بولې خو خيران د چکر (غايطو) مساله هم همدا سې وه. ما څو ورځې هېڅ شې

ترستوني تېر نه کړل. ما غوښتل کولمې مې تشي وي. په سيروم باندې ژوندی وم؛ خو ډاکټر بلال ډېر راته ټينگ سو. هغه راته وويل چې بدن پر مورډ حق لري. په محشر کې د نفس د حق پوښتنه هم درنه کېږي. هماغه خداى چې دغه حالت يې در باندې راوستى، همغه به يې لري هم کا.

ما غوښتل چې ځواب ورکړم؛ خو چې لږ فکر مې وکړ، خبره يې پر ځاى وه. يو خوه پر اوله ورځ زما په خاطر له هغه بل سره لانجه وکړه؛ لکه احسان چې يې راسره کړى وي او بل نه پوهېږم ولې ډاکټر راته اشنا غوندي اېسېده. لکه د څو کلونو يار چې مې وي. عجب سړى و. و ډاکټر؛ خو ديني مسالې يې تر ما ښې زده وې. هم مې ورته رخه راتله او هم کرار کرار راباندې ښه لگېده.

لمونځونه مې په اشارې کول. هغه هم بې او داسه د تيمم لپاره هم نه سوم پورته کېداى. چپه پښه مې په وړانه کېښې ماته وه. ډاکټر په وړانه کېښې راته څو ځايه د پولادو سيخان تير کړي وو. دغه سيخان په څو وسپنيزو کړيو پورې تړل سوي وو. دوى دغه شى اپرات باله. ويل يې چې دغه اله هډوکي پر خپل ځاى ساتي ترڅو چې جوښ وکړي. بله پښه مې د ښنگر په حصه کېښې ماته وه؛ ځکه خوزه مجبور وم چې تر دريو هفتو پورې له ځايه پورته نه سم.

خو ورځې پس ته محسن بیا راغی. یو تور بېگ هم ورسره و. راته ویې ویل:
ښه نو گومان کوم چې ماغزه به دې سم شوي وي. اوس نو وایه چې د مولوي نعماني په
باب څه مالومات لري؟

ما فکر وکړ چې نور نو انکار مانا نه لري. ومې ویل: هغه زما استاد و.
زبردست عالم دی. مجاهد دی.

هغه په خبرو کښې راولوید: اود ((آی اس آی)) جاسوس.

— دا دروغ دي. هغه یو سوچه مجاهد دی.

— د څه شي مجاهد؟ نو ولې په پاکستان کې جهاد نه کيږي؟

— هورې خو گرده مسلمانان دي. د چا پر ضد دې جهاد وکړي؟

— نو افغانان کافران دي؟ مور کافران یو؟

— تاسو له کفارو سره دوستي کړې ده. ما ستاسو ښار ولید چې څومره فحشا

او فساد پکښې کېږي.

— ته په پاکستان کې گرځېدلې یې؟ په لاهور کې د هیرا منډیې نوم دې

اورېدلې؟ ته خبر یې چې د کراچۍ په سینما گانو کې لوڅ فلمونه چلېږي؟

یوه شېبه غلی سو. له چوکۍ پورته سو. کړکۍ خواته ورغی. بیا یې وویل:

همدغه ((آی اس آی)) په ایډز اخته ښځې راټولوي، هندوستان ته یې د فحشا دپاره

لېږي.

ما وويل: او د كرزې لور چې د بوش مخې ته لغړه نڅپړې، په هغه کې څه

وايې؟

هغه راته نېغ وکتل، ويې ويل: څه شی؟

ما سترگې کښته کړې.

يو دم په خندا سو. داسې په کتې کتې يې وخنډل چې ته وا کومه ټوکه يې

اورېدلې ده. هغه خنډل او ما ورته حيران کتل. بېرته پر چوکۍ کښېناست، ويې ويل:

مړدې کړم. ناځوانه! دا درته چا ويلې دي؟

_ ما پخپلو سترگو ليدلې دي. په سي ډي کښې.

بيا يې لږه شېبه وخنډل. ويې ويل: سخت کم عقله سړې يې گير کړې يې.

ما وويل: کم عقله خو تاسې ياست چې خپل دين مو پرې ايښی.

سړې يو زورور سوک پر مېزو وواهه. له ځايه پاڅېد. رامنډه يې کړه. دواړه

لاسونه يې زما پر ستوني کښېښوول. غاښونه يې راته وچيچل؛ خو پر ستوني يې زور

راونه کړ. بېرته وگرځېد. ويې ويل: ارمان چې ته ټپي يې. که ټپي نه وای؛ نو بيا به زه

درسره جوړېدم. که هغه نور ځاين انډيوالان دې وگورې، بيخي به يې ونه پېژنې.

خپل لاسونه يې موتي کړل، ويې ويل: په ټول بدن کې يې زما د سوکانو

نڅښې پاتې دي. ته وايې هغوی به همدا سې وچ په وچه اقرار کړې وي؟ نه، که ويې

وگورې بیا به پوی شي. هغه نذیر نومي ځان راته ډېر ټینګ بنوده، ویل یې چې مې مې

که؛ خو اقرار به ونه کم. پوهېږې چې څه مې ورسره وکړل.

نځ یې ټیټ کړ، ویې ویل: بوتل مې پکې ومنده، بوتل.

یوه شېبه غلی و، سترگې یې رډې راختلې وې، په څیر یې راکتل.

بیا یې وویل: گوره! زه ټوکې درسره نه کوم. کرزی اصلاً لور نه لري. دا څو

کاله دمخه یې واده کړی، تر اوسه خو بیخي اولاد لانه لري.

د هغه خبرې مې زړه ته نه لوېدې. نعماني صاحب پخپله د کرزي د لور خبره

راته کړې وه. هغه خوراته دروغ نه ویل.

سړي خپل بېګ خلاص کړ، ویې ویل: زه به په کمپیوټر کې یوشی درونبیم.

خو شېبې یې گوتې پکښې ووېلې. بیا یې کمپیوټر زما مخې ته پر مېز

کښېښود. ویې ویل: کمپیوټر ته وگوره. دغه سړی پېژنې؟

سر مې لږ پورته کړ. لاس مې تر سر لاندې تکیه کړه. د کمپیوټر ټوله بنسټه په

یوه لوی کارت ډکه سوې وه. خطونه یې انگریزي وو. په عکس کښې یو شین سترگی

پاکستاني فوجي ښکارېده. سرتور سر و. ډیره یې خریلې وه. برېتونه یې هم نه وو.

سړي ویونېتل: په انگریزي پوهېږې؟

— یه.

— نوزه به یې درته ولولم. د آی اس آی کرنیل الطاف حسین.

ما وويل: زه بي نه پڙنم.

— ته به بي خود نه پڙني. تا هغه په بل نامه او بله څېره پېژانده.

بيا بي د کمپيوټر پر بټنو گوتې ووهلې. د کمپيوټر پر نيمه خوا د نعماني

صاحب تصوير راغی، پر بله نيمه بي د هماغه کرنيل عکس پاته سو. ويې ويل: اوس

نو دا مه وايه چې نعماني صاحب نه پڙنم.

ما فکر وکړ چې هغه خو په پاکستان کښې دی، د دوی لاس نه ورته رسېږي؛

نو ومې ويل: پڙنم بي. همدا نعماني صاحب دی.

سړي بيا کوم بټن وواهه. د نعماني صاحب ږيره او پگړۍ کرار کرار لرې سوې.

تصوير نو کی غټ سو. دواړه تصويرونه د يوه سړي وو. هغه پخپله و. هماغه فوجي. پر

خپلو سترگو باندې مې باور نه کېده.

محسن وويل: ها بله ورځ چې مې درته وويل چې دا د ((آی اس آی)) سړی

دی، پر تا بده ولگېده؛ خو دا خبره رښتيا ده.

ما فکر وکړ چې په دې کښې به خامخا کوم چل وي. دوی غواړي چې ما تېر

باسي. ناڅاپه مې هغه صحنه راياده سوه چې د واني پر لاره پاکستاني فوجيانو زموږ

موټر ودراره او نعماني صاحب خپل کارت وړښکاره کړ. فوجي چې کارت ته وکوت

عسکري سلام يې وکړ. دغه کارت هم هماغسې و. بيا مې ځان سره وويل: ته نو په

انگريزي څه پوهېږي؟ کېدای سي هغه بل شی وي. زه لا په دې فکر کښې وم چې

محسن د لا حیرانتیا خبره وکړه. ویې پوښتل: ښه نو دا راته ووايه چې الطاف حسین،
هماغه ستا نعماني صاحب، د کوم ځای دی؟

— د سوات.

محسن سر وښوراوه: هغه پنجابی و. درې کاله یې په سوات کې خاص د
همدې دپاره تېر کړي وو چې سواتي لهجه زده کړي. ته خو به دام نه منې.

هغه د تلو پروخت راته وویل: هغه نجلی چې تاته یې د کرزي د لور په نامه
ښیيلې وه، هغه څه رنگه وه؟

ما د نجلی او د هغه ځای نڅښې چې کرزي په کښې ناست و، ورته وویلي.
هغه ولاړ؛ خوزه یې په سوچونو کښې ډوب کړم.

بله ورځ سالم راته وویل: چې دغه ډاکتر عرفان چې دی، څو کافران یې
مسلمانان کړي دي.

ما وویل: ډاکتر عرفان یې بیا څوک دی؟

— همدا زموږ ډاکتر صاحب، ډاکتر بلال یادوم، تخلص یې عرفان دی.

— ښه نو، تا ویل څنگه؟

- نور نه پوهېږم؛ خو بلا سرې دی. کافرانو ته یې یو څو خبرې کړي دي، بس

هغوی کلمه ویلي ده.

هره ورځ مې د حيرانتيا يوه نوې خبره اورېدله د نعماني صاحب او الطاف حسين خبرې تر اوسه گنگس ساتلی وم او دا يې لا بله چې ډاکټر پر کافرانو باندې اسلام منلی. بله ورځ مې ورڅخه پوښتنه وکړه چې دا خبره رښتيا ده؟ هغه موسکي سو. ويې ويل: چا ته چې الله تعالی هدايت وکا، يوه عادي خبره ورته سبب جوړېږي. يو امريکايي پروفيسور دېلې رغلی و. هغه له خدايه منکر و. زه يې په لمانځه وليدم.

راته ويې ويل: ته ډاکټر هم يې او لمونځ هم کوي دا څه کيسه ده؟ ما ورته وويل: «ايمان له شغل سره نه، له زړه سره تړلی وي. لکه چې زما دليل يې خوښ شوی و. څو ورځې يې بحث را سره وکو. ما ورسره په بحث کې هماغه خبرې کړلې چې دوی پخپله د طب په کتابونو کې ليکلي. مثلاً ما د هډوکو مثال ورکو. هډوکي چې ماتېږي، لکه ستا پښه چې ماته ده، د هډوکي په منځ کې يوه خلا جوړه ده، تقريباً پښه ساتنۍ هډوکي دې نشته. نو د مات شوي ځای له دواړو سرونو د هډوکي وده شروع کېږي؛ تر څو چې يو بل ته سره رسېږي. دغه وده منظمه نه وي. د انسان هډوکي منظم وي؛ خو دا لکه غونډارې هرې خواته وتلي وي. کله چې کمی پوره شو او د هډوکي سرونه يو بل ته سره ورسېدل، همدغه هډوکي بېرته خپلې راوتلې څنډې خوري او لکه اصلي هډوکي يې هماغسې بنسټ او صاف جوړوي. داسې صاف چې ملي متر فرق هم پکې نه رځي. لکه نجار چې په رنده باندې لرگی

ښویوي. نو ما ورته وویل چې ته څه فکر کوي، یوه حجره څنګه پخپل سر دا ټول کارونه په دومره نظم ترسره کولای شي؟ بل مثال مې ورکوه. دا د مني حجرې چې دي، سپرم نومېږي. په یو څاڅکي مني کې بلا ډېر سپرمونه وي، ان درې څلور میلیونه ساینسپوهانو په دو باندې تحقیق کړی. که سپرم په یوه لوبښي کې واچوي، حجرې به یې حرکت کا؛ خو هرې خوا ته سرگردانه شي رځي؛ ترڅو پورې چې ختمې شي؛ خو که په همدې لوبښي کې د رحم یوه ټوټه هم واچوي، د سپرم ټولې حجرې د هغې خوا ته حرکت کا. ما امریکایي ته وویل چې سپرم ته دا شعور چا ورکړی؟ سپرم د رحم ټوټه څنګه پېژني؟ ته په دې کې د خدای قدرت نه وینې؟ دغسې نور بحثونه مو هم سره وکړل. بس هماغه و چې سړی مسلمان شو.»

کیسې خوند راکړی و. سترګې مې د ډاکتر بلال خولې ته ګڼدلې وې.

ډاکتر بلال بیا وویل: خبره دا ده چې هغه په دو هرڅه ترمانښه پوهېدو؛ خو دو اړخ ته یې فکر نه وکړی. ګوره دا خو د عقل خبرې دي؛ خو د خدای سره باید د مینې رابطه ولرو. حمزه بابا څه ښه وایي:

عقله ته به سه سیال د محبت نه شه شـ

دنگه مناره څه وي په غره پورې

د ډاکټر خبرو هېښ کړی وم. په زړه کښې مې ورته مینه پیدا سوه. چې رښتیا ووايم، ما هېڅ وخت د خدای د قدرتونو په باب فکر نه و کړی. د ((فصلت)) د سورې هغه ایت مې را یاد سو چې فرمایلي یې دي:

((پر ژبه د نړۍ چاپېر او د هغوی په ځان کښې خپلې نڅښې نښانې وروښايو؛ ترڅو ورته څرگنده شي چې هغه حق دی، ایا دا بس نه ده چې الله پر هر څه باندې شاهد او گواه دی؟))

سبحان الله په رښتیا چې زموږ په بدن کښې د الله د قدرتونو ډېرې نڅښې سته؛ خو دا زموږ کار دی چې ورباندې فکر وکړو. ډاکټر ته مې په زړه کښې افرین ووايه.

محسن بله ورځ بیا خپل کمپیوټر راوړ. چالان یې کړ. هماغه لغړه نجلی پکښې نڅېدله چې ما په وانه کښې په سي ډي کښې کتلې وه. هماغه لویه کوټه وه. په بر سر کښې د کرزي او بوش پر ځای، زه او نعماني صاحب سره خوا په خوا ناست وو. په بل سر کښې نور پگړۍ والا کسان پر چوکيو ناست وو. سخت یې حیران کړی وم. زه په خوب کښې هم داسې ځای ته نه وم تللی.

محسن وویل: څنگه دې خوله وازه پاتې شوه؟ ته خو جهاد ته راغلی وې. جهاد همدا دی؟

ما وویل: ایسته که، بې شرمه! همدلته پر همدې چوکۍ کرزی ناست و. دا چلونه مو پر ما نه چلېږي.

هغه مېزو د باوه. تندي بې تريو شو. ويې ويل: له خولې سره به دې پام کوي. ها د بوتل خبره دې لکه چې هېره شوه.

ما ورته غابونه وچيچل. په زړه کښې مې وويل: بل ځای به په لاس را نه سې؟ وروسته هغه بېرته په آرام رغ وويل: گوره ملگریه! سم د سړي زوی شه. ته پخوا غولېدلې وي. زه دې نه غولوم. اوس به د آی اس آی ټول چلونه مخې ته درشي. دې ته وگوره.

د کمپیوټر په نیمه خوا کښې بل تصویر راغی. په دې کښې پر هماغه چوکۍ دوه نور کسان ناست وو. نجلی. هماغه وه.

سړي وويل: اصلي تصویر همدا دی. دا د لبنان خلک دي. څنگه چې ما د تا او د الطاف حسین عکسونه د دوی په ځای راوستل، هماغسې آی اس آی ووالد کرزي او بوش تصویرونه راوستي دي.

چورت مې ډېر خراب و. نه مې باور کولای سو، نه انکار. نه پوهېدم چې پخوا تېر ایستل سوی وم، که اوس؟ زه نعماني صاحب ته د ولایت په درجه قایل وم. اوس مې هم گومان نه کېده چې دا خبرې دې رښتیا وي.

پر سبا بې له ډاکټر بلال څخه مې وپوښتل: دا د کرزي لور څه کار کوي؟

هغه وويل: كرزى اولاد نه لري.

ما له ځان سره فكر كاوه چې محسن رښتيا وايي كه نعماني صاحب؟ او د

ډاکتر بلال خبره څنگه؟ دى راته صادق ښکارېده.

بدن مې تود و. ډاکتر چې معاینه کړم، ويې ويل: او هو ته خو تبه لري.

سترگې او ستونى يې راوکتل. مينې ته يې وويل: ته يې د وينې سپمپل

واخله. زه به داخه سرويس ته وليکم چې د کانسولټېشن د پاره دې څوک اړولېږي.

په دوسيه کښې يې څه وليکل او مينې ته يې ورکړه. خو شېبې وروسته يو

ښايستو کى ځوان ډاکتر له مينې سره راغى. ډاکتر عرفان وويل: او هو ښه شو چې ته

راغلي.

ما ته يې کړه: دا دى په خپل وطندار ورپېښ شوي.

ډاکتر رانه وپوښت: شريکه د کوم ځاى يې؟

زه يې له لهجې پوه سوم چې هلمندى دى. ومې ويل: د زمينداورو.

— ښه د کومې ناوې؟

— د زاره ښار.

— شريکه ته خو بيخي کليوال راوختې. د کوم کلي يې؟

— د کارېز ښار.

— په ((ده بابا)) کښې ذبيح الله پېژنې؟

— هغه کلینیک والا؟

— بس ودې پېژاند ، هغه مې تره دی. زما نوم رفیع الله دی.

خورا خوشاله سوم. لکه خپل نژدې قریب چې مې لیدلی وي.

رفیع الله وویل: د چا زوی یې؟ زه به مې اکا ته په تېلفون کښې ورته ووايم.

ما وویل: زه هېڅ څوک نه لرم.

— څنگه؟ پلار، مور، اکا، ورور یو څوک خو به لري؟

دروازې ته یې اشاره وکړه. منظور به یې د امنیت شعبه وه. په خندا یې ویې

ویل: بېرېره مه. دوی نه خبروم، بې غمه اوسه.

ستونی مې ډک سو. په سختۍ سره مې وویل: ټول یې شهیدان کړل.

د ډاکټر شونډې سره ټولې شوې. زما لاس یې ټینګ کړ. ویې ویل: بخښه کوه.

په ژرغوني ښځه مې وویل: امریکایانو زموږ پر کور بمان غورځولي. گرد سره

یې شهیدان کړي دي.

خو شپې په کوټه کښې چوپتیا وه. وروسته ډاکټر معاینه کړم. په دوسیه

کښې یې څه ولیکل. ډاکټر عرفان ته یې وویل: برانشیت لري. زما له نظره دغه دوا

ورته مناسبه ده. هغه په تلو تلو کښې راته وویل: خوا مه بدوه. هرڅه د خدای له طرفه

دي.

سبا سهار بيا ډاکټر رفيع الله راغی. خوله يې له خدا ډکه وه. راته ويې ويل: ته

د عبدالجبار وراره يې که يه؟

ما وويل: هوکې.

— ظالمه تا خو پرون زما نفس را وايست. ستاسو پر کلي گورد سره بمبارد لانه

دی سوی. اکا دی روغ رمټ دی. هغوی ته چا ستا د شهادت ويلي. د وخته يې خيراتم

درپسې کړی. هغوی پر ناحقه ستا وير کوي او ته د هغوی.

زه بيخي هېنس سوی وم. دا څه لوبه راسره کېده؟ ومې ويل: دا څه وايې؟

— قسم دی، ولله که بله خبره پکښې کې وي. پرون مې اکا ته ټېلفون وکړ. ستا

خبره مې ورته وکړه چې دغسې د عبدالستار په نوم د کارېز ښار يو ځوان راسره بستر

دی. هغه وويل چې دلته خو داسې کيسه ده.

— ډاکټر صاحب څنگه يې ومنم؟

— گوره شريکه. ستاسو په کلي کښې ټېلفون کار نه کيې. اکا ته مې ويلي دي

چې نن مازديگر دې عبدالجبار ده بابا ته وروغواري. هلته د غونډۍ پر سر ټېلفون کار

کيې.

دغ يې ټيټه کړ: گوره چې امنيت والا خبر نه سي. زه مازديگر بېرته راځم.

تر مازدیگره مې شېبې شمېرلې. زړه مې توپونه وهل. لا مې هم باور نه کېده چې دا به رښتیا وي. زه به بیا په ژوندوني خپله ادې ووينم؟ اكا، د اكا ماینه، تورکی، کلی، کور هرڅه مې رایاد بدل.

مازدیگر ډاکتر رفیع الله راغی. څو شېبې راسره ناست و. تېلفون ته یې زنگ راغی. ویې ویل پخپله دی. یو څو خبرې یې وکړې، بیا یې وویل: ښه نو تېلفون عبدالجبار ته ورکه.

ده تېلفون ما ته راکړ. ویې ویل: لږ به په کراره خبرې کیې.

د امنیت شعبي ته یې اشاره وکړه: چې دوی یې وانه وري.

په تېلفون کېنې رښتیا هم اكا و. هغوی په رښتیا ژوندي وو.

د هغه کیسې لا پسې حیران کړم: «تېره میاشت ښار (کندهار) ته د دوکان په

سودا پسې تللی وم. هورې مې د عبدالهادي پلار ولید. هغه راته وویل چې

عبدالهادي په کوټه کېنې بندي دی. عبدالهادي چې له میرانشاه څخه کور ته راغلی

و، پلار یې ورته ویلي وو چې نور دې میرانشاه نه ځي. هغه نعماني ته ورغلی و، ورته

ویلي یې وو چې زه نور میرانشاه ته نه ځم. پرهماغه ورځ ((سي آی ډي)) والاو نیولی

او په جېل کېنې یې اچولی و چې دی القاعده دی.»

زما د مرگ خبر هم د عبد الهادي پلار ورکړی و. هغه په عبد الهادي پسې
مدرسي ته تللی و. هورې چا ورته د نعماني له خولې وييلې وو چې پر عبد الستار باندې
بم پتياو سوی. د عبد الهادي دوی کورنۍ له وپرې کندهار ته تښتېدلې وه.

اکا د کلي کور نورې کيسې وکړې خوزه په چورتونو کې ډوب سوی وم. کاشکې
دا هرڅه درواغ وای. ما پر نعماني صاحب تر ځان ډېر باور درلود؛ خو هغه دروغجن
راوخت. گرد سره ژوند راته دروغ ښکارېده. دا دومره هڅه، دا دومره منډې، دا
ستړيا، هرڅه په اوبو لاهو سول. لکه له گډوډ خوبه چې راوینس سې او پوه نه سې چې
اوس خوب وینم، که دا مخکې چې مې لیدل، دا خوب و؟ زه بيخي همدا سې گنگس
وم. د شپې تر ناوخته خوب نه راته چورتونو په مخه کړی وم. دا مې نه سو منلای چې
دومره لويه دوکه دې راسره سوې وي. نعماني زما له پاکې عقيدې سره لوبه کړې وه.
څنگه يې خوله نه ماتېدله چې ما ته يې د نشې اثر، د جنت هوا ښودله. زه يې د ادې د
مرگ په درواغ خبر څومره وژړولم. خدايزده چې ادې به زما د شهادت په اورېدو، څه
خاورې پر سر شيندلې وي. د دهرات د کلي هغه ښځه مې راياده سوه چې زوی يې د
امريکايانو په بم شهيد سوی و. هغې څنگه خپل وينسته شکول، څنگه يې مخ په
خپېرو واهه، څنگه يې پر سر خاورې بادولې. زما خوارکۍ ادې به څومره ژړلې وي.

په زړه کښې مې وگرځېدل چې ښه نو دا زه تېر ایستلی. پر نعماني چې مې د
ملايکو گومان کړی و، هغه هم شيطان، بيا مې هم تاوان نه دی کړی. زړه مې راته

دروغ ویلی و، سترگې او غوږونه مې دوکه سوي وو. زما باور غلط راوخت. خیر بیا به باور ورباندې نه کوم؛ خو زه هغو کسانو ته چورت وړی وم چې باطلې عقیدې لري چې بوتانو ته سجدې کوي چې دغه نور اسماني ادیان مني چې اوس باطل سوي دي. که دوی ته یو وار حقیقت وربنکاره سي او خپلې عقیدې چې یو عمر یې په زړونو کښې ساتلې دي، باطلې وبریښي؛ نو دوی به څه وکړي؟

دا خپل تېر ژوند به څنگه وگڼي؟

لکه د چا کور چې له بیخه ونړوي او ورته ووايي چې دا کور سم نه و، اوس یې له سره جوړوه. لکه د دهقان رسېدلی فصل چې په بل مخ یې واړوي او ورته ووايي چې همدغه شی بیا له سره وکړه. دا خواسانه دي، تردې به هم سخت کار وي لکه لوی مولوی چې ټولې دورې یې خلاصې کړې وي، ته ورته ووايي چې دا کتابونه دې گرد سره غلط دي. هغه دې له سره شروع کړي. بله الفبې دې زده کړي، نور کتابونه دي ووايي.

دا مې په ژوند کښې اول ځل و چې پر کفارو مې خوا بده سوه. ځان سره مې فکر وکړ چې که خدای زه په مسلمانان کورنۍ کښې نه وای پیدا کړی، د یوه هندو، د یوه یهود یا د نصارا په کور کښې یې پیدا کړی وای، نو زه به هم یا هندو وم، یا یهود او یا به عیسوی وم. خدای پاک څومره لوی احسان راباندې کړی چې زه یې مسلمان پیدا کړی يم. په همدې خاطر مې دوه رکعتنه شکرانه نفل وکړ چې خدای مسلمان پیدا

کړی يم. دوه رکعته مې هم د مور لپاره وکړل چې شکر ادي مې ژوندی ده. په زړه کې مې ورته تېر سول چې د هغوی نوڅه گناه ده چې مسلمان نه دي پيدا سوي؟ توبه خدايه چې په ومې نه نيسي.

سبا سهار زه لا په همدې فکرونو کېنې ډوب وم چې ډاکتر عرفان کوټې ته رانوت.

ويي پوښتل: څنگه داسې اوتر غوندي يې؟

سور اسويلی مې وکين. ومې ويل: که پريو چا خورا زيات باور ولري، هغه غلط راوڅېږي؛ نو ته به څه وکې؟

هغه وويل: زه پر داسې ذات باور لرم چې هېڅ کله نه شي غلطېدای.

— نه په بني ادا مانو کېنې؟

— که رښتيا درته ووايم، زه پر هېچا له حده زيات باور نه کوم. ځکه چې انسان

جايز الخطا ديه. زموږ باورونه زموږ د حواسو له لارې رامنځته کېږي او حواس

غولونکي دي. گوره د کوهي اوبه په ژمي کې راته تودې ښکارېږي او په اوږي کې

سړي؛ خو اوبه هماغه اوبه دي. دا زموږ حواس دي چې کله يې تودې ښيي او کله سړي.

ما ورته د خپل ژوند ټوله کيسه وکړه. په اخر کېنې مې وويل چې که لاس مې

پر بر سو، هغه الطاف حسين به ژوندی پري نه ږدم.

عرفان وویل: کرکې ته په زړه کې ځای مه ورکوه. خدای به پخپله د هر شي حساب ورسره وکا. رحمان بابا وايي:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جمله و مخلوقاتو پلار دی دا

زړه د مینې ځای دی، نه د کرکې.

ما وویل: که پر تا همداسې لوبې وشي؛ نو ته به څه وکې؟

— یوازې خدای بې عیبه ذات ديه. زه به هرڅه خدای ته پرېږدم. اوس نو ته باید

په دې شکر وکې چې ادې دې ژوندی ده.

یوه شبېه غلی و. بیا یې وویل: گوره! تا خو پخوا هم غوښتل چې له

امریکایانو غچ واخلي. تا گومان کړی و چې په رښتیا یې ستا کورنۍ درتباه کړې ده؛

خو ودې لیدل چې خبره داسې نه وه. تا ته هغه وخت خپل نظر بالکل سم ښکارېده او

اوس دغه نوی نظر هم درته سم بریښي. بیره مه کوه. په عمل کې یوازې نیت نه، بلکې

نتیجه یې هم مهمه ده.

— نو ولې وايي: ان مالا اعمال بالنیات. وايي ستاسو عمل ستاسو په نیت پورې دی.

— گوره! تاسې په دې نیت چې دین ته مو خدمت کړی وي، ځانمرگي بریدونه

کړئ، د انسانانو سرونه غوڅوئ، بمونه ښخوئ؛ خو په دو کارونو مو دین ته کوم خیر

رسېدلی؟ لا مو خلک له دینه بېزاره کړي دي.

- گوره ډاکټر صاحب! دا دکفارو خبرې به نه راته کېي. دا ځانمرگي نه دي، دا

فدايان دي.

هغه وويل: په اسلام کې ځانوژنه حرامه ده.

_ دا ځانوژنه نه ده. دا استشهاديه عمليات دي، دا شهادت غوښتنه ده او

شهادت ډېر اجر و نه لري.

_ يو روايت ديه. وايي يو صحابي و، په غذا کې يې ډېر کفار ووژل. اخر پخپله

کاري ولگېد، سړی پوی شو چې له دې ټپه رغېدن يې نشته؛ نو د دې د پاره چې د

کفارو لاس ته ونه لوېږي، توره يې لکه ودروله، ځان يې ورباندې واچاوه، توره يې په

سینه کې ښخه شوه. سړی شهيد شو. وايي رسول اکرم (ص) يې جنازه ونه کړه، ويې

فرمايل چې ده ځان وژلی، ځانوژنه حرامه ده.

ما وويل: نو ته څه وايې چې مور د غسې کښينو، بيخي جهاد ونه کو؟

ډاکټر وويل: گوره سمه ده چې جهاد فرض ديه؛ خو دا اخري وسيله ده. لکه په

طب کې چې جراحي عمليات له ناچارۍ کېږي. که يوه ناروغي په دارو درمل نه شي ښه

او د علاج بله هېڅ لاره پاتې نه شي؛ نو بيا ډاکټر عمليات کا. په دين کې هم اول

دعوت ديه. اول تبشير ديه، کفارو ته بشارت ورکه، زيری ورباندې وکه چې په اسلام

کې دغه دغه ښېگڼې دي. بيا تنذير ديه، هغوی د دوزخ له عذابو وپرووه. د جهاد خبره

بيا په اخر کې رخي. جهاد ځانته شرطونه لري.

ډاکټر ولاړ سو. يوه شېبه يې له کړکۍ څخه لاندي سرک ته وکتل. بيا يې

وويل: دا مور وولې انسانانو ته بني ادمان وايو؟

— ځکه چې د ادم عليه سلام اولاده دي.

— يانې چې ټول انسانان سره وروڼه دي؟

— يه، کافر هېڅکله د مسلمان ورور نه سي کېدای.

— چې د يوه بابا زامن يو؛ نو سره وروڼه يو کنه. نو کافر د ورور په صفت دا حق

راباندي لري چې په خوږه ژبه يې سمې لارې ته راوبولو. اوس که ما هغه امريکايي

پروفيسر وژلی وای؛ نو د خلکو په گومان به غازي وم؛ خو که په محشر کې هغه رانه

پوښتلي وای چې: «ولې دې راسره استدلال نه کاوه؟ ولې دې ووژلم؟ زه و ته خو سره د

يوه بابا زامن وو کنه؛ نو ولې دې بې ايمانه پرېښودم؟ پر ما دې ايمان نه لورېده؟ که

زه نه پوهېدم ته خو په هر څه پوهېدې»

نو ما به څه ځواب ورکړی و؟ ځکه خو مې خو ورځې ورسره بحث وکو. اول سر

کې يې زما عقيدې ته په سپکه کتل، ملنډې يې راباندي وهلې؛ خو اخر چې مې

قناعت ورکو، تر ما هم کلک مسلمان ځنې جوړ شو. اوس نو ته ووايه چې دغه حق يې

راباندي وکړه نه و؟

زه غلی وم.

ډاکټر یوه شېبه دمه وکړه، بیا یې وویل: خپه کېږې به نه؛ خو رښتیا به سره وایو. خومره کافران د رسول الله (ص) د ښه سلوک په وجه مسلمانان شوي؟ تاته خو به ښه مالوم وي. ابو سفیان د مسلمانانو ډېر لوی دښمن نه و؟ خو رسول اکرم د مکې د فتحې په مهال د هغه کور د امن ځای اعلان کو. ویې ویل هر څوک چې د خدای په کور کې یا د ابو سفیان په کور یا په خپل کور کې پاتې شي، سر او مال به یې په امن کې وي. ولې یې دا کار وکړ، هغه خو فاتح و، لوی لښکر ورسره و. ده مبارک کولای شول ټول کفار له تبغه تېر کړي؛ خو داسې یې ونه کړل. هماغه وو چې د مسلمانانو د سردښمنان پخپله مسلمان شول. تا خو به نبي کریم د سیرت کتابونه ویلي وي. خلکو به تیږو ویشته، خدای ورته وفرمایل: دوی ته ښېرا وکه چې ټول درته تباه برباد کړم. خو رسول الله ښېرا ونه کړه، ویې ویل دوی خو ناپوهه دي. دعا یې وکړه چې خدای دې ورته هدايت وکړي.

ځان ته حیران وم چې ما ولې دغو خبرو ته پام نه وکړی. ولې مې یوازې د ټوپک او د جهاد په باب فکر کاوه. په رښتیا هم د نبي کریم سپېڅلی سیرت له خوبو، له احسان او له ښو اعمالو ډک دی؛ خو ما د زړه په سترگو نه و لوستی.

ډاکټر بلال خېره و غځوله: اوس په دې خپل وخت کې وگوره. ذاکر نایک په هندوستان کې د طب ډاکټر دیه. هغه لویې مناظرې جوړوي، له خلکو سره په سره سینه بحثونه کا، په استدلال او په منطق باندې خلک د اسلام دین ته رابولي. او په خپل کار کې

کامیاب دیه. هر ځل چې دی وینا کا، یو څو کسه هندوان او عیسویان ضرور
مسلمانېږي.

ډاکټر ولاړ؛ خو د هغه خبرې مې په ذهن کېنې تاوېدې راتاوېدې. دغه شعر
مې په ذهن کېنې بیا بیا راگرځېده:

دا جهان دی خدای له عشقه پیدا کړی

د جمله و مخلوقاتو پلار دی دا

د مور مینه، د نیکه محبت مې رایا د بدل. اکا مې رایا د سو. زما په پام هغه

خومره بد سپړی و؛ خو همدا چې ذبیح الله ورته زما حال ویلی و چې دی ژوندی دی، په
منډه یې ځان ده بابا ته رسولی و چې راسره خبرې وکړي.

ما تل د خدای د غضب او قهر په باب فکر کړی و. تل د هغه له ذاته وېرېدم. ما

چې په دعا کېنې د جنت غوښتنه کوله، هغه هم د دوزخ له وېرې و. خو عرفان چې د

خدای په باب خبرې کوي، لکه د مینې رابطه چې ورسره ولري، همداسې په خوند او

په شوق خبرې کوي.

پر سبا یې مینه راغله چې زما حیاتي علایم وگوري. د نورو ورځو په څېر

وېرېدل. خو زما په زړه کېنې پخوانی کرکه نه وه پاتې. پر همدې ورځ ما ته په کوټه

کېنې د گرځېدو اجازه راکړل سوه. نسی پښه مې روغه سوې وه. لکه ماشوم چې نوی

تگ زده کوي، همداسې مې په کراره یوه پښه مخته کوله او بیا بله. د اپراتو کړیو

مجبورولم چي شواړ شواړ وگرځم، پښې مې سره لرې ونيسم. زه تر هرڅه پردې خوښ
وم چي نور پخپله تشناب ته تلای سوم. زه له شرمه خلاص سوم او سالم خوارکی زما له
عذابه. د لامبېدلو اجازه يې هم راکړه. زما د کوټې په خوا کښې ښه لوی تشناب او
حمام و. حمام ته ولاړم. قریب یو ساعت مې پکښې تېر کړ. ځان مې ښه پاک پرېوه. ایله
چې د لمانځه پر خوند پوه سوم. دا دونه وخت چې مې لمونځ کاوه، خورا ځورېدم چې
په ناولي بدن مې د الله عبادت کاوه.

بله ورځ ډاکتر عرفان راته ټي وي او سي ډي راوړه. ما ورته وویل: زه دغه
ناروا کارونه نه کوم.

هغه وپوښتل: گوره! دا قلم ښه شی ديه که بد؟

- ښه شی.

هغه په موسکا وویل: گوره چې بیا غلط شوي. زه به په قلم باندي سپکې

سپورې وليکم یا به کفري خبرې پرې وليکم؛ نو بیا قلم ښه شی شو که بد؟

- دلته تا قلم غلط استعمال کړی دی، بدي ستا ده.

_ بس دا هم د قلم په شان یوه وسیله ده. که ښه استفاده دې ځنې وکړه، ښه شی

دیه او که بده استفاده دې وکړه، بد دیه. ما درته د ډاکر نایک سي ډي راوړې ده. یو

ځل يې وگوره پښېمانېرې به نه. سي ډي يې چالانه کړه. دی ولاړ.

په سي ډي کښې خورا لوی جماعت و. تر زر یونیم زرو به زیات کسان ناست وو. ډاکتر نایک راغی. دنگ نړی غنمرنگی سرې. نړی رېبره یې تر قبضه اوږده، خړه دریشي یې پرتن، نیکتایي یې په غاړه، سپینه خولی یې پر سر. خبرې یې په انگریزي کولې؛ خو په پښتو هم ترجمه سوې وې. خلکو پوښتنې کولې، ده یې ځوابونه ویل. په اکثر و خبرو کښې به یې د قران د ایتونو او سورتونو نمبر او نوم یادول چې دا خبره د قران په دغه سورت او په دغه ایت کښې راغلې ده. بیا به یې په هماغه بحث کښې د انجیل او تورات د ایتونو ذکر وکړ چې په دې باره کښې د انجیل پلانکی ایت داسې ویلي دي او په تورات کښې داسې راغلي دي. عجب فصاحت او بلاغت یې درلود. او حافظه خو یې نو ماشاالله

خبرې یې ډېرې د کار خبرې وې؛ خو یوه یې بیخي نادره وه. په قران کښې خو دا خبره راغلې ده چې په انجیل او په تورات کښې د نبي کریم (ص) د راتگ بشارت ورکړل سوی دی. په انجیل کښې د ((احمد)) ذکر سوی چې منظور یې ستایل سوی یعنی ((محمد)) دی. خو نایک وویل چې د هندوانو په کتاب کښې هم د محمد (ص) د راتلو زبیری سوی. هغه یې هندي نوم واخیست چې مانا یې ((محمد)) و او د مور نوم یې په هندي کښې نه پوهېږم څه شی و؛ خو مانا یې صلح یانې امن ((آمنه)) وه. دا نو بیخي نادره خبره وه. مور خو د هندوانو کتاب په اسماني کتابونو کښې نه شمېرو؛ خو دا معجزه وگوره چې په دې کتاب کښې هم زموږ د رسول اکرم ذکر سوی. د ډاکتر

عرفان خبره رښتيا وه. د دې مناظرې په پای کېنې د خلکو له منځه پېنځه کسان راولاړ سول چې موږ ته کلمه راوښيي. دومره خوشالي مې په گرد عمر کېنې نه وه ليدلې. نايک مې ډېر خوښ سو. له ځان سره مې وويل چې دغه سړي خو په رښتيا چې د دين حق يې ادا کړی.

پرسبا يې ما ډاکتر عرفان ته د سي ډي په باب خپل تاثير بيان کړ. ورته ومې ويل چې باور مې نه کېده چې داسې به وسي. موږ هندوانو سره په څنگ کېنې هم نه تېرېږو؛ خو نايک وگوره چې هندوان او عيسويان يې خپل مجلس ته وربللي وو. زه چې ورته گورم اسلام ته يې ډېره گټه ورسوله؛ ځکه چې هغوی يې مسلمانان کړل.

ډاکتر وويل: که د گټې او تاوانه تېر شو نو بله خبره هم شته، رحمان بابا فرمايي:

واړو ته د ځان په نظر گوره که دانا يې

اې عبدالرحمنه جهان ټول عبدالرحمن دی

ما ته خدا راغله. د ډاکتر بابا گانو ته حيران وم. د رحمان بابا نوم خو مې لا اورېدلی و؛ خو ده حمزه بابا هم درلود.

ډاکتر وويل: که څوک له خدای سره مينه ولري؛ نو د خدای له مخلوقاتو سره به هم مينه وکا. هغه روايت خو به دې اورېدلی وي. وايي کومه بدکاره ښځه وه. ټول عمر يې په فحشاوو کې تېر شوی و. يوه ورځ يو سپی ويني چې له تندي ځل وهلی او

په مرگي حال ديه. بنځه له لرې ځايه په خپله موزه کې ورته اوبه راوړي او سپی له مرگه ژغوري. وايي الله پاک د همدې کار په بدل کې د هغې گناهونه ورته معاف کړل. دا خو حيوان و؛ نو فکر وکړه چې د انسان سره مينه به څومره اجر ولري.

يو بل روايت ديه چې کوم هندو په غزني کې اوسېده. مسلمانانو هغه ځوراوه. هغه بهلول ته شکايت وکړ. وايي بهلول د سلطان محمود غزنوي ورور و. هغه يو فقير ملنگ سړی و. بهلول ورغی د سلطان محمود دربار ته. د ماښام جماعت تيار و. ټولو په ده پسې اقتدا وکړه. ده د الحمد په قرائت کې د ((رب العلمين)) پر ځای ((رب المسلمين)) وويل، چا ورته فتحه ورکړه چې ((رب العلمين)). هغه له سره شروع کړ. بيا يې ((رب المسلمين)) وويل، مقتديانو بيا فتحه ورکړه. دا کار څو وارې تکرار شو. بهلول سلام وگرځاوه. سلطان محمود ځنې پوښتنه وکړه چې ولې داسې کا؟ بهلول وويل: که خدای پاک ((رب العلمين)) ديه او د ټولو عالميانو رب ديه؛ نو تاسې ولي هندوان ځوروي؟ دوی هم د خدای مخلوق دي. بيا سلطان محمود امر وکړ چې نور دې څوک هندوان نه ازاروي. حمزه بابا وايي:

حمزه ډېر مسلمانان شته هم کافر شته په دنيا کې

زه اشناد هغه کس يم چې روش يې د انسان وي

ما ورته وويل: د ذاكرنايك كار سم خودی؛ خود ما ته د ميرانې كار نه بريښي.
ته اوس كښېنه خلكو ته دليلونه ووايه چې دا دي وها دي. دا ډېرې خبرې د ښځو زده
وي.

ډاكتور وويل: نو مېرانه په څه كې ده؟

— په توره كښې. نر په توره باندې ډغېږي.

— كوم شاعر ويلي دي چې:

حباب چې لوي شي؛ نولا هوشي په سيند

خومره نرۍ ده د مېراني پوله

عبدالستاره اشنا! د مېراني پوله ډېره نرۍ ده، لكه د اوبو په سر حباب. كه
حباب د خپلې اندازې نه لرغت شي؛ نو په سيند كې ډوبېږي، چوي، د منځه ځي،
ختمېږي. حباب د غټېدو تاب نه لري. مېرانه كه تر حد زيات شي؛ نو د حماقت په
سيند كې ډوبېږي. اوس نو د دې فرق چې يو څوك مېرني دی كه احمق، گران ديه. ډېر
خلك پخپله گومان كا چې مېرني دي، حال دا چې د دوی په مېرانه كې نور خلك خپل
مقصدونه لري. زما په گومان مېرانه په كار كې ده. مېرانه په فكر كې ده. مور چې كار
ته او فكر ته مو ملا ماته ده، ډېر ژر توري ته لاس اچوو. دا خپلو خلكو ته وگوره چې په
يوه لوبشت ځمكه باندې يو بل سره وژني. د خبرو زغم نه لري، دوی په فكر باندې خپل

مشکل نه حلوی، بس په نه خبره ورور او ورور سره ولي. زموږ خلک خو دې ته هم مېړانه وايي چې خپل ورور ووژني.

تر غرمې پورې مې د ډاکټر په خبرو غور کاوه، ټولې راته سمې اېسپډې. غرمه مهال محسن راغی. پر تندي يې لاس راکښېښوو. ويې ويل: نور به له تا څخه تحقيق نه کوم. ستا د ژوند ټوله کيسه مې واورېدله.

ما گومان وکړ چې ډاکټر عرفان به ورته ويلې وي؛ خو هغه زما د چپرکت له پښې څخه يو کوچنی گردی شی راوايست، ويې ويل: دغه ميکروفون مې دلته لگولی و. تا چې ډاکټر رفيع او خپل اکا سره خبرې کولې موږ اورېدلې. بيا چې دې ډاکټر عرفان ته خپله کيسه کوله، موږ ټوله واورېده. ستا خبرې مو په ټپپ هم کې ثبت کړې دي. البته دا به په محکمه کې تا ته هم گټه درورسوي. جزا به دې يو څه سپکه شي؛ ځکه چې ته نورو تېرايستلی وې.

هغه د درگاه خوا ته روان سو. بېرته يې مخ راواړاوه. ويې ويل: يو ښه خبرم درته لرم. دې نه وروسته ته اجازه لري چې د فاميل سره دې په ټېلفون کې خبرې وکړې. له اکا سره مې هره جمعه خبرې کولې. کله کله تورکی هم راسره رېغېده. تردې وروسته مينه په ورځ کې يو ځل راتله. هغه هم لکه زما پر حال چې پوهه سوې وي، راڅخه نه وېرېدله. روغې يې راسره کاوه. د درد پوښتنه يې کوله چې پښه خو به دې نه خوږېږي؟

ما هم په ورین تندي ورسره خبرې کولې. د هغې یو کار راباندې خورا ښه لگېده، هغې هېڅ کله سینگار نه کاوه. همداسې به ساده گرځېده؛ خو خدای ذاتي ښایست وړکړی و. سترگې یې نه شپې وې، نه زرغونې. د سترگو رنگ یې د دې دواړو تر منځ و. ما په دې رنگ د هېچا سترگې نه وې لیدلې. اوږده بانه یې داسې گڼې او داسې ښخ وو، لکه د طاووس بڼکې چې چغه سوې وي. مخ یې نری و. پزه یې هم د مخ په څېر نری وه. شونډې او زنه یې له مخ سره ښې ښکارېدې. ما ویل چې دا دې په الماری کېښې لکه نانځکه ایښې وای او ما یوازې ورته کتلای.

کا کا سالم ښه د طبعې سرې و. هغه اکثره وخت راته کیسې کولې. د خپلو زامنو کیسې یې کولې چې ما زیږ چې دی کور ته ځي، څنگه زامن یې د ده له لاسه کڅوړه تښتوي او کومه میوه دانه چې پکښې وي، څنگه پرې حملې کوي. دغه کیسه یې داسې په خوند کوله چې هماغه صحنه زما سترگو ته درېدلې، لکه په ټي وي کېښې چې یې وگورې. ما خود اولاد مینه نه وه لیدلې؛ خود ده په کیسو کې مې دغه مینه محسو سوله. کله کله مې په زړه کېښې گرځیدل چې خدای به په ما باندې هم د اولاد مینه وگوري؟ کا کا سالم زه ډېر نازولم. د ماشومانو پوډر به یې زما پر ملا او ولو موبنل چې د بستر زخم پکښې پیدانه سي. د ډوډۍ پر وخت یې زما غاب او کاشوغه په پوډرو باندې پاک پرېولل. د چایو ترموز یې راته وار په وار سره ډکاوه؛ مور ډهلمندیان خود شنو چایو گوډي یو. کا کا سالم غریب و؛ خو همت یې زیات و. گورې

به یې په خپلو پیسو راته اخیستلې. وایم څوک به د خپل سکه ورور داسې خدمت ونه کي، لکه هغه چې زما خدمت کاوه.

ډاکتر رفیع الله دې هم خدای ژوندی لري، هر وخت به یې پوښتنه راباندې کوله. تېلفون خو به یې هره جمعه ما ته پرېښود چې له اکا سره خبرې وکړم.

څو ورځې چې تېرې سوې ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه زما اجازه

واخیسته چې کله کله د روغتون په باغ کښې وگرځم. ده وویل چې لمر زما د پښې

لپاره گټه لري. زه په هفته کښې درې وارې سهار او مازدیگر له سالم سره باغ ته

کوژېدم زه پوهېدم چې امنیت والا مې څاري؛ خو پروا مې نه کوله. ما هسې هم د

تېښتې تابیا نه لرله. د روغتون مخې ته لوی باغ و. تر سل جریبه لوی و. د ناجو،

سپېدارو او عکاسی. درختې پکښې دومره گڼې وې چې دېرش گامه ها خوا سړی

پکښې نه ښکارېده. دا باغ د روغتون له تعمیر څخه یو څه لرې و. روغتون پر لور

ځمکه اباد و. له روغتون نه تر باغه پورې د ځمکې دوه پورونه وو. په اول پور کښې د

کانکرېټي لارې په اوږدو کښې نری چمن ولاړ و. په بل پور کښې یو اورت او پراخ

حوض و. یونیم گز به ژور و. د حوض په گردو د بوالونو پورې د اوبو شرشرې لگېدلې

وې او په منځ کښې یې لویې گردې ډبرې ایښوول سوې وې. د ډبرو سرونه تور بخوني

وو؛ خو هغه ځایونه یې چې تر اوبو لاندې پته وو، سپینچکي وو. لکه بزگر چې

اورمېر او مخ یې لمر تور کړي او تتر یې سپین پاته وي.

مورد حوض په شاوخوا کښې ګرځېدلو. چې ستړي به سو د ګلابو او د سرو او ژېړو مرسلو په منځ کښې پر چوکيو کښېناستلو. د ماژديګر نړۍ شمال د شرشرو په منځ کښې تېرېده او د اوبو خوږ بوی يې تر موږ رارساوه. ساه مې چې اخیستله، ګومان مې کاوه چې دا خوندوره لنډه هوا مې د سږو تل ته ننوځي. د نسترن سپين ګلان د درختې د زرغونو پاڼو په منځ کښې لکه ستوري په اسمان کښې ځلېدل. د اوبو شرهار او د ګلابو وږم سخت خوند راکاوه.

ډاکټر بلال د ذاګر نايک د سي ډي ګانو په کتلو روږدی کړی وم. هغه راته ځينې کتابونه هم راوړي وو. يو پکښې د ساينس او قران کتاب و. په دې کتاب کښې خورا په زړه پورې خبرې وې. هغه څه چې ساينس اوس کشف کړي، د الله په کلام کښې څوارلس سوه کاله پخوا ذکر سوي وو. د دې کتاب په لوستو مې فکر وکړ چې هغه استفاده چې بايد موږ له قرانه کړې وای، نورو کړې ده.

يو څو ورځې وروسته يو ډول او تر غونډې وم. لکه يو شى چې مې ورک کړی وي. چې ښه پسې وګرځېدم، پوه سوم چې دا دوه ورځې مينه نه ده راغلې. زه دومره بدل سوی وم او پخپله هېڅ نه وم پوه سوی. ولې هغه نجلۍ چې ما پخوا ورڅخه کرکه کوله، دومره نژدې راته ښکارېده چې زه ورپسې خپه وم؟ پخوا مې هېڅکله د ونو او ګلانو پر ليدو خوند نه و اخیستی. اکا په سرای کښې د شبۍ ګلان کرلي وو. ما يې وږم محسو ساوه؛ خو پر خوند يې نه پوهېدم. خو اوس مې په دې ټولو کښې خوند

لیده. ان د مازدیگرد لمر زېږو وړانگو خوند را کاوه. چې ډېر فکر مې وکړ، ما یوازې په ماشومتوب کښې د خوند تجربه کړې وه، هغه هم خورا لنډه موده. زه چې کوچنی وم، د بیسکویټو او د ژاولو رنگه کاغذان مې راټولول، په دې کاغذانو رنگه تصویرونه وو، له هغو څخه مې خوند اخیست. هغه چې تور کي راڅخه پټول او یا یې خیرل او ما به هغه واهه. زه په همدې چورت کښې وم چې ډاکتر عرفان راغی. ما د مینې پوښتنه ځنې وکړه چې ولې نه راځي؟ هغه وویل:

ناڅاپه چې په یاد شې چې رایاد شې نور ایاد شې

پخوا خوداسې نه و دا خو مینه راته ښکاري

هک پک سوم چې دا څه وایي؟ دی څنگه زما په مینې خبر سوی دی؟

په خدا یې وویل: دا هم د حمزه بابا شعر دیه. هر وخت چې د مینې نوم یادوم

دا شعر مې ذهن ته راځي. ښه رښتیا تا د مینې پوښتنه وکړه. هغې د یوې هفتې رخصت

اخیستی. گومان کوم چې واده په مخ کې لري.

یو دم مې زړه وغورځېد. خدای خبر چې رنگ به مې څنگه الوتی و؛ خو ښه و

چې عرفان راونه کتل. زور کي خدا مې وکړه، ومې ویل: ښه نو د چا کور یې وړان

کړی؟

ډاکتر وویل: واده یې د ورور دیه.

بېرته مې زړه کرار سو. ډاکټر ووت؛ خو زه له ځان سره په جنگ اخته سوم. زه

په څه لگیا وم؟ ولې دهغې د واده په خبر ولرېدم؟

په هغې پسې ولې خپه يم؟

له هغې سره مې څه دي؟

د حمزه بابا شعر مې په غورږو کښې انگازې کولې:

ناڅاپه چې په یاد سې چې رایاد سې نور ایاد سې

پخوا خوداسې نه و دا خو مینه راته ښکاري

ځان مې ملامت کړ. ما وگوره دا وگوره. هغه ښاري نجلۍ ده، مکتبۍ ده،

نرسه ده او زه یو کلیوال هلک. زما او د دې کله سره جوړېږي. دا به زما په شان نوکران

ولري. بیا که واده هم راسره وکړي؛ نو زمیند او رو ته به چېرې راسره ولاړه سي. نه له دې

مینی څخه څه نه بودېږي.

بیا مې فکر وکړ چې دا گردې خبرې یوې خوا ته؛ خودا به څنگه کړې چې ته د

حکومت په نظر مجرم یې. تا به له دې ځایه جیل ته بیایې. د فکر واگي رانه تللي وو.

چې هرڅه مې کول، پام مې بلې خوا ته نه سو اړولی. هر شي ته چې مې کتل، د مینې

سترگې پکښې ښکارېدې. ډوډۍ ته مې خوا نه کېده. ټي وي مې چالاناوه؛ خو ژر یې

نفس راتنگاوه. که مې کتاب رااخیست، دوه درې کرښې به مې ولوستلې، نور بیا

ورباندي نه پوهېدم. یو وخت به مې پام سو چې د کتاب څو مخه مې اړولی دي؛ خو

چې تېرو مخونو ته مې کتل، هېڅ مې نه و په یاد. په باغ کښې مې هم زړه تنگېده. دا یوه هفته داسې وه لکه څو کلونه.

د جمعې پر ورځ مې له اکا سره خبرې وکړې. هغه وویل چې ادې دې ډېره پوښتنه کوي. هره ورځ ستا هغه دسمال چې له کوټې څخه دې رالېږلی و، پر سترگو موبښي او ژاړي. مور سبا درروانېږو.

زه نه پوهېدم چې امنیت والا به اجازه ورکړي که یه؟ اوس نو په زړه کښې مې دوي تندې وې، یوه د مینې او بله د ادې د لیدو.

ما یې ښه حساب نیولی و چې مینه به پر شنبه راځي. هغه چې راغله، نه پوهېږم پر ما څه سوي وو؟ تر روغې وروسته یې وویل: دا رنگ دې ولې داسې الوتی؟
ما وویل: نه، نه پوهېږم.

ژبه مې بندیدله. په ټټیر کښې مې د تشې احساس کاوه. گومان مې کاوه چې په سینه کښې مې یو شی کم دی. سر راباندې گرځېده. مینې د فشار اله راواخیسته. نبض او فشار یې راوکتل. ویې ویل:

او هو دا نبض دې څنگه تیز دی؟ تبه خو به دې نه وه؟

ما وویل: یه، تبه خو مې نه وه.

_ فشار دې کښته دی. ته ودرې چې ډاکتر راوبولم.

هغه په ډاکتر پسې ولاړه؛ خو خبره نه وه چې د دې رنځ دوا پخپله دا ده.

لس دقيقي وروسته ډاکټر عرفان راغی. په خدايي وويل: انډيواله څه خبره ده. وايي فشار دې کښته شوی؟

هغه مې هم نبض او فشار وکتل. ويې ويل: هېڅ خبره نشته بابا. زه يې وارخطا کړم. زه پوهېږم چې ټوله گناه د مينې ده.

حيران وم چې ډاکټر زما په مينې څه پوه سوی دی؟
وارخطا مې وويل: د مينې؟

هغه وويل: خود. دا يوه هفته چې په رخصت تللې وه، هرڅه يې هېر کړي دي. ستا فشار بيخي سم ديه. نبض دې برابر ديه، هغه وايي چې فشار يې کښته ديه.
ايله چې زړه مې خپل ځای ته راغی.

ډاکټر وويل: نن به دې د پښې اکسري واخلو. که هرڅه سم وو؛ نو د اپراتو وخت پوره ديه و به يې باسو.

د هغه خبرې داسې مړاوی کړم، لکه پر سکروټو چې اوبه وشيندې. زړه مې غوښتل چې نور هم په روغتون کښې پاته سم. په زړه کښې مې دعا کوله چې د هډوکي ترميم نه وي پوره سوی. عجبه دنيا ده، سړی پر مريضی خوشاله وي.

وروسته مينه راغله. دوسيه يې راواخيسته، ويې ويل: درځه چې اکسري ته ولاړ شو.

دا مخته سوه زه ورپسې. په مورې پسې د امنیت والاو عسکر روان و. یوه خبره مو هم سره ونه کړه؛ خو بس پر همدې خوشاله وم چې دا راسره ده. زړه مې داسې پرې ډاډه ولکه ټوله دنیا چې راسره وي.

اکسري سمه وخته. ډاکتر وویل چې سبا به اپرات لري کوي. ما ورته د مور او د اکا د راتلو خبره وکړه. ورته مې وویل چې د هغوی تر راتگه دې صبر وکړي. خدای دې یې اباد لري. دغه ځواني یې هم راسره وکړه.

بله ورځ مې اکا دوی راوړسپدل. ډاکتر عرفان له امنیت والاو څخه د ملاقات اجازه واخیسته. دا اول ځل و چې د اکا د لاسونو مچول خوند راکړ. ادې خو په ژړاوو سترگې سرې کړې.

مینه راننوته.

سر مې کښته اچولی و. ادې ته مې وویل: دا مینه ده. زما یې ډېر خدمت کړی. ادې ولاړه سوه. د مینې مخ یې په دواړو لاسو ونيو. شونډې یې د هغې پر تندي ولگولې. داسې یې ښکلوله چې ته واڅو کاله وروسته یې خپله سکه لور لیدلې ده. درگرده یې ویل: بلا دې وگرځم لوري. جار دې سم. کوربان دې سم.

هم راته خندا راغلې وه، هم وېرېدم چې پر مینې بده ونه لگي. رغ مې وکړ:

ادې مه یې ځوروه.

هغه یې خوشې کړه.

مینی ته می وویل: بخښه کوه. ادې می کلیوالي چمونه کوي.

مینی وویل: پروا نه لري. خپله مور به هم همداسې نازللم.

نغ یې غریو نیولی و. چې پورته می وکتل، د مینی پر سترگو اوبسکې

رغړېدې. ادې هغه په غېر کښې ټینګه کړه. ویې پوښتله: ولې لورې؟ واری دې سم ولې

ژارې؟

هغې وویل: هېڅ. همداسې، مور می رایاده شوه.

- مساپره ده؟

- نه موري. هغې سرطان درلود. پېنځه کاله مخکې

ژړا نورو خبرو ته پرې نه ښوده.

ادې هغه په غېر پورې ونیوه، بیا یې پر سرلاس تېر کړ. د کوتې په بل سر

کښې یې چوکۍ ورته کښېښووه. دواړه هورې کښېناستې. زه یې بیخي هېر سوی وم.

له هغې سره یې جلا مجلس جوړ سو. ما هم د هغوی خبرو ته غوږ نیولی و، هم می له

اکا سره دا غرها غرويشته.

نیم ساعت د سترگو په رپ کښې تېر سو. امنیت والا درگاه وټکوله چې دوی

باید رخصت واخلي. ډاکتر فیه الله راورسېد. ادې او اکا یې خپل کور ته بوتلل.

ادې د مخه ښې پر وخت په غوږ کښې راته وویل: ډېره ښه نجلۍ ده چې خپه

یې نه کړې.

بله ورځ ډاکټر بلال اپرات خلاص کړ. پر سبا یې زما دوسیه امنیت والاو ته سپارله. په زړه باندې مې غمونه امبار وو. نه پوهېدم چې حکومت به راسره څه وکړي؛ خو د مینې یادونو لکه د خواږه خوب اثر خوشحالولم.

هغه شېبه راوړسېده چې زه یې له روغتون څخه بیولم. اکا او ادې راغلي وو. له ډاکټر رفیع الله او کاکا سالم سره تر غاړې ووتم. ډاکټر رفیع الله وویل چې په چارواکو کې یو څو کسان پېژني او زما سپارښتنه به ورته وکړي. ادې په یوه کوچنۍ کې د مینې لاس په لاس کېنې نیولی او بندار یې ورسره جوړ و. د اکا او بیا د ډاکټر عرفان لاسونه مې ښکل کړل. ډاکټر خپل لاسونه شاته کېښ کړل. ویې ویل: دا څه کوي؟ ما په گناه مه اخته کوه.

ورسره تر غاړې ووتم. مې ویل: تا د ژوند پر مانا پوه کړم.

ادې ښه ډېره شېبه په سینې پورې لگولی و. ما یې لاسونه ښکل کړل.

مینې ته مې وکتل د خدای پاماني د ویلو وس راکښې نه و. د هغې په لاس کېنې زما هماغه دسمال و چې ادې پکښې گلان گنډلي وو. دا لومړی ځل و چې نېغ مو یو بل ته سره وکتل، بیخي سره سترگې په سترگو کې وو. په زړه کېنې مې ورته وویل: ما ته به انتظار وکړي؟

هغې سترگې ټیټې کړې.

او ما د هو مطلب ځنې واخیست.

پای

کابل ۱۳۸۸ د زمري لسمه

**Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library**